

Proletari din toate țările, uniți-vă!

COLOCVII

DESPRE ȘCOALĂ, FAMILIE ȘI SOCIETATE

ANUL IV

12(42)

decembrie
1969

lei 3

DIN CUPRINS

- GIND DE ZIUA REPUBLICII
- DIRIJAREA MATURIZĂRII PSIHICE A COPILULUI
- TEHNICIENI AI EDUCAȚIEI SAU EDUCATORI?
- CONSULTAȚII PENTRU PROFESORII DE: GEOGRAFIE, LITERATURĂ ROMÂNĂ, DIRIGINȚI
- CONSULTAȚII PENTRU PĂRINȚI
- METODICA ORIENTĂRII ȘCOLARE ȘI PROFESIONALE

PROGRAMA DE BACALAUREAT

— Text integral —

GÎND DE ZIUA REPUBLICII

Aniversăm în acest an Ziua Republicii sub semnul celor două mari evenimente din istoria poporului nostru: Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român — oglindă fidelă a prezentului și devenirilor noastre, și cea de a XXV-a aniversare a eliberării patriei de sub jugul fascist — strălucită sinteză a unui sfert de veac de construcție socialistă.

Sentimentul care ne încearcă cu acest prilej este acela al durabilității și tinereții, pentru că tot ce se înfăptuiește de-o vreme încoace pe acest pământ binecuvîntat de la poalele Carpaților este așezat pe temelii solide și poartă însemnele înnoirii și ale unei temeinice cumpăniri.

Nu numai uzine și fabrici, nu numai hidrocentrale și combinate gigantice s-au înălțat la noi în anii puterii populare. O „construcție“ la fel de importantă, cu valențe la fel de sporite, s-a realizat pe plan spiritual — în sufletul și-n conștiința oamenilor. E un edificiu impresionant, de valoare inestimabilă — expresie a luminii, a demnității și libertății.

Sîntem ai acestui pămînt, lăsat nouă în dar de străbuni, renăscut prin efortul minții și brațelor noastre. În aurul cîmpiilor sale rodește munca noastră, în oglinda apelor zăgăzuite, care se transformă în kilowați și bucate, ne contemplăm chipul transfigurat de actul creației. Noi legende, noi cîntece se ivesc în patosul muncii, mituri vechi se restructurează primind pecetea anilor noștri.

De la fereastra unui sfert de veac, scrutîndu-și viitorul luminos spre care o călăuzește partidul, România socialistă își implinește destinul. Niciodată această țară n-a fost mai frumoasă, niciodată nu și-a dezvăluit cu mai multă dărnicie comorile materiale și spirituale,

niciodată nu s-a bucurat de atîta prestigiu în lume ca în zilele noastre!

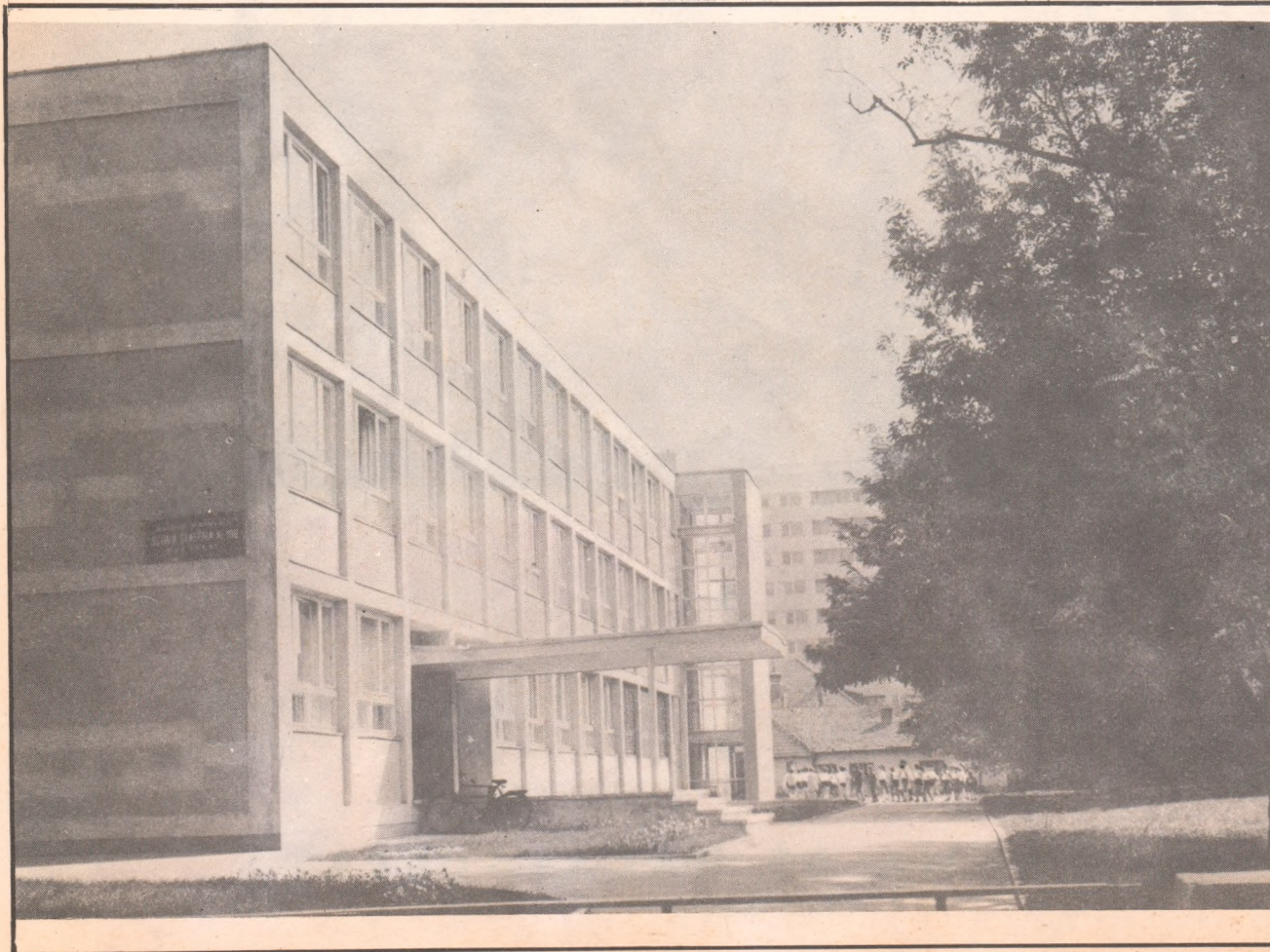
Dar dacă țara a obținut în ultimii ani cele mai mari succese din istoria sa multiseculară, dacă munții și cîmpiile ei sînt scăldate de-o nouă lumină, cu sensuri tot mai profunde în conștiința noastră, e firesc ca fiii acestei patrii, cei care o înalță spre soare, cei care-i dau strălucire, s-o iubească nețărmurit, contopindu-se cu destinele ei. Dar ce exemplu mai elocvent de fierbinte patriotism, ce pildă mai mare de iubire se poate da decît înseși faptele mărețe de zi cu zi ale acestor oameni minunați, constructori ai socialismului — din fabrici, și șantiere, de pe ogoare, ori de la catedră?

Conștiința că sîntem fiii acestei țări, ai acestei epoci, ne însuflețește, ne umple de mîndrie și trece ca un filon aurifer prin generații, unindu-le între ele, făcîndu-le solidare întru muncă și năzuinți.

Învățămîntul din patria noastră în acești glorioși 25 de ani a repurtat succese remarcabile. Anul 1969 însă a înregistrat și în acest domeniu o etapă nouă: trecerea, începînd din toamna aceasta, la generalizarea școlii de 10 ani. E o acțiune nobilă, fără precedent, cu profunde implicații pe plan spiritual, care, așa cum spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, „va situa România în rîndul țărilor avansate din punctul de vedere al nivelului învățămîntului și al culturii populației“. (Citat din cuvîntarea la Sesiunea jubiliară a Marii Adunări Naționale consacrată celei de a XXV-a aniversări a eliberării patriei de sub jugul fascist).

Fidelă politicii partidului, iradiînd bucurie și dragoste de acest pămînt al străbunilor și al urmașilor, ființa noastră națională atinge deplina ei înflorire.

„COLOCVII“

Școala generală nr. 198
cartierul Militari
București

DIRIJAREA MATURIZĂRII PSIHICE A COPILULUI

Cind afirmăm că un copil „a crescut” nu avem în vedere doar dezvoltarea lui fizică, ci și dacă are normale posibilități de comportare, interes pentru ceea ce vede, aude și înțelege.

În fiecare stadiu al dezvoltării sale copilul mic reprezintă o ființă progresiv diferită, trecând de la faza de sugar la cea de adolescent.

Maturizarea trebuie interpretată ca o dezvoltare fizico-fiziologică a copilului într-o ordine stabilită de natură. Etapele de dezvoltare se desfășoară în general într-un anumit ritm. Trebuie să ținem seama că evoluția maturizării începe cu epoca primei copilării.

S-au intrapris de către unii psihologi studii cu privire la maturizarea copiilor gemeni. E ilustrativă în acest sens experiența psihologului american Arnold Gesell cu cuburile. El a separat complet doi frați gemeni pentru a-i observa individual și a urmări cum se dezvoltă fiecare în parte. Pe masă a fost așezat un cub. La 16 săptămâni, ambii copii, în mod independent, au urmărit cu privirea deplasarea cubului pe masă, dar n-au încercat să întindă mina spre el. La 20 de săptămâni amândoi, în aceeași zi, și-au întins mina spre cub și l-au împins mai departe. La 24 de săptămâni au întins brațele, au apucat cubul și l-au dus la gură.

Faptul că gemenii au făcut același lucru, simultan în același fel, în aceeași ordine, la aceeași vîrstă, independent unul de altul și fără intervenții din afară, denotă că maturizarea a avut loc grație unor factori care au acționat în mod egal.

Tot Gesell a constatat că din 612 acte de comportament ale unor gemeni, 513 erau identice și numai 99 se deosebeau. Aceasta dovedește că majoritatea comportărilor sînt înnăscute la copii. Constatări similare au făcut și alți psihologi.

Astfel psihologul Mc. Graw a imobilizat pe unii dintre gemeni în pat și nu a permis să se exercite asupra lor nici un fel de influență. În schimb, pe frații lor crescuți într-un mediu obișnuit l-a învățat la 8 luni, să stea în picioare, să apuce, să meargă în patru labe, apoi să pășească. Copiii de care nu s-a ocupat nimeni — după o neînsemnată întârziere — au ajuns în maturizare pe frații lor educați, ceea ce denotă că forța naturală de maturizare are o influență hotărîtoare, antrenamentul și mediul nu dau rezultate superioare dezvoltării firești.

La copiii mici, trebuie să avem în vedere că dirijarea nu dă rezultate deosebite în evoluția psihică, iar moștenirea biologică comandă dezvoltarea psihică. Ca atare este o greșeală să forțăm procesul natural de maturizare a copiilor mici. Majoritatea comportărilor se datoresc particularităților înnăscute. Antrenamentul la această vîrstă joacă un rol neînsemnat. Umblatul, emiterea de silabe și cuvinte simple sînt acte legate de dezvoltarea sistemului nervos. Nu e nevoie să-i învățăm cu tot dinadinsul, la prima vîrstă, să meargă de-a bușelea, să pășească, să vorbească ș.a. Posibilitatea aceasta o au toți copiii normali. Prin îndemnuri și exerciții, noi grăbim practicarea unei posibilități existente anterior, care s-ar fi concretizat și fără intervenția noastră, bineînțeles, după ce s-ar fi dezvoltat mecanismul nervos necesar actelor respective. Nu vom reuși, oricîtă abilitate am avea, să facem ca un copil de trei luni să-și controleze nevoia de urinare sau defecare. Trebuie așteptat momentul în care dezvoltarea sistemului nervos permite copilului să-și controleze sfînteele.

Străduința unor părinți de a-l învăța pe copil să citească și să fie rezonabil, înainte de a poseda calitățile fiziologice necesare acestor activități, constituie o greșeală care poate avea repercusiuni și asupra unor însușiri care îi sînt naturale la acea vîrstă. Îndemnul susținut ca un copil mic să facă propoziții înainte ca el să fi împlinit doi ani, și fraze înainte de 3 ani, poate fi una din cauzele biblîleii.

La antepreșcolari, spiritul de imitație reprezintă, în formarea și dezvoltarea lui psihică, un stadiu mai avansat decît reflexele condiționate. În această perioadă de viață copilul repro-

duce ceea ce vede și aude la părinții lui. Prin imitație copilul își poate însuși un mod sănătos de a reacționa și a se adapta la viață. Cînd copilul aude pe mama lui cîntînd, prin imitare va încerca și el să fredoneze. Copilul se adaptează la această vîrstă treptat la viață prin imitarea adulților. Dacă vede pe cei din casă că își scot pantofii cînd sînt uzi, îi va părea și lui normal să și-i scoată pe ai lui într-o situație similară. Copilul trebuie dirijat astfel încît să imite exemple bune. Există și exemple proaste de care e bine să ferim copiii. Dacă tatăl e scandalagiu și înjură surugește, un copil de 4 ani poate și el deveni prin imitație scandalagiu. Copilul are în general tendința contrazicerilor. Dacă părinții îl opresc de la unele acte, care sînt normale la vîrstă lui, va căpăta și el un spirit contradictoriu, nelogic.

Ambianța familială influențează temperamentul copilului. Dacă în casă e bună înțelegere și veselie, temperamentul copilului va lua un aspect calm și de bună dispoziție.

Dintre persoanele din jur, cea care are o influență mai mare asupra copilului în formare e mama. Copilul înregistrează în mod subconștient toate stările sufletești ale mamei, dacă ea se vaită prea des de neajunsurile gospodăriei și de cele ale vieții de familie, aceasta se va resimți în evoluția dezvoltării psihice a copilului.

După vîrstă de 5 ani psihicul copilului poate fi influențat de educație. Între 5 și 7 ani el poate începe exerciții de citire și de socotit. Acum trebuie îndemnat să fie prietenos. Dar să nu-i cerem în această privință mai mult, de exemplu, să fie sociabil (căci este o deosebire între a fi prietenos și a fi sociabil). Sociabil e de așteptat să fie după vîrstă de 7 ani. Între 7 și 10 ani atitudinea lui față de colegi și prieteni va fi subiectivă, întrucît judecata lui obiectivă încă nu s-a conturat îndeajuns. În timpul etapei de elev mic, psihicul copilului face continuu progrese. Începe să fie mai activ, să aibă cerințe, pretenții, atracții, interes pentru joacă. Acum el trebuie ajutat să cunoască ceea ce este util sau dăunător, să facă deosebire între permis și nepermis, trebuie îndemnat să aibă sentimente umane. E nevoie să fie dirijat în toate. Cînd îi povestim ceva, vom proceda în așa fel încît să priceapă că unele ființe sînt bune, altele rele, unele blinde, altele crude. E momentul cînd îi educăm sentimentele de cinste, dreptate, corectitudine, de dezaprobare a acțiunilor negative.

Literatura pentru copii trebuie să combată lenea, egoismul, invidia, minciuna. Este recomandabil să controlăm și filmele pe care le vîd cei mici. Pentru că nu orice film trebuie vizionat. Vor fi evitate desigur cele cu crime, furturi și brutalități.

Maturizarea fizică nu merge paralel cu cea psihică. De aceea rațiunea, conveniențele sociale, comportamentul moral trebuie dirijate în mod rațional. În epoca pu bertații și după aceea pînă la absolvirea liceului, mediul are o influență covîrșitoare. Un copil care trăiește izolat, fără prieteni, fără preocupări extrașcolare, poate rămîne un solitar, nesociabil toată viața. Timizii din colectivități sînt formați din acest soi de copii. Este adevărat că maturizarea se datorește unui proces natural, dar numai viața în colectiv îi dă forma definitivă.

Pubertatea este perioada din viața omului în cursul căreia organismul atinge maturizarea biologică endocrină prin definitivarea glandelor sexuale și transformarea multilaterală a tuturor glandelor cu secreție internă. Aceste transformări sînt însoțite de intense modificări psihice.

În cursul perioadei puberale se produc maturizarea gîndirii, cristalizarea voinței, se desvoltă interesul pentru orientarea profesională, crește simțul de solidaritate și responsabilitate socială.

În țara noastră pubertatea începe la fete între 11 și 12 ani, iar la băieți în jurul vîrstei de 13 ani. Adolescența, adică perioada de vîrstă între 11 — 20 ani prezintă deseori tulburări semipatologice. Să luăm un exemplu: doi colegi de clasă, asemănători în ceea ce privește vîrstă, pot fi deosebiți din punct de vedere anatomic și psihic. Unul din ei poate fi scund, greoi și lent în mișcări, uneori somnolent. Celălalt este dimpotrivă slab, foarte înalt, excesiv de vioi, nervos, iute în mișcări și reacții. Primul are o tiroidă leneșe, glande genitale mici, memorie scăzută; reacții neuropsihice încetinite; este vorba de un hipotiroidism trecător, uneori chiar permanent. Cel de al doilea are o tiroidă cu un tonus funcțional crescut și o mobilitate vie. Poate însă avea un fel de a fi imprăștiat, o viteză prea rapidă a gîndirii și reacțiuni de memorie inegale. În clasă nu poate fi destul de atent, iar acasă are des discuții cu părinții. Psihicul fiecăruia va trebui deci altfel dirijat.

Nu ne referim acum la adolescența patologică, ci la cea posibilă de dirijat în care tulburările n-au depășit limita normalului.

Copilul, mai ales după pubertate, trebuie înțeles. Profesorii nedreptiți au o influență negativă asupra maturizării elevilor. Dintre adolescenții nedreptățiți puțini reușesc să-și învingă revoltele sufletești. Orice elev trebuie apreciat din punct de vedere multilateral, precept pedagogic cu care uneori nu toate cadrele didactice sînt de acord.

Cînd un adolescent este îndrăgostit, nu trebuie luat în deridere. Să nu se uite că iubirea e un sentiment care inspiră poezia și literatura romantică și neromantică, muzica, arta plastică, cinematografia etc. Singura linie de conduită a educatorului este să vegheze ca dragostea adolescentului să nu treacă peste fagașul normalului; să se judece de la caz la caz felul în care se comportă adolescentul îndrăgostit. S-a scris multă literatură valoroasă și opere muzicale celebre de către adolescenți îndrăgostiți și talentați.

Există la mulți adolescenți, în epoca pubertății, crize fiziologice și psihice determinate de funcția genezică și de instinctul sexual.

O bună dirijare le colorează, le subtilizează, îmbogățește sensibilitatea adolescentului, normalizează fiziologia vîrstei. Sub influența unor tulburări endocrine uneori se produc devieri de la normal. Elevii cu tulburări endocrine pot deveni triști și deprimați. Alții sînt agitați, de o zburdălnicie excesivă. Explicarea acestor comportamente prin tulburări endocrine pare exagerată, deoarece nu toți elevii furioși, violenți, sînt hipertiroidieni și nici toți elevii molii, somnoroși, sînt hipotiroidieni. Chiar adolescentul normal este în această epocă mai impulsiv și inclinat spre neconformism și contraziceri. Profesorii trebuie să fie înțelegători. (Cei ce suferă de asemenea tulburări glandulare nu pot fi buni educatori). Un adolescent vexat, fuge de educatorii lui firești și devine mai tirziu un izolat în viață.

Dacă un elev prezintă ciudățenii psihice, trebuie să se provoace discuții cu el, trebuie înduplecat să nu se izoleze de familie și de colectivul clasei. Confidențele adolescentului sînt necesare pentru stabilirea procedurii de dirijare.

Prof. univ. dr. docent M. CAJAL

Colectivul redacțional al revistei „Colocvii” aduce calde mulțumiri tuturor colaboratorilor și cititorilor pentru sprijinul acordat și le adresează cu prilejul Anului Nou tradiționala urare: LA „MULȚI ANI!”

TEHNICIENI AI EDUCAȚIEI SAU EDUCATORI?

Progresul științific și tehnic, care înseamnă sporirea considerabilă a volumului cunoștințelor în toate disciplinele și diferențierea din ce în ce mai pronunțată a acestora, aduce cu sine în chip logic specializarea. Ca o consecință directă a acestui fenomen specialistul și tehnicianul devin o necesitate în orice domeniu de cercetare și în orice formă de activitate profesională. Specialistul este tipul profesional reprezentativ al producătorului modern. Nu poate surprinde, atunci, faptul că el dobândește o însemnătate tot mai mare și este pe cale de a-și impune voința pretutindeni.

Specialistul se impune și în învățământ, ca în orice activitate socială diferențiată și specifică. Profesorul, educatorul în genere, trebuie să stăpânească deopotrivă cunoștințele de specialitate, care se cer mereu întregite, îmbogățite, reconsiderate pentru a fi în ritm cu progresele științei, precum și — în conexiune cu aceasta — cultura pedagogică necesară unui bun specialist al instruirii și educării; fiindcă activitatea didactică este, într-adevăr, o formă diferențiată și specifică a muncii sociale.

Lato sensu, factori educatori sînt nu numai cei care acționează în școală, profesional, într-un mod determinat. Instruirea și educa-

rea în înțelesul cel mai cuprinzător, dar totodată și cel mai vag, o face întreaga societate în care trăiește ființa umană, începînd cu familia, profesiunea socială, statul, mediul înconjurător, presa... și sfîrșind cu mijloacele numite „mass-media”, prezente azi peste tot, cu covîrșitoarea lor putere de înrîurire.

Stricto sensu, însă, specializată pentru munca educativă rămîne totuși școala prin oamenii săi, selecționați și pregătiți în chip deliberat în vederea îndeplinirii ei sistematice și competente. Așa a fost considerată totdeauna, începînd cu civilizațiile antice. Preoții la egipteni, marii filozofi și sofistii la vechii eleni, erau după cum se știe, oamenii formați anume pentru a o desfășura. Așa este în civilizația modernă, ca și în cea contemporană, unde procesul diferențierii profesionale este atît de departe împins. Educația este o funcție principală a societății, care nu poate fi lăsată pe mîna oricui. Ea cere instituții specializate și organe corespunzătoare. Pentru îndeplinirea ei potrivit scopurilor propuse, se cer oameni specializați în munca gîngășă, complexă și foarte dificilă a instruirii și educării tineretului. Ca oricare altă activitate specifică — și poate chiar mai mult — ea trebuie lăsată pe mîna specialiștilor. Putem vorbi prin urmare și aici de specialiști, de tehnicieni, ca în orice domeniu unde specializarea este necesară și inevitabilă. Pedagogia modernă își propune tocmai aceste țeluri: a determina scopurile educației și a-l înzestra pe profesor cu metodele cele mai bune pentru a-și putea îndeplini munca cu maximă eficiență, a-l pregăti astfel, încît el să devină specialistul competent, capabil să mijlocească instruirea cea mai bună și deplină dezvoltare a personalității discipolilor. Atenția pedagogiei de azi este, într-o mare măsură, orientată înspre studiul și elaborarea celor mai eficiente metode de instruire. Se pune în chip apăsător accentul pe metodele instrumentării tehnice ale procesului instructiv și educațional, pe planificări, programări și metodele noi. Ca toate celelalte științe, pedagogia urmărește să dea acestor metode un caracter cît mai științific. Ceva mai mult. Năzînd să aibă, la rîndul său, statutul de știință exactă, ea este prinsă în procesul universal — și se pare irezistibil — al matematizării științelor, început în Renaștere și extins azi pînă la biologie și științele numite umanistice. Matematizarea întregului univers al cunoașterii inițiată de Galileo Galilei, prin cuvintele îndrăznețe dar decisive „cartea lumii este scrisă în limba matematică”, adîncită de Descartes, care creează conceptul fundamental de „*Mathesis universalis*”, și de Leibniz prin elaborarea celui „*Calculus logicus*”, prevestitor al logicii noi, matematice, și-a avut ecoul în gîndirea critică a lui Kant, cel ce în *Critica*

rațiunii pure afirmă din admirație pentru Newton că o știință este știință în măsura în care este matematică. Iar în secolul trecut, mergînd pe același drum, Marx, după cum afirmă Paul Lafargue în memoriile sale, remarcă, cu ascuțit spirit de observație, că „...știința atinge perfecțiunea numai atunci cînd izbuteste să folosească matematica”.

În aceste condiții, deși cu întirzire față de alte științe, pedagogia nu putea rămîne în afara procesului care afectează totalitatea științelor. Ea se preocupă acum de punerea la punct a unor metode care să folosească rezultatele disciplinelor matematice, cum sînt: teoria probabilităților, statistica matematică, teoria informației, cibernetica și chiar mijloacele de calcul și modelare folosite de tehnica zilelor noastre. Azi, cînd există tendința de a măsura și calcula totul, metodele matematice și cibernetice au atras și atenția pedagogilor. Faptul ca atare nu este criticabil. Știința în sine constituie un bun prețios al omului și e de dorit ca luminile ei să pătrundă în toate domeniile activității umane, care nu pot fi lăsate să se desfășoare la voia întîmplării.

Didactica este considerată și ea ca o știință, și cunoașterea metodelor de instruire și educare pe care ni le pune la îndemînă este necesară și utilă. Educatorul, ca bun specialist, trebuie să cunoască și să-și însușească aceste metode. În măsura în care le stăpînește, el este un *tehnician* al educației și instruirii, dacă tehnica înseamnă „ansamblul proceselor bine definite și transmișibile, destinate a produce anumite rezultate socotite utile”, sau dacă, într-un înțeles mai special, se numesc *tehnice* acele „metode organizate care se bazează pe o cunoaștere științifică corespunzătoare”, cum se precizează într-un vocabular critic și tehnic al filosofiei. În acest înțeles, fără îndoială că există anumite tehnici educative, iar pedagogia este în drept să caute a lămuri care sînt cele mai exacte pentru a pregăti pe profesor astfel, încît el să ajungă un tehnician al educației, adică, un specialist calificat și avizat.

Dar, aici se ridică întrebarea sugerată în titlul articolului de față: educatorul, este el *numai* un tehnician? E suficientă cunoașterea deplină a celor mai bune metode elaborate de știința pedagogiei, fie ea chiar matematizată, pentru realizarea educației? E suficient a poseda acea pregătire științifică și tehnică minunțioasă, azi necesară oricărei profesii, pentru ca educatorul să-și îndeplinească munca pentru care este destinat?

Sînt întrebări, pe care tendințele tehnocratice ale societății contemporane le face actuale și, într-un fel, neliniștitoare. Vom căuta, în continuare, un răspuns.

Nicolae TATU

CLIMATUL EDUCATIV

DIN INTERNATUL ȘCOLAR

Pe drept cuvânt se spune că școala reprezintă pentru elevi o a doua familie; pentru unii dintre ei, pentru elevii din internat, acest adevăr apare și mai evident. Internatul oferă posibilitatea disciplinării, a cristalizării unui stil de muncă propriu, a formării spiritului de ordine, de solidaritate, de integrare în colectiv etc. Toate acestea nu pot fi obținute dintr-o dată, prin vreo măsură administrativă, sau prin acțiuni de campanie, ci prin coordonarea particularizată, planificată și de durată a influențelor educative.

Prin specificul activității noastre, am putut constata că cele mai multe cazuri de tulburări neuro-psihice infantile se întâlnesc în rândul elevilor proveniți din internate, al căror program excelează prin lipsa varietății, prin monotonia, rigiditate, impunând o existență spirituală strimțată și săracă, păzită de gardul înalt al regulilor de disciplină aplicate nediferențiat. Oare activitatea zilnică a elevului intern se poate rezuma exclusiv la ore de clasă, ore de masă și ore de meditație?

Se recunoaște valoarea stimulativă și de protecție a sistemului nervos, prin alternarea solicitărilor intelectuale cu cele fizice, sau a muncii cu odihna recreativă, dar în ce măsură aceste cerințe sunt prinse în programele internatelor? Este suficientă „invoirea generală” de la sfârșit de săptămână în realizarea varietății? Unii elevi rezistă mai mult solicitărilor intelectuale, alții mai puțin. Unii își refac energia nervoasă consumată mai repede, alții au nevoie de o perioadă mai îndelungată. Instalarea oboselii, a uzurii nervoase, a formelor nevrotice maladive, cu repercusiune directă în scăderea capacității de lucru și, deci, apariția insucceselor școlare, constituie consecințe ale ignorării realității psihologice în întocmirea programelor din internat. Lipsa de varietate a programului zilnic face posibilă și apariția acelor stări paradoxale de reactivitate nervoasă (din cauza oboselii), când la solicitări minime apar reacții maxime. Aceasta explică, de pildă, unele cazuri de violență, de „teribilism”, fără motive aparente, cazuri care uneori constituie obiect de discuție pentru consiliile pedagogice, cerindu-se „măsuri drastice” fără a se cerceta în ce măsură ele reprezintă expresia unui fond moral deficitar. Problema aceasta, a programelor de la internat, este o chestiune dificilă, dar ea poate fi rezolvată prin eforturile conjugate ale profesorilor, pedagogilor și diriginților. În programul zilnic s-ar putea prevedea, pe lângă orele afectate pregătirii lecțiilor (meditații), o anumită cîtimă de timp la latitudinea elevului, care să-l folosească pentru a viziona un film, a vizita un muzeu, pentru a face sport, a asculta muzică sau, pur și simplu, pentru a se recrea în cadrul reconfortant al naturii. Acea „invoire” generală a elevilor interni de sfârșit de săptămână după

ce au fost ținuți în băncile școlii șase zile, din dorința „schimbării de decor”, din dorința de „ceva nou” obținut cât mai repede, îi lasă mai ușor pradă tentațiilor ce le oferă strada. În loc de orientare, măcar sumară, în folosirea fructuoasă a timpului liber, activitatea educativă se rezumă încă în internate la supravegherea elevilor să nu intre la filme sau spectacole care nu sînt potrivite cu vîrsta lor, dar care le stîrnesc interesul. Nu negăm importanța relativă a unor astfel de acțiuni, dar o limitare numai la cerințe de această natură minimalizează conținutul muncii educative, îi dă un aspect formal. În altă ordine de idei, ne întrebăm în cite internate s-a cerut colaborarea elevilor în alcătuirea programului zilnic și de perspectivă? De ce să se alcătuiască un program impus, și nu unul orientativ? Un program reflectînd doleanțele elevilor, cu posibilități de manifestare a personalității lor în toată plenitudinea, bazat nu pe interdicție, ci pe adevărată respectare, deoarece el este în același timp expresia creativității elevilor, a aspirațiilor lor, a eforturilor lor de planificare a timpului de care dispun, în funcție de trebuințele lor spirituale. Oare nu-i posibil? Oare nu-i necesar?

Adolescența este o vîrstă romantică, plină de sensibilitate, susceptibilă, receptivă la idealuri mari și generoase; un adolescent reprezintă o lume aparte, dar pentru mulți sufletul acestuia este o carte închisă, cu conținut neștiut. Altfel cum s-ar explica indelicatetea, indiscreția dureroasă cu care unele cadre didactice, lipsite de tact pedagogic, intervin brutal în această lume, confiscînd cărți pe motiv că nu-s recomandate de școală, cercetînd corespondența copiilor, jurnalele lor intime, bănuind în fiecare elev un virtual delincvent. Ineficiența unor asemenea măsuri este evidentă. Elevii vor găsi în cele din urmă căile de a eluda spiritul regulamentului, lăsînd impresia că se conformează literei lui. În același timp, în mod treptat, în sufletul lor își va face loc un resentiment tot mai puternic față de școală ca instituție, față de acei educatori care nu pot sau nu vor să-i înțeleagă. Și nu numai atît: pot apărea la această vîrstă sensibilă, în urma modalităților deficitare de acțiune educativă a cadrelor didactice, deformări sufletești, tendință spre minciună, ipocrizie etc. Desigur, se vor găsi unii să socotească toate acestea simple speculații teoretice, dar cunoașterea vieții de internat, cu problemele ce le ridică educatorilor, a preocupărilor și orizontului elevilor interni, specificului vîrstei lor, ne-a îndemnat să oferim spre reflexie unele aspecte desîntîlnite (mai mult sau mai puțin vizibile), care pot avea consecințe grave, apărînd mai devreme sau mai tîrziu, dar totdeauna cu rezonanțe triste în sufletul școlariilor.

Mihail RĂDUCANU

Centrul de perfecționare a cadrelor care muncesc cu pionierii

SEMNE DE ÎNTREBARE ÎN JURNALUL UNUI ADOLESCENT

Cele mai mari bucurii mi le-au pricinuit descoperirile făcute de mine. Port, de aceea, o mare recunoștință acelor profesori care mă îndrumă să fac asemenea descoperiri.

Nu înțeleg de ce unii profesori caută să-mi demonstreze că materia predată de ei e cea mai importantă. Dacă toți profesorii procedează la fel, atunci pe care să-i cred?

Cînd eram mic voiam să mă fac educator. De cînd mi s-a aplicat o sancțiune, nu mai vreau. Am dreptate sau nu?

Mă uit mereu la tata și vreau să-l iau exemplu în viață. De ce mi-e greu să-l imit în acele domenii în care-l admir? Poate dacă ar ști, m-ar ajuta; dar cum să i-o spun?

Nimic nu mă enervează mai mult ca inconsecvența camenilor. Chiar și a tatii. Ar fi mai bine să fiu indiferent?

Nimic nu m-a impresionat mai mult în lectura operelor literare ca marile caractere. De ce în viață întîlnim atît de puține? Sînt, într-adevăr, rare sau nu știu eu să le descopăr?

Bлага spune undeva că numai adolescenții fac caz de „principii”. Această idee, care îmi contrazicea părerile, m-a descumpănit. Pe urmă, mi-am zis că deocamdată nu pot aprecia just această afirmație, să mai aștept. Oare mai tîrziu o să-i dau dreptate? Va trebui să renunț la „principii”?

Mi-am propus să nu fac compromisuri cu demnitatea. De cînd aplic acest principiu (din cl. a XI-a), am numai necazuri. Cei din jur nu-și dau seama cît de important e asta pentru mine? Atunci de ce nu mă incurajează?

Se spune că e greu să fii obiectiv. Am constatat acest lucru cînd mi s-a cerut o autocaracterizare. Cum poate fi dobîndit spiritul de obiectivitate, dacă nu e înnăscut?

Sînt o pornire, o plăcere chiar, să contrazic pe oricine. Uneori doar pentru a vedea ce argumente îmi aduce. Mai tîrziu îmi dau seama că n-am dreptate și-mi recunosc deschis greșeala. Cum să-mi înving defectul acesta?

Cînd îmi descopăr un nou interes, mi se pare că în el mă regăsesc și că acesta e definitiv și ultimul. Dar dispare după puțin timp. Unde o fi cauza? În mine, sau în specificul formării intereselor?

Cred că prietenia e cel mai frumos sentiment. Un prieten mi-a spus că o asemenea opinie durează numai pînă cunoști dragostea.

Stiu că greșelile se cer iertate! Prietenilor, cărora le-am dat „totul”, nu le pot ierta multe abateri față de mine. Sînt oare prea pretențios? Pot fi socotit un adevărat prieten?

Am ținut foarte mult la sinceritate. Credeam că nimic nu mă poate clinti de la ea. Dar e foarte greu să mă țin „tare pe poziție”. Din cauza vîrstei? Așa e toată viața?

Despre vîrsta noastră (a adolescenței) scriu, mai ales, adulții. Ei își închipuie că ne cunosc mai bine decît o putem face noi. Dar oare ne-au întrebă vreodată cum vedem tabloul creat de ei vîrstei noastre?

D. SALADE

Într-un număr anterior al revistei „Colocvii“ (Nr. 9, septembrie 1969) am prezentat câteva observații referitoare la tematica orientării școlare și profesionale din cadrul orelor de dirigenție. În continuare, ne propunem să analizăm câteva elemente de bază ale metodologiei organizării orelor de dirigenție rezervate orientării școlare și profesionale.

La baza alegerii temelor stau criteriile de ordin general și particular. Criteriile de ordin general sînt de natură economică — pe plan republican și pe plan local — și de natură sociologică — privind integrarea socială a tineretului.

Cele de ordin particular îmbracă un aspect psihologic și unul etic. Aspectul psihologic se referă la nivelul de dezvoltare a elevilor, la nivelul de cunoștințe, la interesele, aptitudinile și talentele lor, care se manifestă într-un sistem de reacții și atitudini, ce se concretizează în opțiuni profesionale. Aspectul etic include, printre altele, atitudinea față de muncă și dezvoltarea spiritului de răspundere în alegerea profesiei.

Aceste criterii trebuie considerate în interdependența lor, ținînd seama că se influențează reciproc.

Criteriile enunțate trebuie să stea la baza fixării temelor în structuri clar concepute în funcție de activitatea pe care dirigențele o desfășoară în intervalul unui trimestru, an școlar, mai multor ani școlari, evident, aceasta în funcție de continuitatea muncii lui cu elevii aceiași clase — realizînd la clasele terminale sinteza influenței exercitate prin orele de dirigenție.

Desfășurarea sistematică și eficientă a orelor de dirigenție de orientare școlară și profesională este posibilă numai dacă dirigențele țin seama de anumite condiții (pe care le apreciem ca foarte importante), și anume: documentarea, care trebuie să fie continuă și complexă, cu implicații ideologice, economice, sociologice, psiho-pedagogice etc.; aspectele metodice privind organizarea, desfășurarea și prelucrarea datelor.

Un element de bază al metodologiei organizării orelor de dirigenție de orientare școlară și profesională este *precizarea scopului* (care se face în funcție de tema propusă, de cele mai importante idei deduse din coordonata pe care a intenționat să-și axeze dirigențele ora: informarea profesională sau cunoașterea și educarea intereselor profesionale).

Ca oricare altă activitate, precizarea scopului conduce la *stabilirea conținutului de idei*, care trebuie să fie formulat clar, să corespundă întocmai temei și scopului orei de dirigenție respective și care nu trebuie să constituie un cadru rigid, deoarece — în mod firesc — sfera conținutului se lărgeste prin intervențiile elevilor.

Alt element este *alegerea modalității de desfășurare a orei*: metodele și procedeele ce vor fi folosite, materialul audio-vizual, diferitele acțiuni care preced ora de dirigenție și care furnizează date ce vor fi prelucrate în cadrul orei, ca și acelea care vor urma orei de dirigenție și care vor constitui o materializare a ideilor discutate. Amintim câteva dintre acestea: colaborarea cu diferiți factori competenți care-și pot aduce contribuția lor directă la dezbateră temei (tehnicieni de diferite specialități, studenți —

MEDODICA ORIENTĂRII ȘCOLARE ȘI PROFESIONALE LA ORELE DE DIRIGENȚIE

absolvenți ai școlii etc.). Este limpede că se va stabili exact locul și ponderea fiecăreia dintre aceste modalități, pentru a realiza, pe de o parte, unitatea structurală a orei, iar pe de altă parte, pentru a asigura eficiența ei.

Alte aspecte ale pregătirii orei de dirigenție sînt *precizarea concluziilor și formularea recomandărilor la sfîrșitul orei*.

Deși contribuția elevilor în cadrul orei poate aduce elemente particulare, uneori neprevăzute, dirigențele este obligat ca — plecînd de la tema și conținutul de idei al orei — să desprindă unele concluzii, unele idei care să fie reținute în mod special de elevi și, în același timp, să facă unele recomandări și să ia măsuri concrete în vederea realizării scopului propus. Desigur, aceste concluzii și recomandări trebuie să se desprindă firesc din desfășurarea orei, dirigențele ferindu-se să le transforme în elemente eterogene, artificiale, adăugate mai mult sau mai puțin abil la sfîrșitul orei.

Ultimul element important în pregătirea pentru ora de dirigenție îl constituie *întocmirea planului*. Avînd viziunea întregului lecției, dirigențele va preciza în plan următoarele aspecte: tipul (variante) orei de dirigenție, tema și scopul ei, metodele și procedeele pe care le va folosi, alte mijloace de realizare, desfășurarea orei, schișarea concluziilor și recomandărilor.

Pregătirea elevilor pentru ora de dirigenție de orientare școlară și profesională constituie o condiție de bază pentru a-i asigura eficiența.

În general, se constată că dirigenții nu acordă întotdeauna atenția cuvenită acestei probleme. Din observațiile noastre s-au desprins unele concluzii:

Materialele indicate spre consultare sînt parcurse numai atunci cînd sînt cu adevărat interesante și accesibile elevilor, cînd dirigențele a dat îndrumări precise, a controlat stadiile parcurgerii materialelor și a recomandat asocierea problemelor desprinse din material cu propriile lor păreri, cu frîmintările lor. În eventualitatea că elevii din ultimele clase întocmesc referate, este recomandabil ca dirigențele să le dea anumite indicații cu privire la plan, la mijloacele de informare (consultarea unor specialiști, a unor lucrări de specialitate, vizitarea unor expoziții, muzee etc.), poziția față de problemă.

Este bine ca dirigențele să cunoască referatul înainte de a fi prezentat în ora de dirigenție și să intervină în cazul unor inexactități științifice, dar nu și în cazul unei luări de poziție mai „originale“, al unor idei mai îndrăznețe care vor fi analizate în cadrul orei de dirigenție. Planșele, fotomontajele sau albumele de orientare profesională alcătuite de elevi pentru ora de dirigenție este preferabil să fie folosite de către elevul sau grupul de elevi care le-a întocmit ca o concretizare a problemelor puse de ei înșiși în dezbateră, decît să fie prezentate de către dirigențele unei clase de cele mai multe ori pasivă față de un asemenea procedeu și într-un timp insuficient pentru perceperea lor.

Pentru informarea sau elucidarea unor probleme în legătură cu tema orei de dirigenție ce urmează să aibă loc elevii pot să aibă convorbiri cu absolvenți ai școlii, cu specialiști din cadrul familiei sau din afară. S-a observat că practicînd un asemenea procedeu unii elevi au acumulat cunoștințe noi, întărit și opțiunea, iar alții s-au lăsat influențați și, în parte, chiar dezorientați în legătură cu propriile interese profesionale, dorințe, afirmate în prealabil. În a doua alternativă este necesar ca dirigențele să intervină, să analizeze inadvertențele care s-au produs și să-i ajute pe elevi — desigur, cu mult tact — să-și clarifice poziția.

Subliniem, de asemenea, contribuția pe care o pot aduce în realizarea orientării școlare și profesionale emisiunile de radio și televiziune, spectacolele de filme etc. Este necesar ca dirigențele să recomande selectiv emisiunile, să atragă elevilor atenția asupra a ceea ce este esențial și are legătură cu tema orei de dirigenție. De asemenea, trebuie să fie preîntîmpinat pericolul substituirii studierii unor materiale bibliografice prin modalitățile audio-vizuale, care prin natura lor prezintă mai mult interes pentru elevi decît o lectură organizată, indispensabilă însă unei complexe informări profesionale.

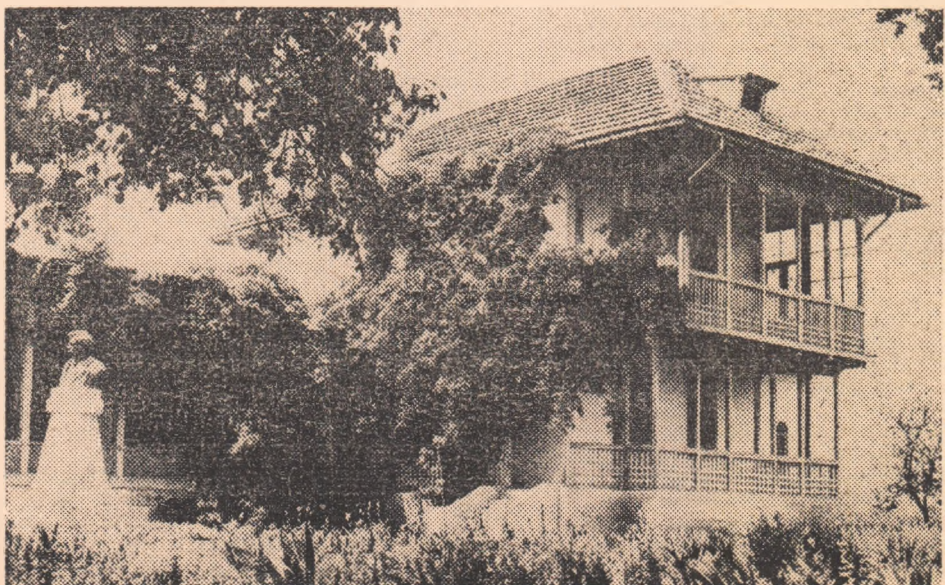
Pregătirea elevilor pentru ora de dirigenție se sintetizează sub forma unei liste de probleme ce urmează a fi discutate în ora respectivă. Pentru a asigura buna desfășurare a orei de dirigenție este nimerit să se dea elevilor sarcini individuale și colective, în funcție de nivelul lor de interese și de informație, de intensitatea participării lor la organizarea unor asemenea ore. Menționăm, însă, că varietatea modalităților de pregătire trebuie să fie accesibilă, în ultimă instanță, celor mai mulți elevi, prin crearea condițiilor respective de către dirigențele și de către ceilalți factori care contribuie la realizarea sarcinilor orientării școlare și profesionale.

T. Teodorescu, lector I.P.C.D.
București

Șt. Constantinescu, consilier în
Ministerul Muncii

I. Crișan, dir. Școala generală
nr. 86, București

Casa memorială
Al. Vlahuță
de la
Dragoslaveni

CONSULTAȚII pentru profesorii de geografie

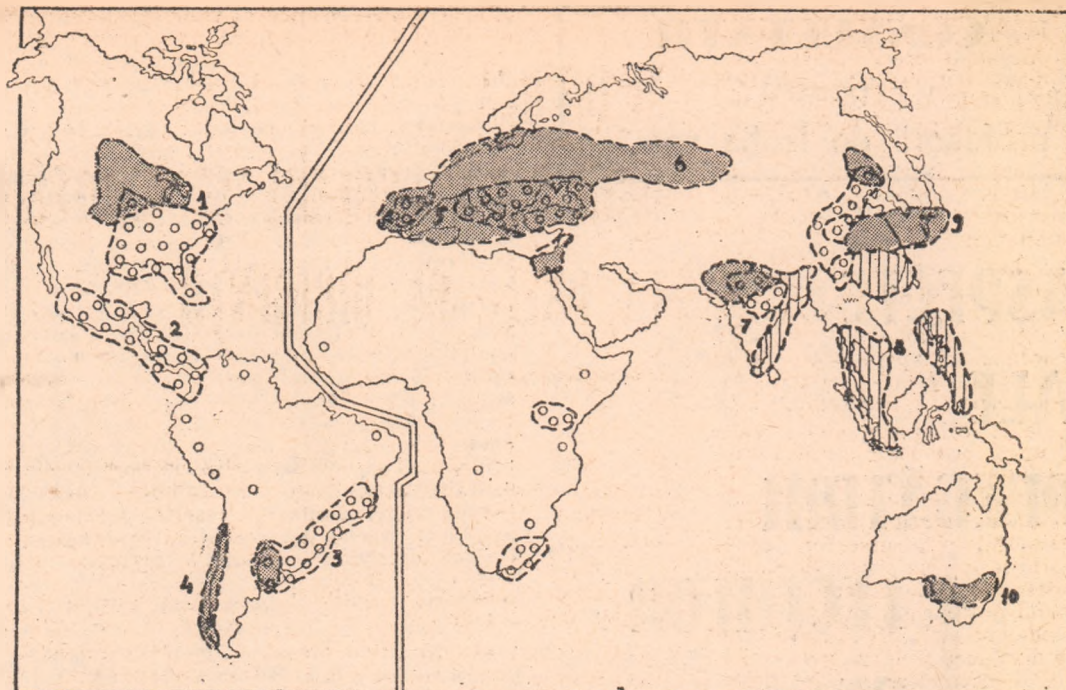
MARILE ZONE CEREALIERE ALE LUMII

Geografia — după cum este cunoscut — a suferit în ultimele decenii prefaceri cantitative și calitative atât în conținut, orientare și scop, cât și în metodele de cercetare. Dar domeniul în care au avut loc cele mai mari schimbări este cel al geografiei economice. Aici, din cauza acumulărilor rapide, orice lucrare — fie că e vorba de un studiu, de un tratat, sau de un manual — devine, curând după apariție, perimată ori cel puțin inactuală. De aceea, sînt necesare reveniri la intervale mai dese în vederea unor actualizări. Așa este cazul, spre exemplu, cu capitoul, destul de important în geografia economică, *al răspîndirii agriculturii pe plan mondial*. Menționăm că astăzi acestuia i se acordă o atenție deosebită și că în mai multe țări (Anglia, Statele Unite, R.S. România ș.a.) au început să apară unele tratate de geografie a agriculturii. Prin articolul de față ne propunem să sprijinim cadrele de specialitate în sintetizarea și generalizarea datelor celor mai noi privind răspîndirea cerealelor pe glob, pe mari grupări teritoriale, cu caracterele lor specifice.

În lume există zece mari domenii cerealiere și anume: 1. Marea cîmpie nord-americană și Platoul canadian; 2. Aria Mediteranei americane; 3. Teritoriul La Plata; 4. Zona andină; 5. Europa peninsulară; 6. U.R.S.S.; 7. India; 8. Aria musonică de sud-est a Asiei; 9. Extremul Orient chino-japonez; 10. Australia de sud-est.

Centrele cerealiere care nu se includ în această grupare au un caracter insular, sînt izolate și cu o pondere neînsemnată față de producția mondială de cereale, care în anul 1967 a fost de peste un miliard de tone (grâu = 298.500 mii tone; seară = 31.400 mii tone; orz = 118.600 mii tone; porumb = 263.600 mii tone; orez = 276.400 mii tone; ovăz = 48.000 mii tone). La acestea adăugăm cartoful care, cu producția sa de 306.800 mii tone, completează necesarul hranei de bază al omenirii.

Încercînd să facem o caracterizare fiecăruia din domeniile enumerate mai sus, subliniem că **Marea cîmpie nord-americană și Platoul canadian**, care excellează în producția de cereale, dau circa jumătate din producția mondială de porumb: 118 mil. tone (în anul 1966). Totodată, ele produc circa 58 mil. tone grâu de primăvară și de toamnă, 11,5 mil. q. sau circa 40% din producția mondială de sorg, aproape un sfert din totalul producției pe glob de ovăz, la care se adaugă însemnate cantități de seară și orz; și în cultura cartofului această zonă dă o producție importantă: 16,4 mil. tone, sau 5% din total; la fel, sfecla de zahăr 2,7 mil. tone, adică 10% din pro-

Legendă:

- Regiuni mari producătoare de grâu
- Regiuni mari producătoare de orez
- Regiuni mari producătoare de porumb

ducția pe glob, și soia 25,5 milioane tone sau 72% din producția lumii.

Domeniul Mediteranei americane care, precum se știe, cuprinde teritoriul din jurul golfului Mexic, zona caldă a S.U.A., Columbia, Venezuela și Antilele — se distinge prin producția de porumb, trestie de zahăr, orez, tutun și bumbac. Aceasta din punct de vedere strict agricol, pentru că aportul lui în producția horticolă, în special, cea de banane și cafea, este și el foarte important. Aici trebuie amintită producția de porumb a Mexicului, care în anul 1966 dădea peste 8 mil. t., ocupînd locul al patrulea pe glob. În același timp Mexicul este producător și de sorg (1,3 mil. t.).

Domeniul Mediteranei americane deține primul loc pe glob în producția de trestie de zahăr, dînd în total 13 mil. t. sau circa 1/3 din producția mondială; produce orz — 5 mil. t. (în 1966), bumbac — 5 mil. t. sau un sfert din producția mondială.

Domeniul La Plata — zona de pampas din Argentina, Uruguay și coasta sud-atlantică a Braziliei — este în primul rînd un teritoriu cerealiier și de pășuni. Nu lipsesc nici unele culturi tropicale — trestia de zahăr (atît în Argentina, cît și în Brazilia), tutunul, bumbacul, orezul (6 mil. t.). Principala producție cerealiară o dă porumbul (circa 18 mil. t.), după care vine grîul (circa 7 mil. t. în anul 1966). Regiunea La Plata este în același timp o importantă producătoare de semințe de în (circa 1/5 din producția mondială).

Zona andină — teritoriul dintre Anzi și Pacific și regiunile agricole din „punele” andine mai joase — posedă întinse pășuni cu produse agricole tropicale — bumbac, trestie de zahăr, orez, în partea de nord — și teritorii apte pentru cultura porumbului; cantitățile furnizate sînt însă puțin importante pentru economia mondială.

Europa peninsulară, este o veche zonă agricolă, cu producții variate de cereale. Ea dă circa 1/5 din producția de grâu a lumii (62 mil. t.), aproximativ 1/3 din producția de orz, o jumătate din cea de seară, 1/6 din cea de porumb; tot ea deține circa 45% din culturile de cartofi.

U.R.S.S. este o cunoscută mare producătoare în domeniul agricol. În ansamblu, producția agricolă realizată în 1966 situează U.R.S.S. pe primul loc în ce privește cantitatea de grâu obținută (100 mil. t. sau circa 1/3 din producția mondială), de orz (26,9 mil. t. — 22% din producția mondială), de seară (13 mil. t. — circa 45% din producția lumii), de cartofi (88 mil. t. — circa 1/3 din total), de sfeclă de zahăr (circa 1/3 din total pe plan mondial), de floarea soarelui, de

cinepă ș.a. U.R.S.S. deține locul al doilea pe glob în producția de porumb și ovăz.

India este și ea o mare producătoare agricolă. În același timp, însă, ea este și o mare consumatoare, dată fiind populația sa numeroasă (peste 530 mil. locuitori); datorită acestui fapt ea nu a reușit pînă în prezent să scape de povara importului de grâu și orez, deși produce 10,4 mil. t. grâu (1966) și 45,6 mil. t. orez, adică circa 1/5 din producția mondială; India deține primul loc în producția de mei (circa 40% din totalul pe glob) și al doilea loc în cea de sorg (circa 20% din total). Se numără printre marile producătoare de trestie de zahăr — 2,3 mil. t. (în 1966—1967), cantitate care este totuși prea mică pentru țara de origine a acestei plante. Totodată, ea este o mare cultivatoare de arahide și de susan (din care se extrage ulei), dînd peste un sfert din producția mondială a acestor culturi, de iută (1/4 din producția mondială și al doilea loc între producătoarele lumii), de bumbac (circa 10% din producția mondială).

Asia musonică de sud-est este domeniul cel mai important în producția de cauciuc natural de pe glob (cu circa 2 mil. t. din producția mondială de 2,4 mil. t.); ea deține un loc important în producția de orez: 47,9 mil. t. sau circa 20% din producția mondială.

Unul dintre cele mai mari domenii agricole de pe planeta noastră îl formează **Extremul Orient** — China, Coreea și Japonia. Este primul producător pe glob în ce privește orezul — 115,3 mil. t. sau circa 45% din recolta mondială a anului 1966. De asemenea, deține 1/7 din totalul producției de tutun, 1/4 din producția de susan, 15% din cea de arahide, 10% din cea de iută, 1/8 din cea de bumbac.

În sfîrșit, **Australia de sud-est** este un teritoriu tipic cerealiier, mare exportator de grâu. În anul 1966 producția sa la acest capitol a fost de 12,6 mil. t. Orzul și ovăzul ocupă suprafețe relativ reduse.

Am încercat să prezint în ansamblu și cît mai sintetic domeniile mari cerealiere ale globului (vezi fig.) cu caracterele lor diferențiate. Renunțînd la detaliile de mică importanță, am căutat să păstrez corelația între produsele respective, legătura cu teritoriul concret pentru care ele sînt caracteristice. Firește, asemenea prezentări se mai pot face și în legătură cu minerurile, combustibilii, turismul etc., întregind — în lumina ultimelor date statistice — vederea de ansamblu a profesorului de specialitate cu privire la fenomenele economico-geografice.

Prod. univ. N. AI. RĂDULESCU
Craiova

CONSULTAȚII

pentru
profesorii de limba română

ASPECTE

ALE

PREGĂTIRII

LECTIILOR

DE

LITERATURĂ

Necesitatea pregătirii temeinice a profesorului pentru lecție a devenit un loc comun în literatura pedagogică și în revistele de specialitate și toată lumea e de acord cu acest postulat elementar. S-a scris și se repetă cu fiecare prilej că pregătirea pe care o dobîndim în facultate este doar un început ce trebuie continuat și desăvîrșit pe parcursul exercitării profesiei, prin studiu individual și prin alte forme de perfecționare.

Sînt convins că nu există astăzi profesori care să privească superficial pregătirea cotidiană a lecțiilor, alimentîndu-și orele din ceea ce au asimilat odinioară și din ceea ce mai știu „în general”. A fost o vreme, uitată, cînd comoditatea și rutina acordau credit nepermis memoriei infidele, fără reînnoirea lecturilor și verificarea datelor la zi, de unde rezultau erorile.

Alții, dimpotrivă, își studiau conștiințios lecțiile, dar limitîndu-se la manual, de obicei al unui alt autor decît cel recomandat elevilor, și ignorînd cerința unei informări complexe și la zi în specialitate.

Este adevărat că am văzut și profesori care în pragul pensiei munceau pasionat pentru fiecare lecție, sistematizau materialul, îl ordonau într-o schiță de plan, consecvenți principiului că „omul, cît trăiește, trebuie să învețe”, mai ales cînd trebuie să învețe pe alții și este conștient de ponderea cuvîntului său în instruirea și educarea tineretului școlar.

Elevii văd și trebuie să vadă în profesorul lor pe omul autorizat în materie, convinși că ceea ce le explică el nu poate fi altfel. Profesorul să nu ofere niciodată elevilor prilejul de a-i pune la îndoială cunoștințele, prilej amarnic prin consecințele lui!

Desigur că progresul continuu al științei și literaturii, al cercetărilor în probleme mai puțin elucidate, dialectica punctelor de vedere în reconsiderarea trecutului cultural-artistic al poporului nostru ne obligă la studiu metodic și permanent. Practica activității de îndrumare și control ne-a confirmat pregătirea ideologico-politică, pedagogică și de specialitate a corpului profesoral, dorința sa de autoperfecționare, viziunea de ansamblu asupra sistemului de lecții, sprijinită și de indicația Ministerului Învățămîntului de a se constitui catedrele pe verticală.

Așadar, dacă pregătirea fiecărei lecții este o necesitate — aș zice, obiectivă — urmează să observăm cîteva aspecte preliminare ale procesului didactic.

Pornind de la prevederile programelor școlare și de la manuale, cred că este foarte util un caiet cu indicații bibliografice pentru toate lecțiile de literatură, ținut la zi, cu trimiteri la ceea ce posedăm în biblioteca proprie și la ceea ce se găsește în afară. Acesta este util

și pentru a recomanda elevilor eventuale surse de informare la anumite teme pentru acasă.

La fel de utilă este și deprinderea de a ne întocmi plicuri cu fișe bibliografice pe scriitorii sau pe probleme, sau „dosare personale” ale scriitorilor, care să cuprindă: notițe, fișe, decupaje din ziare și reviste, însemnări de la conferințe publice și sesiuni de comunicări științifice, impresii de la casele memoriale sau de la muzeele literare ș.a. Toate aceste elemente constituie un fond de date ușor de prelucrat și de integrat în modul cel mai fericit în lecție. Este adevărat că trebuie să manifestăm deosebită grijă față de unele materiale pe care le vom folosi, indiferent dacă sînt mai vechi sau de dată recentă. Să avem în vedere pe cine cităm la momentul potrivit, dacă autorul selectat reprezintă o autoritate în problema respectivă și dacă ceea ce afirmă este în concordanță cu concepția noastră despre artă. De pildă, ar fi reproșabil gestul unui profesor care s-ar rezuma să citeze păreri de autori contemporani cu Eminescu referitoare la opera poetului, unele defavorabile, ignorînd sau trecînd fugitiv peste opiniile valoroase ale unor critici literari de mare prestigiu, de la G. Ibrăileanu la George Călinescu sau D. Popovici.

Mai există și altă tendință. În ultimii ani s-a tradus la noi o bogată literatură de teorie și critică literară, din care amintesc pe: H. Taine, Paul van Tieghem, R. Wellek și A. Warren, A. Thibaudet etc. Este firesc ca această literatură aflată la îndemîna noastră să fie cunoscută și studiată, eventual valorificată critic la lecții. Dar este nepotrivită o discuție la clasa a IX-a, cum a încercat cineva, despre natura și funcția literaturii, așa cum o pun R. Wellek și A. Warren în „Teoria literaturii” (1967), autori de altă formație și concepție ideologică decît a noastră.

Știm cum a privit vechea istoriografie problema așa-ziselor „influențe literare”, explicînd în mare măsură succesele literaturii române ca o consecință a acestor înfrîngeri. Mai știm cum la fel de greșit s-a reluat aceeași chestiune acum 15—20 de ani, negîndu-se rolul și importanța lor, mai ales cînd era vorba de curente ca romantismul, simbolismul sau curente de avangardă. Ei, bine, fără a le atribui un rol preponderent și decisiv, fără a le respinge în totalitate, optica noastră a evoluat în sensul unei mai juste înțelegeri a modului cum au fost receptate și asimilate la noi marile curente literare. Astăzi, relevînd condițiile social-politice și culturale de la noi și însușirile artistice ale fiecărui scriitor român, arătăm care este contribuția și originalitatea literaturii noastre în contextul curentului literar respectiv. De altfel, ideea este mai veche. De pildă, în cuvîntul de început la lucrarea „L'influence des romantiques français sur la poésie roumaine” de N.I. Apostolescu (1909) — (lucrare bine informată, dar care, deoarece conține unele puncte de vedere depășite astăzi de dezvoltarea studiilor comparatiste, trebuie să fie consultată cu anumit discernămint —) prefațatorul Emile Faguet, marele istoric al literaturii franceze, subliniază originalitatea și aportul poeziei romantice românești în comparație cu romantismul francez.

Aspectele enunțate presupun un larg cîmp de cuprindere și de valorificare a materialului bibliografic. Tendința este supusă unui pericol pe care, în practică, unii — din fericire, foarte puțini la număr — nu reușesc să-l evite: excesul de documentare, de unde selavia citatomaniei.

Am cunoscut un profesor tînr care în lecțiile despre George Călinescu, la clasa a XII-a, a pus cap la cap, într-o alcătuire hibridă, păreri mai multor critici și istorici literari, ilustrate cu pagini din „Enigma Otiliei”. În orele următoare, la verificarea „analizei literare a romanului”, am fost martorul unui spectacol penibil, generat de efectele nocive ale memorizării mecanice. Elevii reproduceau ad litteram opiniile criticii literare și — ceea ce mi s-a părut mai grav — pagini întregi din roman!... Sub amenințarea notei, li se răpea elevilor libertatea de a-și însuși conștient cunoștințele, anihilîndu-li-se orice tendință de dezvoltare a gîndirii personale.

Cred că este nimerit lucru să ne prezentăm la clasă cu cîteva fișe bibliografice, esențiale, sau cu 2—3 volume, cu care să ilustrăm anumite idei din lecție. Un material didactic prea numeros ne poate înecura, practic fiind inutilizabil pe durata unei ore. Îmi amintesc de un coleg și de lecția lui introductivă la clasa a XII-a despre „Viața și activitatea creatoare a

lui Mihail Sadoveanu”. A venit în clasă cu o servietă doldora de cărți, în afară de fotografiile și albumul pe care le aducea în brațe. Mi-am spus că, vrea să-și illustreze expunerea cu toate documentele bio-bibliografice pe care și le-a putut procura. Dar, cum prea bine se poate înțelege, alungat de puținul timp pus la dispoziție, n-a putut folosi în cea mai mare parte materialul; nici măcar „Anii de ucenicie”. Mi-am dat însă seama că profesorul vroia să epateze prin erudiție. Cîtînd din lucrarea, pe atunci apărută, „Viața lui Mihail Sadoveanu” de Profira Sadoveanu, a spus elevilor că este cel mai autentic izvor, scris de însăși mama scriitorului... Cînd, după lecție, i-am atras atenția că e o coincidență de nume între bunică și nepoată, sau, altfel, spus, între mamă și fiica scriitorului, că mama s-a stins de mult din viață și pe deasupra mai era și neștiitoare de carte, am simțit un însumi dezolarea profesorului. Privea acum jalnic la teancul de cărți cu care venise în clasă.

Să admitem că se mai strcoară și erori mai mult sau mai puțin esențiale. Asupra unora se poate reveni în finalul lecției sau în lecțiile următoare, cu mult tact, cu multă prudență. Dar cum ne salvăm autoritatea dacă este vorba de o greșeală capitală, pe care elevii o descoperă între timp și prin alte mijloace?

Aș mai adăuga încă ceva. Să presupunem că ne-am pregătit bine lecția, că ne-am dozat volumul de cunoștințe și că am stabilit metoda și materialul didactic pe care îl vom folosi. Mai rămîne un lucru, după părerea mea, esențial. Este vorba de pregătirea pentru lectura model pe care o vom face în clasă. Profesorul Tudor Vianu susținea că nu poate fi oricine artist în interpretarea unei lecturi literare, dar trebuie să ne străduim să facem eforturi în acest sens, să ne deprindem să citim expresiv. Exprimîndu-se paradoxal, afirma că, după părerea sa, o lectură model este mai eficientă pentru auditoriu decît o explicație plieticoasă!

Prin urmare, trebuie revăzută cu atenție lectura propriu zisă a textelor, mai ales a versurilor, tocmai pentru a putea comunica elevilor fiorul, emoția artistică. Ce urit sună o lectură de mintuală, nenuanțată, lipsită de sensibilitate! Cred că profesorul trebuie să facă lectură model și să pretindă acest lucru și elevilor, alți la ore, cît și în cadrul activităților în afara de clasă și extrașcolare. Să-i învețe să recite, să le pretindă să învețe versuri și poezii din poezii reprezentative, eventual din cine și ce le place. Este înfrîntător să întîlniți profesori care nu știu pe dinafară nici un vers și nici nu pretind aceasta cît puțin elevilor. Atitudinea lor se răsfrînge negativ în procesul de învățămînt, în educația estetică a elevilor, și situația ne este cunoscută. De cîțiva ani se înregistrează o întoarcere la poezie, o sporire a interesului pentru versuri în rîndurile tineretului școlar, impusă de exigența profesională și de multiplele mijloace de stimulare care au dezvoltat tot mai mult gustul pentru literatură. Să fim convinși că o lectură model, emoționantă, determină o mai bună înțelegere a operei de către elevi și creează climatul favorabil pentru cealaltă lucrare — analiza literară.

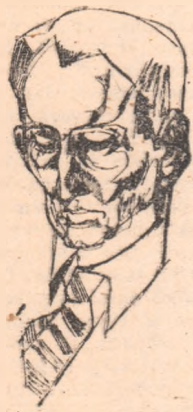
Am consemnat aceste fapte, rezultate din constatările și învățămintele trase de-a lungul anilor dintr-o experiență proprie și din participarea la lecțiile altora. Am semnalat și unele aspecte negative nu pentru că ele ar caracteriza activitatea noastră profesională, ci din convinerea că sesizîndu-le le vom elimina.

Prof. Mihai GELELEȚU
inspector la
Inspectoratul școlar al județului Ilfov

CONSULTAȚII

pentru diriginți

CÎTEVA TEME DE REFLECȚIE

Inițiativa revistei „Colocvii” de a insera în paginile sale o suită de articole, tratând unele din problemele și aspectele esențiale ale muncii profesorului diriginte nu poate fi apreciată decît utilă. Ea se înscrie armonios în ansamblul eforturilor ce se fac în țara noastră pentru înlăturarea marilor obiective și sarcini stabilite de partid și de stat cu privire la dezvoltarea și modernizarea școlii — care trebuie să fie în pas cu evoluția societății și cuceririle moderne ale științelor, în concordanță cu cerințele economiei și culturii naționale.

Inițiativa despre care vorbeam, susținută de-a lungul unei perioade de aproape un an de zile, are meritul de a fi antrenat la dezbateri profesori, diriginți, cărora li s-au adăugat pe parcurs și unii reprezentanți ai publicisticii de specialitate și ai învățămîntului superior. Este un merit al redacției de a fi orientat întreaga suită de intervenții pe o tematică în general judicioasă stabilită, din care n-au lipsit, după cum era și firesc, teme ca acelea care privesc locul dirigintelui în ansamblul muncii instructiv-educative, organizarea activității dirigintelui în clasă și în afara școlii, ora de diriginție, structura și metoda ei, relația diriginte-clasă, rolul dirigintelui în orientarea școlară și profesională a elevilor ș.a.

Prin modul în care a fost concepută și prin felul în care s-a desfășurat, discuția a ocazionat afirmarea unui număr mare de teze a căror valabilitate este în prezent recunoscută, precum și reliefarea a numeroase aspecte și probleme caracteristice referitoare la activitatea educativă concretă a profesorului diriginte cu clasa de elevi, cu colectivul de profesori și cu reprezentanții celorlalți factori sociali educativi. Ilustrative din acest punct de vedere apar, prin ponderea pe

care au ocupat-o și frecvența lor în discuții, teze ca acestea: educația tineretului școlar trebuie să fie opera comună a întregului colectiv didactic al școlii; succesul muncii profesorului diriginte depinde de buna lui pregătire de specialitate, metodică-pedagogică și ideologică, de dragostea, pasiunea, spiritul de răspundere cu care se achită de complexele sarcini ce îi revin; o condiție esențială a bunei planificări, organizării și desfășurării a activității educative cu elevii o constituie cunoașterea aprofundată și multilaterală a individualității elevilor și claselor de elevi, luarea în considerare și respectarea riguroasă a acestora, folosirea unor metode și mijloace variate de influențare, lupta hotărîtă împotriva formalismului, rutinei și improvizăției, realizarea unei comuniuni reale între profesor și elevi, bazate pe încredere și stimă reciprocă etc. Discuțiile au făcut cunoscute, de asemenea, interesante date despre eforturile susținute, devotamentul și imaginația creatoare de care dau dovadă profesorii diriginți, în abordarea vastului și complexului univers spiritual al preadolescenților și adolescenților, în tratarea diferențiată, nuanțată și plină de tact a diverselor lor modalități de a se manifesta și de a acționa — în esență, a felului lor de a fi.

Dacă reținem chiar și numai aceste coordonate pe care a fost înscris serialul de articole despre munca dirigintelui sintem de părere că el întrunește un apreciabil număr de elemente care îl impun ca pe o acțiune pozitivă, puternic ancorată în actualitatea teoriei și practicii noastre didactice.

Subliniind cu plăcere aceste elemente, ne facem o datorie din a reține atenția cititorilor asupra citorva reflecții pe care ni le a ocazionat analiza retrospectivă a orientării și conținutului de ansamblu al intervențiilor în cadrul rubricii referitoare la activitatea dirigintelui.

Cu toată bogăția relativ mare de materiale orientative, de studii și dezbateri, la care au fost antrenate de-a lungul anilor cadrele didactice, specialiștii în domeniul pedagogiei, psihologiei și ai altor discipline științifice — se resimte nevoia determinării în continuare, cu o rigurozitate sporită, a caracterului, locului și funcțiilor pe care trebuie să le îndeplinească activitatea profesorului diriginte în ansamblul procesului instructiv-educativ.

Ca urmare a permanentelor oscilări și inconsecvențe, a schimbărilor — uneori prea dese — de orientare, rezultate din intervenția unui mare număr de factori subiectivi, o serie de întrebări legate de aspecte esențiale ale muncii dirigintelui își așteaptă încă un răspuns satisfăcător. În ce trebuie să constea, de fapt, activitatea profesorului diriginte? Ce trebuie să aducă ea în plus față de ceea ce se înfăptuiește în procesul de învățămînt sau în afara acestuia? Care sînt elementele definitorii ale acestei activități? Unde trebuie situate limitele ariei sale de cuprindere? În ce constă specificitatea ei? În ce raporturi este rațional și eficient să se afle cu celelalte laturi fundamentale ale acțiunii educaționale a societății? Pe baza acestor delimitări, în ce mod ea poate și trebuie să fie organic integrată în ansamblul muncii de formare și de pregătire a tineretului școlar pentru viitor?

Atita vreme cît aceste probleme majore nu vor fi soluționate deplin, vor continua să se înregistreze controverse teoretice și practici didactice foarte eterogene, ceea ce va permanentiza incertitudinile asupra caracterului, conținutului, funcționalității, modului de organizare și desfășurare a orei de diriginție, al cărei loc și rol în ansamblul muncii educative în general și al profesorului diriginte în special au fost hipertrofiate, și teoretic, și practic. Pentru că pe parcursul anilor, pornindu-se de la necesitatea ca dirigintele să contribuie la educația și intelectuală, și morală, și estetică, și fizică a elevilor, s-a ajuns ca în tematica orelor de diriginție să fie înscrise cele mai diverse teme și și să se ceară ca, pe această cale, să fie abordate, soluționate nenumărate chestiuni — mai mărunte sau mai importante — ceea ce evident, practic nu este posibil. Sub acest aspect, credem că, în dezbaterile la care ne referim, măcar unele din aceste aspecte ar fi trebuit abordate, mai ales că, așa cum spuneam la început, participanții au fost în cea mai mare parte reprezentanți cu experiență ai practicii educative.

În strînsă legătură cu aceasta, e surprinzătoare absența din cadrul dezbaterilor a uneia din cele mai disputate probleme, ridicate cu insistență în orice întîlnire cu diriginții, cu directorii și cu reprezentanții ai inspectoratelor școlare: sistemul de pregătire și de perfecționare, atribuțiile și răspunderile, statutul profesorului diri-

ginte. Să nu uităm că, în mod obiectiv, sarcina de diriginte e încredințată unui corp de profesori cu formații teoretice științifice de specialitate eterogene, cu pregătire pedagogică și psihologică diversă, cu interese și aspirații și mai diverse. Tot în mod obiectiv, li se cere tuturor să acționeze unitar, coordonat și convergent, spre realizarea acelorași obiective și sarcini, în lumina acelorași principii și directive. Aceasta evident, generează o diversitate de probleme specifice concrete, care se pun diferit ca amploare și intensitate în fața fiecărui diriginte. Pe acest fond apar nenumăratele discuții. Bunăoară, se pune întrebarea dacă această muncă e bine să o facă personalul didactic de toate specialitățile sau numai cadrele didactice de formație umanistă, dacă se poate cere același lucru — în acest domeniu de activitate — și matematicianului, și fizicianului, și chimistului, și profesorului de limba română, de istorie, de filozofie, psihologie etc. Dincolo de unele exagerări sau deformări, situația este reală și ea trebuie să fie tratată ca atare, cu toată atenția, pentru a se putea ajunge la concluziile cu cea mai mare valoare practică.

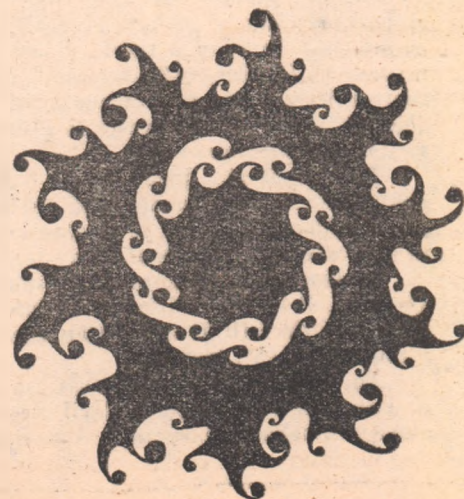
Tot astfel, insuficient elucidate — mai ales la nivelul unităților — sînt și problemele de conținut, cele organizatorice și metodice pe care le ridică colaborarea profesorului diriginte cu organizațiile de copii și tineret, cu familia și cu celelalte organizații de stat sau obștești, angajate direct sau indirect în procesul de pregătire și formare a tinerelor generații. Și în această privință, practica demonstrează cu pregnanță necesitatea unor determinări și delimitări raționale. Se simte mereu mai mult nevoia unor măsuri hotărîte pentru înlăturarea paralelismelor și suprapunerilor, a factorilor subiectivi care conduc și în prezent la multiplicarea exagerată a acțiunilor, în numele diversificării și adecvării lor la particularitățile, specificul și interesele diferitelor categorii de elevi și clase.

Teme de reflecție pentru specialiști pot fi și cele referitoare la necesitatea, avantajele (sau dezavantajele) elaborării unei programe amănunțite, pe clase sau grupe de clase, după care să se realizeze activitatea educativă — ținînd seama de caracterul extrem de diversificat, mergînd pînă la individualizare, al educației. Totodată practica poate să ofere idei prețioase pentru definirea profilului și conținutului metodicii muncii profesorului diriginte ș.a.

Soluționarea acestor probleme la care sînt chemați să își aducă contribuția efectivă atît reprezentanții cercetării științifice de specialitate, cît și ai practicii didactice — iar coloanele presei pedagogice le stau larg la dispoziție pentru un schimb fructuos de păreri — trebuie să se întemeieze pe indicațiile cuprinse în documentele de partid cu privire la rolul educației în procesul construcției socialiste, la orientarea și conținutul procesului instructiv-educativ în ansamblul său, la locul și rolul pe care trebuie să îl ocupe activitatea profesorului diriginte în acest ansamblu, precum și pe cele mai noi date ale științelor care au ca obiect de studiu acțiunea educativă în toată complexitatea ei.

Lector univ. Ștefan COSTEA

director general adjunct în Ministerul Învățămîntului

CONSULTAȚII

pentru părinți

ÎN LOC DE CONCLUZII

PUTEREA EXEMPLULUI PERSONAL

Am abordat până acum câteva din laturile activității educative strâns legate de condițiile ce trebuie respectate de către părinți pentru câștigarea și menținerea autorității lor. Încheiem seria articolelor pe această temă prin conturarea rolului important al *exemplului personal*, care influențează în cel mai înalt grad pe copiii și care contribuie în mod deosebit la crearea și păstrarea autorității adulților.

Părește, nu există părinți care în mod deliberat să-i facă rău fiului lor, care să-i orienteze deosebit într-o direcție vădit greșită. De obi-

cei, fiecare dorește ca acesta să învețe conștiințios, să termine școala cu succes, pentru a-și putea asigura un loc cât mai bun în societate. Dar cum poate fi determinat copilul să aibă o astfel de atitudine față de învățătură? Cred că soluția nu trebuie căutată prea mult în afara familiei. Cea mai bună cale este ca noi, părinții, să ne facem la rîndul nostru, datoria. Înainte de toate să muncim cu sîrg la serviciu, să nu absentăm și să nu manifestăm indiferență față de sarcinile noastre, astfel încît să ne atragem lauda și stima colegilor. Apoi să ne facem datoria în cadrul familiei, asigurînd hrana și îmbrăcămîntea necesare membrilor ei, interesîndu-ne de felul în care fiii noștri își îndeplinesc obligațiile școlare. Toate acestea nu trec neobservate de către copii, care ne vor aprecia și stima din ce în ce mai mult.

Ținem, desigur, cu toții ca din fiii noștri să iasă oameni cinștiți și drepti, serioși și de nădejde, care să-și respecte cuvîntul dat. Pentru aceasta nu avem decît să le oferim exemplul nostru: cu riscul sacrificiului personal sau al unor cheltuieli importante să fim drepti în orice ocazie și să ne comportăm în acord cu cele mai înalte principii etice. Bineînțeles, dacă am promis ceva, cu orice efort să ne ținem de cuvînt.

Sîntem de acord că fiul sau fiica noastră nu trebuie să mintă; dar atunci să nu le cerem să spună unora la telefon că nu sîntem acasă pentru a scăpa de cine știe ce sarcină sau obligație. „Spune și tu că nu te-ai simțit bine” — își sfătuiesc unii copiii atunci cînd nu și-a putut face temele. Dar ce poate fi mai dăunător decît un astfel de îndemn? Îmi amintesc de o mamă care în mod regulat îi scria copilului tema. Învățătorul nu reușea să o convingă de răul pe care îl făcea. De altfel, toată familia susținea că lecțiile erau efectuate numai și numai de către elev. Într-o zi mama scrisese doar jumătatea a doua a temei. Profitînd de această ocazie, învățătorul a pus două note: pentru prima jumătate 8, iar pentru a doua, 4. Astfel, pe o cale destul de indirectă, a pus lucrurile la punct, mai ales că elevul nu i-a mai dat voie mamei să-l „ajute”. Dar dincolo de toate acestea, ne întrebăm ce cred copiii despre asemenea părinți,

ce idee își pot face despre cinste și sinceritate din astfel de complicități și sfaturi.

Dacă dorim ca în școală și la joacă, iar mai tîrziu în viață, fiii noștri să nu vorbească de rău pe nimeni, să nu-și jighească prietenii, să manifeste față de ei grijă și considerație, atunci să evităm, măcar în prezența lor, discuțiile nepotrivite despre colegi, despre subalterni și șefi, despre vecini și despre cunoscuți. Copilul înregistrează atitudinea noastră și adeseori va fi contrariat, cînd îi cerem să se poarte altfel. Un exemplu: Oaspeții au plecat acasă. Bătețelul gazdei își manifestă nemulțumirea, arătînd, „cît de prosti, cît de răi, cît de...” au fost micii lui musafiri cu care s-a jucat. Apostrofat pentru această atitudine, el reacționează prompt: „Dar voi de ce îi vorbiți de rău pe părinții lor?” Comentariile noastre sînt de prisos.

Referindu-se la rolul considerabil pe care îl are exemplul personal cît și evitarea oricăror artificii în munca educativă, Makarenko scria în „Cartea pentru părinți”: „Totul educă: oamenii, lucrurile, fenomenele, dar, în primul rînd, și în cea mai mare măsură, oamenii. Dintre aceștia primul loc îl ocupă părinții și educatorii...” „Scamatoriile în materie de educație în familie trebuie părăsire cu hotărîre. Creșterea și educația copiilor sînt un lucru însemnat, serios și de foarte mare răspundere și se înțelege de la sine că este o treabă grea. Aici nu poți să scapi cu un truc ieftin. Dacă ai făcut un copil, înseamnă că te-ai angajat, pe mulți ani înainte, să-i dai întreaga încordare a gândirii dumitale, toată atenția și toată voința. Trebuie să fii nu numai tatăl și îndrumătorul copiilor dumitale, ci și organizatorul propriei dumitale vieți, pentru că nu poți fi educator în afara activității dumitale de cetățean și în afara personalității dumitale” (subl. ns.).

Tată adevăruri de care trebuie neapărat să ținem seama dacă vrem să exercităm asupra copiilor o influență propice unei dezvoltări sănătoase, influență a cărei eficacitate este în funcție de exemplul pe care personal îl oferim zi de zi, și care trebuie să statornicească, despre noi, imaginea unor oameni demni de tot respectul.

I. Gh. CÂRMU

Un domeniu inefabil

De-a ce se joacă, de obicei, copiii dumneavoastră? Îmi răspund singur: mai întrebăți? De-a orice... Părinții se miră surîzător de cite le trec prin cap copiilor. Deunăzi, un prieten își pierduse legitimația de intrare în instituția unde lucrează. A descoperit-o, după investigații serioase, la fetița lui. Luînd-o la rost, aceasta i-a replicat: „Cum se puteau juca păpușile de-a instituția, fără legitimație de intrare?” Un fel al jocului de-a oamenii mari la copii...

Jocurile sînt spectacole, de totdeauna, ale lor și numai ale lor. Aduceți-vă aminte lista indeletnicirilor din copilăria lui Pantagruel sau de „Auras, Păcuras...” din Ion Creangă. Cum și de la cine le preiau? Unii de la alții. Unele sînt de extracție folclorică (există un folclor al copiilor), deci piese gata făcute care își așteaptă actorii, altele sînt acte de fantezie și inventivitate în care ficțiunea e interpretare a mediului ambiant, a universului celor mari. De aceea, jocul e un domeniu inefabil, ca arta.

Jocurile propriu-zise, cele colective, se învață exclusiv în grupuri preșcolare și școlare, în școală, pe stradă sau acasă. Copiii își petrec „fericiți” orele scurte cu „de-a v-ați ascuns”, „1...2...3... la perete!”, „Omul Negru”, „Armașul”, „Uli și porumbelii”, „Leapșa”, „Șotronul”, „La noi mai puține și la voi mai multe”, „Gua”, „Azugi”, „Poarea”, „Șoarecele și pisica” etc. etc. Joaca aurește vîrsta începuturilor vieții.

Între joacă și... jocuri există o distanță. Jocul (coregrafic) presupune un cadru anume, altă vîrstă și spectatori. Copiii, mai ales cei din mediul rural, se pregătesc din timp pentru intrarea lor în acea vîrstă în care jocul e un spectacol tradițional al satului.

Adeseori, însă, ei imprumută și integrează în jocul lor elemente ale horei. E treapta intermediară între jocurile copilăriei și cele ale vîrstei tinereții. O manifestare coregrafică — îmbinată cu elemente de „joacă”, inedită.

Am asistat recent într-un sat din Argeș (Domnești) la astfel de jocuri. Așezați în cerc, elevii clasei a patra — departe de ei ambiția vreunei demonstrații — se simțeau în elementul lor nu

jucaîndu-se pur și simplu, ci jucînd... jocuri, dînd o reprezentare în fața unui spectator neobservat. Jocurile sînt subtil sincretice, mișcările — ușor de închipuit, melodia, textul — de o puritate încîntătoare. Aș mărturisii cu mîna pe inimă că, dintre toate, unul anume are darul să-ți producă impresii tulburătoare. Jocul „De-a călușei”. Acei copii din Argeș, cu obișnuința și dezarmanta simplitate a vîrstei, trec volubili de la „Podul de piatră” la „Noi avem castel frumos”, „La batistuța”, „Printre munți și printre văi”, „Țăranul e pe cîmp”, „Lanț, lanț”, cunoscute în multe locuri românești. „De-a călușei” te duce însă cu gîndul la trăinicia dansului milenar, atît de românesc.

„Tema” — oricît manifestările copiilor ar excela prin gratuitate — tema inoculată cu discernămint expansivității anilor fragezi, cuprindea un înțeles fără margini. Uitasem că privesc un cerc de joc.

Ore întregi am stat cîndva de vorbă cu Stan Grigore, călușarul din Pădurești (Argeș), acum trecut de 70 de ani, și povestea celebrității călușarilor vătăfiți de el (premiul mondial cîștigat prin anii '30 la Londra) am aflat în detaliu că își avea rădăcini tot în copilărie. Acest maestru al Călușului luase „lecții” de la tatăl său și tatăl său, de la tatăl său — „lanț — lanț”...

Și totuși, „De-a călușei” e un joc de copii, din Argeș, și atît. Nu știu cu adevărat: extraordinar? Poate că nu, poate că da. I se cuvine negreșit laudă cui i-a învățat pe copii și-i învață, cu aceeași seriozitate, scrisul, cititul, socotila și jocurile.

Gh. ANCA

Există un conflict între generații?

Desene de Octav GRIGORESCU

În cadrul discuțiilor asupra tineretului, insistente în ultimul timp, o problemă atrage în mod deosebit atenția. Este vorba despre ceea ce numim „conflictul dintre generații”.

Dar ce este generația? „Dicționarul limbii române contemporane” definește generația ca „totalitatea oamenilor care sînt cam de aceeași vîrstă”. O definiție asemănătoare găsim și în „Dicționarul Academiei franceze” (ed. a VI-a). Cunoscutul sociolog român Petre Andrei înțelegea prin generație „un mediu spiritual propriu, creat nu prin știință, ci prin idealuri” (*Revista de studii sociologice și muncitorești*, nr. 2, 1933, p. 5). Pentru François Mentré „generația este o stare de spirit colectivă încarnată într-un grup uman care durează un anumit timp, analogă duratei unei generații familiale”; „...e un mod nou de a simți și înțelege viața care e opus modului anterior sau cel puțin diferit de el” (*Les générations sociales*, Paris 1920, Editions Bossard, pp. 40 și 304).

Conceptul de generație fiind, deci, multidimensional, delimitarea accepției pe care o vom folosi se impune cu necesitate.

Fără a contesta justetea definițiilor mai sus enunțate, noi vom utiliza termenul de generație în sensul unei stări de spirit al unor oameni de o vîrstă apropiată față de același fenomen social.

Folosindu-ne de această ultimă accepție, putem sau nu putem vorbi despre un conflict între generații? Și dacă da, de

ce este determinat? Prezintă el un pericol pentru societate? Se menține și în condițiile societății socialiste, și dacă se menține cum se manifestă? Iată cîteva aspecte ale problemei asupra cărora fără a avea pretenția de a da verdicte, intenționăm să ne spunem opinia.

Recunoașterea conflictului ar implica, după unii, negarea progresului social care nu poate fi conceput în afara transmiterii unor valori, căci progresul nu înseamnă anihilare a tot ceea ce a fost înainte, ci adăugire. Evident, nu se poate contesta existența unei continuități pe linia generațiilor. Ceea ce leagă o generație de alta este tradiția. Prin ea se transmite experiența socială a generației anterioare. Inovația nu este posibilă fără tradiție. A nesocoti trecutul ar însemna să ne așezăm pe un punct de plecare inferior înaintașilor noștri. Dar prin tradiție nu trebuie înțeles tot ceea ce s-a creat în trecut, ci ceea ce este viabil din acest trecut.

Studiind însă cu atenție istoria, conflictul dintre generații apare cercetătorului ca un fapt real. Să ne gîndim la revoluțiile din 1830 sau din 1848, cînd tineretul, cu aspirații spre înnoiri sociale, a intrat în conflict cu generația veche, în cea mai mare parte ostilă ideilor civilizației moderne.

Este cunoscut, de asemenea, faptul că tinerii patrioți grupați în jurul mișcării de la 1848 din România au intrat în conflict cu propriii lor părinți, apărători ai ordinii feudale. Sau, pentru a fi mai actuali, amintim mișcarea tineretului „hippies” din S.U.A. care neagă valorile clasei din care face parte.

Adesea, conflictul este determinat de interese individuale, uneori chiar egoiste; alteori, însă, el provine dintr-o neidentitate de viziune a idealului social între generații. Facem abstracție de primul caz, considerîndu-l nespecific fenomenului, și-l reținem pe al doilea.

Nu întotdeauna idealul social pentru care a luptat generația vîrstnică, și care a devenit realitate, corespunde cu aspirațiile noii generații. Fie dintr-un conservatorism izvorît din tendința de a-și menține propriile cuceriri, fie dintr-o slăbire a puterii de adaptare la nou (bătrînețea adesea fiind însoțită de o scădere a energiei), această generație nu în toate situațiile ține seama de noile aspirații ale tineretului. Însă ideea că generația vîrstnică ar fi incapabilă să sesizeze noul este — la o analiză cit de cit serioasă — lipsită de temeii. După cum, la fel de nefondată ni se pare și concluzia că tineretul, în totalitatea lui și în orice împrejurare concretă social-politică, este prin definiție purtătorul

unor valori superioare. Să ne gîndim numai la faptul că mișcarea fascistă din Italia și cea național-socialistă din Germania hitleristă au reușit să atragă — în condițiile social-politice bine cunoscute — o parte din generația tînără și s-au sprijinit chiar pe ea. Desigur, partea cea mai înaintată, cea mai conștientă din generația tînără s-a aflat și se află în primele rînduri ale forțelor care militează pentru progresul societății umane. Concluzia se impune de la sine: generația nu este omogenă. „În sinul unei societăți — spunea Mihail Ralea — nu există numai o singură generație tînără, ci mai multe, unele progresiste, altele conservatoare, cu un întreg șir de categorii intermediare” (*Viața Românească* nr. 11 1962, p. 83). Observația este demnă de reținut. Ar fi însă tot o eroare dacă nu am ține seama de deosebirea fundamentală, structurală, dintre societatea socialistă și vechea orînduire capitalistă. În cei 25 de ani care au trecut de la Eliberare, în România socialistă, pe baza idealului comun care însuflețește tot poporul — construirea socialismului și a comunismului —, s-a făurit și cimentat unitatea moral-politică a întregii națiuni socialiste. Români, maghiari, germani și de alte naționalități, femei și bărbați, vîrstnici și tineri au făcut din socialism cauza lor comună căreia i se dăruiesc fără precupețire. „În tot ce s-a înfăptuit în acești ani — spune tovarășul Nicolae Ceaușescu — sub conducerea partidului comunist, este incorporată și munca generațiilor tinere” (*Consfătuirea pe țară a Uniunii Tineretului Comunist, E.P.*, 1968, p. 8). Dar idealul comun nu implică cu necesitate coincidența opiniilor privind mijloacele de realizare a acestuia. Virtual pot exista deosebiri în acest sens, căci „fiecare generație are particularitățile sale proprii, vine spre socialism în alt fel, străbătînd etapele procesului de maturizare în mod specific, determinat de condițiile proprii sale dezvoltării și educației” (Ion Iliescu, Raport privind măsurile de îmbunătățire a activității U.T.C. în lumina hotărîrilor Plenarei C.C. al P.C.R. din 29 noiembrie — 1 decembrie 1967). Există o oarecare deosebire în ceea ce privește receptivitatea la schimbările înnoitoare ale vieții sociale și culturale. În general, puterea de adaptare la nou este mai mare la tineri. Am spus „în general”, deoarece adevărata tinerețe este fixată nu numai de factorul biologic, ci, mai ales, de cel psihologic.

Gh. CORDOȘ, cercetător stagiar
Filiala Cluj a Academiei R.S.R., Secția
filozofie — sociologie.

I. BERG : „DICȚIONAR DE CUVINTE, EXPRESII, CITATE CELEBRE“

Editura științifică, 1969

Semnalăm apariția ediției a doua a „Dicționarului“, „revizuită și adăugită“, cum menționează editura. Competența impletită cu verva caracteristică autorului au creat o operă care se adresează atât lămurii așezate de cunoștințe variate, cit și nouă, celor mai în vîrstă, cărora ne face plăcere reaminti cu citate și expresii cunoscute.

Am atras însă atenția autorului că tendința de a expune cit mai simplu și mai clar o problemă poate să fie uneori în detrimentul grijii sale de a păstra neatinse adevărul istoric. Ne-am referi astfel la prezentarea făcută personalității lui Cato cel Bătrîn (pag. 78). El apare într-o lumină prea dulce, în raporturile lui cu sclavii („lucra pămîntul alături de sclavii lui, împărțea cu ei pîinea neagră“). Or, în realitate, Cato e cel care împarte uneltele din proprietatea unui moșier în trei categorii: *vocalia* = sclavii, *semivocalia* = animalele, *mula* = uneltele propriu zise. Tot el e cel care recomandă vinderea acestor unelte cînd nu mai pot fi de folos stăpînului: sclavii bătrîni sau bolnavi, animalele bătrîne, uneltele uzate.

Tot din antichitatea latină face parte și al doilea exemplu pe care l-am dat: e vorba de Catilina care „a pus la cale o conjurație împotriva Republicii“ (pag. 78). Trebuie precizat că, în fond, conjurația lui Catilina lovea interesele patricienilor (al căror apărător a fost Cicero în calitate de consul), iar programul lui cuprindea preconizarea unor măsuri larg democratice (să pomenim doar de ștergerea datoriilor contractate de oamenii săraci). Numai astfel se explică de ce programul acesta a cîștigat foarte mulți partizani, de ce Catilina a fost sprijinit de unele mari personalități ale vremii, printre care însuși Iulius Cezar.

Există și unele inadvertențe ale traducerii. Astfel la pag. 224 citatul 558 — *ius et norma loquendi* e tradus „uzul și normele limbajului“. Se știe însă că *ius* înseamnă „lege“, „drept“, „regulă“. În realitate, avem a face cu un citat trunchiat, *usus... quem penes arbitrium est et ius et norma loquendi*, adică „uzul... în puterea căruia sînt legea și-norma vorbirii“. O altă inadvertență apare la pag. 298, cit. 765, tot din cauza trunchierii unui citat: *nec pluribus impar* nu este echivalent cu „nu-i egal mai multora“, ci tocmai cu inversul expresiei, „egal mai multora“ (pentru că, în latină, două negații dau o afirmație puternică). Citatul complet e *nec pluribus impar solibus*, adică „egal cu mai mulți aștri“, ceea ce se potrivea trufiei exagerate a Regelui — Soare, a cărui deviză a fost.

Aspectul grafic — îngrijit și plăcut — creează atmosfera prielnică lecturii. Semnalăm însă că la corectură au „scăpat“ unele greșeli. De exemplu, la pag. 347, în cit. 910 apare *Ped poena claudo*, în loc de *Pede...* La pag. 144, cit. 331 trebuie: „Trecut-au anii, ca nori lungi pe șesuri“, nu norii; la pag. 300 întîlnim întrepid în loc de întrepid etc.

Greșelile strecurate (și nu există erată), chiar dacă sînt în număr mic, pot să știrbească prestigiul atât al editurii cit și al cărții. Și o păcat pentru o asemenea lucrare valoroasă.

Lector univ. Teodora Popa
București

CONTRIBUȚII LA ORIENTAREA ȘCOLARĂ ȘI PROFESIONALĂ

Coordonatori științifici: A. Chircev, R. Dăscălescu și D. Salade

Editura didactică și pedagogică, 1969

Teoria și practica orientării școlare și profesionale au cunoscut în ultimii ani în țara noastră un adevărat reviriment, marcat prin două simpozioane — unul la București (1966) și altul la Cluj (1967) — și o serie de comunicări în cadrul unei Sesiuni științifice a Institutului de științe pedagogice (1967). Conținutul lucrării la care ne referim este format, în cea mai mare parte, din referatele prezentate la aceste reuniuni științifice.

Cele trei compartimente ale cărții sînt girate științific de profesorul universitar A. Chircev (partea I-a, cuprinzînd materiale comunicate la simpozionul de la Cluj), de prof. R. Dăscălescu (partea a II-a, însumînd lucrări expuse în cadrul secției de orientare a Sesiunii de comunicări științifice organizate la București) și de prof. univ. D. Salade (partea a III-a, care conține cîteva monografii ale unor profesioni didactice).

Prin caracterul lor normativ, studiile teoretice („Contribuții la determinarea principiilor orientării școlare și profesionale“, autori A. Chircev și D. Salade, „Idei noi în orientarea școlară și profesională“, autor D. Salade; „Modele ergonomice aplicate în învățămînt“, autor O. Berlogea etc.) servesc activității practice de îndrumare a elevilor spre profesiile cele mai nimerite. Fie că reflectă rezultatele preliminare obținute de psihologii noștri școlari în școlile experimentale din București și Cluj, fie că sînt expresia unor cercetări speciale făcute în acest domeniu („Autocunoașterea — condiție esențială a orientării școlare și profesionale“,

autori: A. Dancsuly, R. Ciurea — Codreanu și Ileana Lăszlöffy); „Lectura particulară — factor ajutător al orientării profesionale“, autor Voicu Lăscuș; „Dezvoltarea intereselor — mijloc de educare a dragostei pentru profesiunile agricole“, autor D.D. Roman etc.), articolele publicate constituie atât pentru profesori și diriginți, cit și pentru părinți, adevărate ghiduri științifice, aducînd o contribuție substanțială la „îmbunătățirea activității concrete de orientare școlară și profesională desfășurată în școlile generale și liceele teoretice“ (pag. 5).

Scurtele monografii care alcătuiesc partea a III-a a cărții se referă la profesiunile de: educatoare, învățător, profesor de cultură generală, profesor de cultură tehnică pentru școli profesionale, maistru și pedagog școlar. În general, în prezentarea lor, se întrebuintează următoarea structură: 1) obiectul profesiei, 2) conținutul muncii, 3) calitățile necesare (fizice și psihice) sau cerințele profesiei, 4) sistemul de pregătire profesională și 5) condițiile social-economice ale profesiei (salarizare, avansare, perfecționare). Confruntarea cu aceste cerințe, raportarea lor la personalitatea elevului constituie o condiție esențială a justei orientări școlare și profesionale. „Coordonate medicale ale orientării profesionale a corpului didactic“ (Alexandru Ciplea) și „Calificarea și perfecționarea cadrelor didactice“ (Vasile Bunescu) completează „aparatura“ necesară rezolvării științifice a orientării spre profesia didactică.

„Contribuții la orientarea școlară și profesională“ reprezintă o sinteză a experienței românești în acest domeniu în actuala etapă de dezvoltare a școlii noastre. Firește, autorii nu și-au propus — și nici nu le stătea în putință — o tratare exhaustivă a problemelor pe care le ridică orientarea elevilor spre viitoarele lor meserii. Este necesară completarea ei cu noi contribuții care să analizeze și alte laturi ale acțiunii de îndrumare profesională (cunoașterea și autocunoașterea elevilor, monografiile ale profesioanelor de masă etc.).

Lect. univ. I. DRĂGAN
Timișoara

MENȚIUNI

MARIA PRICOP, VERONICA BÎLBÎE : CULEGERE DE MATERIAL METODIC PENTRU CORECTAREA DISLALIILOR LA ELEVII CLASELOR I-IV

Editura didactică și pedagogică 1969

Coborîrea vîrstei de școlarizare la 6 ani a creat unele probleme speciale pentru învățătorii care predau la clasele I-IV, în special la clasa I. Una dintre acestea o constituie faptul că la școlarii de 6 ani se manifestă mai pronunțat anumite defecte de vorbire grave (dislalii poliforme, adică tulburări ale articulării verbale datorite malformațiilor sau leziunilor organelor fonatoare: limbă, palat, buze, dinți), determinate de diferite cauze. Lucrarea „Culegere de material metodic pentru corectarea dislaliilor“ vine în ajutorul cadrelor didactice care predau la ciclul I al școlii generale. Ea este alcătuită din două părți distincte.

În prima parte sînt date îndrumări cu privire la exercițiile de gimnastică generală și articulatorie, îndrumări cu privire la dezvoltarea auzului fonematic. Dintre acestea, reținem cîteva: imitarea sunetelor din natură; exerciții pentru diferențierea consoanelor surde de cele sonore; exerciții pentru diferențierea sunetelor cu punct de articulare apropiat; cuvinte diferite cu punct de articulare apropiat; transformarea cuvintelor prin înlocuirea unor silabe.

Partea a doua cuprinde îndrumări și material metodic pentru etapa de formare a sunetelor, etapa de corectare, etapa de consolidare și etapa de verificare a deprinderii de pronunțare corectă.

În elucidarea acestor probleme, autorii au folosit o bogată colecție de texte, de cuvinte și propoziții potrivite care sînt însoțite de imagini sugestive, desene și ilustrații. O serie de teme sugerate de autori ușurează sarcina cadrelor didactice în indicarea activității de muncă independentă pentru elevi.

Cartea se adresează deopotrivă învățătorilor și părinților, temele, așa cum menționează cu modestie autorii, putînd fi îmbogățite. Auxiliar prețios, ea nu trebuie să lipsească din biblioteca personală a educatorilor, deoarece oferă răspunsuri la multe și grele probleme de corectare a diferitelor defecte de pronunție la școlarii de vîrstele amintite.

Înv. I.V. Berca
Școala generală Valea Desului, Jud. Dolj

„REVISTA DE PEDAGOGIE“ NR. 10

Abordată din felurite unghiuri de vedere, modernizarea învățămîntului românesc face obiectul majorității studiilor și articolelor din nr. 10 al „Revistei de pedagogie“. Mai multe pagini sînt afectate unor cercetări, s-ar putea califica, în mers. Acestea conferă investigațiilor, pe lîngă nuanța de pionierat, un rost aplicativ, precum și un consens cu ceea ce s-a reușit în alte țări europene în domeniul învățămîntului.

Un capitol de anvergură în ultimul timp, cel al folosirii mijloacelor tehnice în învățămînt (studiul „Rolul mașinilor didactice de instruire și examinare în modernizarea învățămîntului“ de Alexandru Gheorghiu) comportă arborarea unui entuziasm demn de secolul tehnicii, dar și o anumită circumspecție. De altfel, Al. Gheorghiu conchide în legătură cu mașinile descrise, că avem de a face cu un mijloc, nu cu un scop: „Mașina nu face decît să devină un suport mai mult sau mai puțin perfecționat, prin care programa ajunge la elevul care învață după ea“.

Tentativa de reevaluare teoretică a investigației educației („Considerații cu privire la analiza operațională a acțiunii educaționale“ de Emilian

Dimitriu) credem că merită continuată. Ar fi de adăugat o rezervă stilistică, ținând de caracterul specializat, dar și de specios, al argumentației, din care cauză ideile se obscurizează uneori.

Doi „experimente”, unul despre dezvoltarea gândirii elevilor, semnează Iuliu Ferenczi, un altul privind la formarea reprezentărilor spațiale la elevii claselor I-IV — Luiza Ghionulian și Maria Frînculescu. Modalitățile concrete și necesitatea lucrărilor de laborator încă din primul an de studiu al chimiei, respectiv din clasa a VII-a constituie tema articolului semnat de S. Triteanu și M. Cosma. Pe același fundal teoretic, susținut de observații și concluzii concrete, alți autori dezbat implicațiile practice ale școlii de 10 ani, pun problema învățătorilor în actualul context al învățământului românesc etc.

Rubrica „Istoria școlii și gândirii pedagogice” este deschisă de studiul „Activitatea și preocupările lui A. Vlahuță în domeniul învățământului”, semnat de Alexandru Bojin. Ca profesor, timp de 14 ani, ca publicist, ca autor de manuale, referendar, „pedagogul și literatul Vlahuță” este, până la această oră, prea puțin cunoscut. Al. Bojin sesizează inadvergente documentare, neglijarea acestei componente a personalității lui Vlahuță de către exegeți precum V. Ripeanu sau I. Cremer. Și tocmai aici, sprijinit pe documente, mută centrul de greutate al articolului: „Activitatea lui Vlahuță în învățământ, preocupările lui din totdeauna față de multiplele aspecte ale școlii cu toate problemele ei i-ar justifica, cu prisosință, după opinia noastră, un loc meritoriu în istoria pedagogiei și culturii românești”.

La aceeași rubrică, Ioan N. Vlad semnează un articol cu titlul „Școala activă în România”. Concluzia desprinsă din marginaliile istorice ale autorului este una de ordin practic: „cele mai multe din ideile școlii active își găsesc azi o strictă și riguroasă aplicare”.

În ansamblu, sumarul pe octombrie al revistei reține atenția prin stringența problemelor puse, prin utilitate.

Gh. ANCA

ALMANAHUL EDUCAȚIEI — 1970

Editat de Institutul de științe pedagogice

O sinteză inteligentă a tendințelor actuale din învățământ și școală, la care se adaugă un material — în aparență eterogen — care vrea (dar aceasta în edițiile viitoare nu ar trebui să devină idee fixă) să-i învețe pe cititori — educatoare, învățători, profesori, părinți etc. — încă ceva din nepuizabila artă a creșterii copiilor.

Primele file — cu caracter jubiliar, marcând împlinirea unui sfert de veac de la Eliberare — fixează premisa firească a împlinirii viitoare — sarcinile deosebit de importante ale școlii, izvorite din Hotărârile Congresului al X-lea al P.C.R., care a trasat „marele program” de muncă al țării. Cititorii capătă certitudinea realizării obiectivelor lui, urmărind, împreună cu prof. Ion T. Rădu, director general în Ministerul Învățământului (articolul: „Școala românească în ultimul sfert de veac”), dinamica fenomenelor concludente pentru politica școlară a partidului: creșterea numărului de unități de toate gradele, de elevi, de cadre didactice, paralel cu îmbunătățirea condițiilor materiale. Motivele de optimism patriotic sporesc la contactul cu declarațiile unor personalități ale vieții cultural-sociale din lume (Miguel J. Asturias, K. Fedin, Graham Greene, S. Quasimodo ș.a.), inserate la pag. 22 și 23, și în care sînt numai cuvinte de laudă la adresa României și hamicului ei popor.

Ancheta internațională „1970 — Anul internațional al educației” — pe care o apreciem în mod deosebit și la care participă cadre de prestigiu ale învățământului și culturii din U.R.S.S., S.U.A., R.P. Bulgaria, R.S.F. Iugoslavia, Italia, R.S. România și din cadrul UNESCO — stabilește rolul și perspectivele educației în societatea contemporană, contribuția pe care trebuie să o aibă învățământul în dezvoltarea și desăvîșirea personalității. Despre răspunderile științei pedagogice în această operă, în găsirea căilor care să dea învățământului mai multă eficiență pe toate planurile, în acord cu marile comandamente ale epocii — ne informează conf. univ. dr. George Văideanu, directorul Institutului de științe pedagogice. Pornind de la stadiul actual al cercetării pedagogice, el subliniază că eforturile se îndreaptă spre formarea unor personalități care să reprezinte „o sinteză echilibrată și obiectivă a principalelor exigențe” ale epocii, menționînd printre problemele cercetate cu cel mai mare interes, atât la noi cit și peste hotare, perfecționarea continuă a învățământului și a tehnicii didactice, restructurarea și modernizarea lui.

„Educația și rolul ei în societatea contemporană” (de prof. univ. dr. I. Antohi), „Profesori programatori și mașini de învățat” (de conf. univ. dr. V. Bunescu), „Școala de zece ani în perspectiva anului 2000” (de I. Stanciu), „Bazele sociologice ale concursului în societatea contemporană” (de prof. dr. P. Bărbulescu), completează imaginea lectorului despre ceea ce este și ceea ce urmează să fie școala în această epocă de extraordinare cuceriri științifice și tehnice.

Almanahul a rezervat numeroase pagini și pentru informarea cititorului — mai mult sau mai puțin avertizat — în probleme ale docimologiei (articolele semnate de D. Muster, G. Zahircic etc.), televiziunii școlare, hipnopediei, autoinstrucției, ergonomiei școlare, alături de cele privind orientarea profesională a elevului, idealul de viață al adolescentului, jocul copiilor, dificultățile la învățatură ș.a. Colorează revista și totodată atrag atenția asupra unor aspecte mai puțin abordate „Psihologia folclorului românesc” (de I. Drăgan), „Poezia matematicii” (de D. Fînar), „Școala ca societate” (de C. Ștefănescu), ca și „Secvențele” din viața școlii (de I. Juga) în care sînt observate cu finețe realități la care de obicei ne gândim mai puțin.

Pentru înviorare (și nu mai puțin, informare și instruire) au fost inserate curiozități, cuvinte celebre (în general bine alese), alături de scenete și schițe literare (din păcate de o valoare îndoielnică), anecdote și glume (nu toate „sirate” și cu prea... multe muște care ne pot cădea în mîncare!), versuri (mai puțin moderne și mai mult didactice) etc. — care, după părerea noastră, formează partea slabă a Almanahului — nu ca intenție, ci ca realizare în conținut și formă.

Și fiind vorba de formă, am remarcat grija pentru aspectul grafic, bucurîndu-ne că printre cele mai reușite pagini se numără și cele ilustrate cu creații ale copiilor (vezi pag. 61, 152, 153). Strică ținutei Almanahului, între altele, numeroasele greșeli de corectură și paginile nu tocmai izbutite de reclamă (realizatorii lor au cam ignorat legile esteticii, necesitatea de a face o reclamă inteligentă, subtilă, la nevoie spirituală).

Pe ansamblu însă Almanahul rămîne o lucrare cu deosebite merite, utilă, care, din fericire, nu a căzut în păcatul celor mai multe dintre almanahuri, acela de a se copia, an de an, pe ele însele...

Stela PREDESCU

PE SCURT

DESPRE CĂRȚI

DIMITRIE GOGA: DOMNUL FLORILOR

ȘI AL PĂMÎNTULUI

Editura tineretului

Sub acest titlu autorul oferă cititorului un mănunchi de zece povești dense în înțelesuri și de o cuceritoare simplitate. Titeul lor și simplitatea sub care se înfățișează captivează și pe tînăr, și pe vîrstnic. Unele păstrează ecouri din basmele noastre vechi. „Povestea lui Ali și a măgărușului Ciuș”, este o prelucrare după Anton Pann, iar „Copila din codru” este o creație personală de toată frumusețea.

Un lirism cald, străbătut de multă curățenie sufletească și de optimism se strecoară în fiecare pagină a acestei cărți. Basmul convențional se topește într-o viziune a naturii omeneste și a vieții în general. Sîntem convinși pe nesimțite că numai așa se pot petrece lucrurile, cum se petrec, de fapt în poveștile acestei cărți. Și credem și noi, cum crede și autorul în ceea ce citim scris aici. Basmul și legenda se contopesc cu artă. Dimitrie Goga povestește și explică în același timp. Autorul vedește o impresionantă înțelegere pentru folclorul românesc. Este depozitată aici o amănunțită și profundă cunoaștere a vieții animalelor, a florilor și a pădurii de pe meleagurile românești. Povestitorul te ia parcă de mîna și te conduce — ca un botanist, ca un naturalist cunoscător al tuturor aspectelor naturii de la șes sau de la munte, cu o răbdare nesilită și cu o înțelepciune plină de tact. Îl înșeșești bucuros și cu dragoste. Vorba lui curge potolită, în cel mai frumos grai românesc, fără nici o siluire sau prețiozitate livrescă. Este o artă rar întâlnită în proza noastră adresată tineretului.

Prin cartea lui de povești, Dimitrie Goga rămîne un iscusit inițiator al tineretului în cunoașterea tainelor pămîntului și a florilor care cresc pe acest meleag binecuvîntat.

George ȘERBAN

★ ★ ★

„Elogiu folclorului românesc”, Editura pentru literatură, 1969
Antologie și prefață de Octav Păun.

În aproape 700 de pagini sînt antologate pagini ale scriitorilor și cugetătorilor români din toate vremurile, dedicate geniului popular, universal și incomparabil al folclorului, mai ales al poeziei. Dacă secolul al XIX-lea și în special perioada marilor clasici oferă scrierile de temelie ale folcloristicii, anunțate din timpuri mai vechi, prin intermediul acestei antologii, cititorul are de sesizat, o dată mai mult, reevaluarea problemei în secolul nostru. Dimensiunea esențială a cărții este însăși creația populară răsfrîntă în spiritul mărimilor literaturii române culte.

Antologia constituie un instrument foarte util pentru cunoașterea și aprofundarea temei la orele — școlare și nu numai școlare — de literatură.

Ilarie Chendi: „Pagini de critică”, Editura pentru literatură, 1969.
Ediție îngrijită, studiu introductiv, note și bibliografie de Vasile Netea.

Personalitatea originală și lumtuoasă care a fost Ilarie Chendi ne apare mai conturată ca oricînd prin editarea acestui tom voluminos. Peste 600 de pagini cuprind o selecție din studiile, articolele, recenziile și reflecțiile critice publicate în volumele: „Preludii” (1903), „Foiletoane” (1904), „Fragmente” (1905), „Impresii literare” (1908), „Portrete literare” (1911), „Schițe de critică literară” (publicat postum, 1924) și, în plus, articole din perioadele timpului. Alături de acestea, „Bibliografia scrierilor lui Ilarie Chendi”, și „Bibliografia selectivă a scrierilor despre Ilarie Chendi” pot alcătui, pentru specialiști, profesori și iubitori de literatură, argumentul viu al unei valori pe nedrept uitate.

Alexandru Filipașcu: „Sălbăticieni din vremea strămoșilor noștri”, Editura științifică, 1969.

Vînător, biolog, ocrotitor al naturii, cele trei înfățișări sub care-l prezintă, în prefață, academicianul Emil Pop, autorul investighează monografic o lume vie dispărută Utilizînd documente de ordin biologic, istoric, geografic, filologic și folcloristic (bibliografia cărții are peste 200 de titluri), cartea lui Al. Filipașcu invită la cunoașterea unui capitol interesant și de mare atractivitate. Este, întrucîtva, o reconstituire, dar și o imagine inedită a trecutului faunistic pe pămîntul românesc.

Olga Lăzărescu: „Personalitatea copilului”, Editura enciclopedică română, 1969.

O carte pedagogică pentru marele public (colecția „Orizonturi”), presărată cu schițe despre copii de diverse vârste și temperamente. Autoarea încearcă abordarea legăturii dintre personalitatea copilului și mediul familial, societate, școală — „aliatul nr. 1”.

Doi traduceri: „Imnuri vedice”, în românește de Ion Larian Pesto-lache și Viorica Vizante, Editura pentru literatură universală — cuprinde fragmente din Rig-Veda, Atharva-Veda și Upanișade; „Epopeea lui Gilgamesh”, repovestită în proză de Virginia Șerbănescu, Editura tineretului, prefață de Al. Dima — o ediție cu totul accesibilă celor mici și celor mari.

G. A.

PROGRAMA DE BACALAUREAT

Sesiunea 1970

(text integral)

LITERATURA ROMÂNĂ

Din materia clasei a IX-a

Formarea limbii române. Teritoriul de formare a poporului român și a limbii române. Originea limbii române și locul ei între limbile române. Vocabularul limbii române.

Contribuția literaturii religioase din sec. XVI–XVIII la dezvoltarea limbii și culturii românești. Principalii reprezentanți.

Contribuția lui Grigore Ureche și a lui Miron Costin la dezvoltarea culturii românești.

Ion Neculce. Letopisețul Țării Moldovei. O samă de cuvinte (prezentare generală).

Dimitrie Cantemir. Activitatea literară. Contribuția lui D. Cantemir la dezvoltarea culturii și literaturii române.

Școala ardeleană. Rolul Școlii ardelenice în dezvoltarea culturii românești și în formarea conștiinței naționale.

Ion Budai-Deleanu. Țiganiada (tematica și specificul operei; valoarea ei literară).

Din materia clasei a X-a

Miscarea literară și de idei din țara noastră în prima jumătate a secolului XIX-lea. „Dacia literară” (programul și importanța revistei). Rolul lui M. Kogălniceanu în îndrumarea culturii și literaturii române.

Ion Heliade Rădulescu. Activitatea culturală și literară. Zburătorul (analiză literară).

Grigore Alexandrescu. Activitatea literară. Poezia patriotică. Umbra lui Mircea la Cozia (analiză literară). Poezia de satiră socială. Satiră, Duhului meu (analiză literară). Grigore Alexandrescu — fabulist. Elemente clasice și romantice în poezia lui Grigore Alexandrescu. Importanța operei sale pentru dezvoltarea literaturii române.

Costache Negruzzi. Activitatea literară. Alexandru Lăpușeanu (analiză literară). Negru pe alb (Istoria unei plăcinte, Rețetă, Fiziologia provincialului) — prezentare generală. Costache Negruzzi — deschizător de drumuri în literatura română.

Alecu Russo. Cântarea României (prezentare generală).

Dimitrie Bolintineanu. Legendele istorice (valoarea lor patriotică și literară).

Vasile Alecsandri. Activitatea literară. Participarea scriitorului la activitatea cultural-politică a epocii. Interesul pentru poezia populară. Poezia de inspirație folclorică. Ciclul Doinelor. Poezia patriotică, cetățenească (prezentare generală). Poezia naturii. Valoarea artistică a pasteurilor (Malul Siretului, Balta, Cucoarele, Dimineața, Gerul, Iarna, Sfirșit de toamnă ș.a.). Malul Siretului (analiză literară). Contribuția lui Vasile Alecsandri la dezvoltarea teatrului (Iorgu de la Sadagura, Iași în carnaval, Chirița în Iași, Chirița în provincie ș.a.). Chirița în provincie (analiză literară). Despot Vodă (analiză literară). Locul lui Vasile Alecsandri în literatura română.

Nicolae Filimon. Cioeii vechi și noi (analiză literară).

Alexandru Odobescu. Activitatea literară. Nuvelele istorice (Mihnea-vodă cel Rău, Doamna Chiajna) — prezentare generală; Pseudo-Kynegheios (prezentare generală). Contribuția lui Alexandru Odobescu la dezvoltarea prozei artistice.

Bogdan Petriceicu Hasdeu. Activitatea literară și științifică. Răzvan și Vidra (analiză literară). Contribuția lui B.P. Hasdeu la dezvoltarea literaturii.

Titu Maiorescu și Junimea. Junimea și „Convorbiri literare”. Activitatea de îndrumător cultural și literar a lui T. Maiorescu. Rolul Junimii în dezvoltarea culturii și literaturii române. Principiile esteticii și criticii literare maioresciene.

Mihai Eminescu. Activitatea literară. Concepția lui Eminescu despre poezie și misiunea poetului. Epigonii (analiză literară). Criticilor mei (prezentare generală). Poezia de meditație socială (Junii corupți, Împărat și prolețar, Scrisorile). Împărat și prolețar (analiză literară). Scrisoarea III (analiză literară). Poezia iubirii și a naturii (Atît de fragedă, Sara pe deal, Dorința, Și... dacă... Pe lângă plopii fără soț). Sara pe deal (analiză literară). Poezia de inspirație folclorică (Revedere, Călin, Ce te legeni, La mijloc de codru) — prezentare generală. Ce te legeni (analiză literară). Poezia filozofică (Luceafărul, Glossa). Luceafărul (analiză literară). Caracterul romantic al poeziei lui Eminescu. M. Eminescu, poet național și universal. Contribuția lui M. Eminescu la desăvîșirea limbii literare.

Ion Creangă. Activitatea literară. Poveștile (Soacra cu trei nurori, Capra cu trei iezi, Punguța cu doi bani, Dănilă Prepeleac, Povestea lui Harap-Alb). Povestea lui Harap-Alb (analiză literară). Am nări din epistolărie (analiză literară). Caracterul național și popular al operei lui I. Creangă.

Ion Luca Caragiale. Activitatea literară. Dramaturgia (O noapte furtunoasă, O scrisoare pierdută, Conu Leonida față cu reacțiunea Năpasta — conținutul realist al pieselor, realizarea artistică). O scrisoare pierdută (analiză literară). Arta de dramaturg a lui I.L. Caragiale. Momente (Di. Goe, Vizită, Lanțul slăbiciunilor, Un pedagog de școală nouă, Telegramme) — prezentare generală. Nuvele și povestiri (Două loturi, În vreme de război, O făclie de Paște) — prezentare generală. Două loturi (analiză literară). I.L. Caragiale — clasic al literaturii române și universale.

Ioan Slavici. Activitatea literară. Nuvele (Popa Tanda, Gura satului, Scormon, Budulea Taichii, Moara cu noroc, Pădureanca) — prezentare generală. Moara cu noroc (analiză literară). Mara (prezentare generală). Locul lui I. Slavici în dezvoltarea prozei noastre literare.

C. Dobrogeanu-Gherea și Contemporanul. Activitatea de critic literară a lui C. Dobrogeanu-Gherea.

Alexandru Macedonski. Activitatea literară. Ciclul de poeme Noaptea (Noaptea de decembrie, Noaptea de ianuarie, Noaptea de mai, Noaptea de noiembrie). Noaptea de decembrie (analiză literară). Locul lui Macedonski în dezvoltarea poeziei românești.

Din materia clasei a XI-a

Barbu (Ștefănescu) Delavrancea. Activitatea literară. Hagi Tudose (analiză literară). Apus de soare (analiză literară). Contribuția lui Delavrancea la dezvoltarea nuvelisticii și dramaturgiei.

Duiliu Zamfirescu. Activitatea literară. Contribuția în domeniul romanului (ciclul Comăneștenilor). Viața la țară (analiză literară).

George Coșbuc. Activitatea literară. Poezia iubirii și a naturii (La oglindă, Mînioasa, Dușmancele, Numai una, Noapte de vară, În miezul verii, Vara, Iarna pe uliță). Numai una (analiză literară). Noapte de vară (analiză literară). Poezia marilor evenimente din viața satului (Nunta Zamfirei, Moartea lui Fulger). Nunta Zamfirei (analiză literară). Evocarea trecutului de luptă și a războiului pentru independență (Moartea lui Gelu Pașa Hassan, Dorobanțul, Povestea Căprarului, O scrisoare de la Muselim-Selo). O scrisoare de la Muselim-Selo (analiză literară). Poezia de revoltă socială (Cîntec barbar, Doina, Noi vrem pămînt). Arta poetică a lui George Coșbuc. Locul lui George Coșbuc în poezia română.

Octavian Goga. Activitatea literară. Aspecte din viața satului ardelen (Noi, Plugarii, Oltul, Dascălul, Dascălița). Clăcașii (analiză literară). Originalitatea și însemnătatea poeziei lui Octavian Goga.

Garabet Ibrăileanu. Activitatea de istoric și critic literar.

Mihail Sadoveanu. Activitatea literară. Satul și țăranul în creația lui M. Sadoveanu (Păcat boieresc, Bordeenii, Județul sărmanilor, Balta-gul). Județul sărmanilor (analiză literară). Balta-gul (analiză literară). Viața țirgurilor de provincie (Flăoară ofilită, Apa morților, Locul unde nu s-a întimplat nimic). Natura în opera lui Sadoveanu (Împărăția apelor, Tara de dincolo de negură). Romanul istoric (Șoimii, Neamul Șoimăreștilor, Zodia Cancerului, Frații Jderi, Nicoară Potcoavă). Frații Jderi (analiză literară). Nicoară Potcoavă (analiză literară). Caracterul popular și național al operei lui Sadoveanu. Arta scriitorului. Locul lui M. Sadoveanu în literatura română și universală.

Tudor Arghezi. Activitatea literară. Testament (analiză literară). 1907 (prezentare generală). Cîntare omului (prezentare generală). Cel ce gîndește singur (analiză literară). Tudor Arghezi — artist al cuvîntului. Locul lui T. Arghezi în poezia română și universală.

Liviu Rebreanu. Activitatea literară. Ion (analiză literară). Păduren spînzuraților (prezentare generală). Rășcoala (analiză literară). L. Rebreanu — cîitor al romanului românesc modern.

Cezar Petrescu. Activitatea literară. Întunecare (analiză literară).

George Bacovia. Activitatea literară. Universul poeziei lui Bacovia. Plumb, Vals de toamnă, Nervii de primăvară (caracterizare generală). Locul lui Bacovia în poezia română.

George Topîrcăanu. Activitatea literară. Rapsodii de toamnă (analiză literară).

Eugen Lovinescu. Activitatea de critic și istoric literar. Eugen Lovinescu și „Zburătorul”. Rolul lui Eugen Lovinescu în dezvoltarea criticii și istoriei literare.

Din materia clasei a XII-a

Camil Petrescu. Activitatea literară. Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război (analiză literară). Jocul ielilor (analiză literară). Bălăbescu (analiză literară). Contribuția lui C. Petrescu la dezvoltarea teatrului și romanului românesc.

Lucian Blaga. Activitatea literară. Universul poeziei lui Blaga. Profilul liric inedit al poeziei sale. Eu nu strivise corola de minuni a lumii (analiză literară). Mirabila sămîntă (analiză literară). Locul lui Blaga în poezia română și universală.

George Călinescu. Activitatea de istoric și critic literar. Prozator. Enigma Otiliei (analiză literară).

Ion Barbu. Activitatea literară. Etapele creației. Caracteristicile poeziei lui I. Barbu (originalitatea și noutatea poeziei sale). După meleci (analiză literară). Riga Crypto și Ipona Enigel (analiză literară).

Al. A. Philippide. Activitatea literară. Izgonirea lui Prometeu (analiză literară). Monolog în Babilon (analiză literară).

Eugen Ibeleanu. Activitatea literară. Surusul Hiroshimei (analiză literară).

Mihai Beniuc. Activitatea literară. Intrare (analiză literară). Mărul de lingă drum (analiză literară).

Zoharia Stăneanu. Activitatea literară. Deseult (analiză literară).

Geo Bogza. Activitatea literară. Cartea Orlului (prezentare generală).

Marin Preda. Activitatea literară. Moromeții (analiză literară).

Titus Popovici. Setea (analiză literară).

Horia Lovinescu. Analiză literară. Moartea unui artist (analiză literară).

MATEMATICĂ

Din materia clasei a IX-a

Algebră

I. Calcul algebric. Operații cu polinoame. Formule de calcul prescurtat. Descompunerea în factori a polinoamelor. Împărțirea cu $x - a$

Operații cu fracții algebrice.

II. Ecuații și sisteme de ecuații de gradul I.

Rezolvarea ecuațiilor de gradul I cu o necunoscută. Rezolvarea sistemelor de ecuații de gradul întâi cu două sau mai multe necunoscute. Inecuații de gradul I cu o necunoscută și rezolvarea lor.

III. Radicali.

Puteri cu exponent număr natural; operații. Definiția radicalului de ordinul n . Expresii iraționale. Proprietățile unui radical cu privire la înmulțirea și împărțirea indicelui și exponentului expresiei de sub radical cu același număr natural. Aducerea radicalilor la același indice. Extragerea rădăcinii dintr-un produs, cit, putere, radical. Scoaterea factorilor de sub radical și introd. cărea lor sub radical. Radicali asemenea și reducerea lor. Înmulțirea și împărțirea radicalilor. Ridicarea la o putere cu exponent natural a unui radical. Raționalizarea numitorilor în cazul când numitorul este un radical, o sumă de doi sau trei radicali cu indice doi. Radicali cu indice impar din numere negative. Noțiunea de modul și folosirea ei la calcule cu radicali.

IV. Generalizarea noțiunii de exponent. Puteri cu exponent întreg și rațional. Operații.

V. Ecuația de gradul doi.

Numere complexe sub formă algebrică. Egalitatea lor. Operații cu numere complexe. Corpul numerelor complexe. Puterile naturale ale numărului i . Ridicarea la putere a unui număr complex. Conjugatul unui număr complex.

Rezolvarea ecuațiilor de gradul doi cu coeficienți reali, în corpul numerelor complexe. Relații între coeficienți și rădăcini. Ecuații biparale. Ecuații iraționale.

VI. Sisteme de ecuații.

Sisteme de ecuații cu două necunoscute, în care o ecuație este de gradul întâi și cealaltă de gradul doi.

Sisteme de trei ecuații cu trei necunoscute, în care două ecuații sunt de gradul întâi și una de gradul doi. Sisteme de două sau trei ecuații care se rezolvă prin procedee speciale (sisteme simetrice, omogene).

GEOMETRIA

I. Noțiuni introductive: Dreapta, semidreapta, segmentul de dreaptă, operații cu segmente, măsura segmentelor. Unghiuri, operații cu unghiuri, măsura unghiurilor, unghiuri adiacente, drepte perpendiculare, unicitatea perpendicularei, unghiuri complementare sau suplementare, unghiuri opuse la vîrf; suma unghiurilor în jurul unui punct.

II. Triunghiuri: Triunghiul, clasificare, linii importante în triunghi. Cazurile de egalitate a triunghiurilor oarecare și dreptunghice. Proprietățile triunghiului isoscel și echilateral. Teorema unghiului exterior.

III. Drepte paralele: Axioma paralelelor. Unghiurile formate de două drepte paralele intersectate de o secantă. Unghiuri cu laturile paralele sau perpendiculare. Suma unghiurilor unui triunghi și unui poligon convex.

IV. Locuri geometrice: Mediatoarea unui segment. Locul geometric al punctelor egal depărtate de o dreaptă; egal depărtate de două drepte paralele; egal depărtate de două drepte concurente. Concurența mediatoarelor și bisectoarelor unui triunghi.

V. Patrulater: Paralelogramul, paralelograme particulare, trapezul. Aplicații: concurența înălțimilor unui triunghi.

VI. Cercul. Poziția unei drepte față de un cerc, tangenta la cerc. Diametru perpendicular pe coardă. Coardele egale sînt egale depărtate de centru și reciproc. Dependența dintre coarde și arcele subînținse de ele. Pozițiile relative a două cercuri.

Relația dintre unghiul la centru și arcul cuprins între laturi. Unghi cu vîrf pe cerc, în interiorul cercului, în exteriorul cercului. Unghi format de o tangentă și o secantă. Arc capabil de un unghi dat. Aplicații: patrulater inscriptibil. Poligoane regulate. Tangente la cerc: Tangente dintr-un punct exterior, paralele cu o dreaptă dată, comune la două cercuri.

VII. Segmente proporționale; punct care împarte un segment dat într-un raport dat. Teorema lui Thales și reciproca. Mai multe drepte paralele determină pe două secante segmente proporționale. Teorema bisectoarei.

VIII. Asemănarea poligoanelor: O paralelă la una din laturile unui triunghi formează cu celelalte două laturi un triunghi asemenea cu cel dat.

Cazurile de asemănare ale triunghiurilor. Aplicații: Linia mijlocie a unui triunghi și a unui trapez; concurența medianelor; un fascicol de drepte determină pe două drepte paralele segmente proporționale; reciproca; puterea punctului față de cerc.

Poligoane asemenea, raportul perimetrelor. Raportul perimetrelor a două poligoane regulate cu același număr de laturi este egal cu raportul razelor și al apotemelor.

IX. Relații metrice în triunghi.

Relații metrice în triunghiul dreptunghi.

Reciproca teoremei lui Pitagora.

Teorema lui Pitagora generalizată.

Latura și apotema patrulaterului, triunghiului echilateral și hexagonului regulat în funcție de raza cercului circumscris.

X. Arii.

Aria dreptunghiului, pătratului, paralelogramului, triunghiului, rombului, trapezului, poligoanelor regulate, a cercului și a sectorului circular.

Raza cercului înscris și circumscris unui triunghi în funcție de arie și laturi.

Raportul ariilor a două triunghiuri asemenea și a două poligoane asemenea.

Din materia clasei a X-a

ALGEBRA

I. Metoda inducției complete.

II. Analiza combinatorie și binomul lui Newton:

Permutări. Aranjări. Combinări.

Formula binomului lui Newton. Proprietăți.

Nu se va cere deducerea formulelor.

III. Funcția de gradul I:

Variația și graficul funcției.

IV. Funcția de gradul II:

Descompunerea polinomului de gradul doi în factori liniari. Scrierea polinomului de gradul doi sub forma unei sume sau diferențe de pătrate. Minimul sau maximum funcției. Studiul semnului funcției de gradul doi. Variația și graficul funcției.

Inecuații de gradul doi, inecuații a căror rezolvare conduce la studiul semnului unor polinoame de gradul întâi și doi. Discuția rădăcinilor ecuației de gradul doi ai cărei coeficienți depind de un parametru.

V. Funcția exponențială:

Definiție. Proprietățile funcției a^x . Variația și graficul. Ecuații exponențiale.

VI. Funcția logaritmică:

Definiția logaritmului unui număr. Proprietățile logaritmilor. Logaritmul unui produs, unui cit, unei puteri și unui radical. Trecerea de la o bază a logaritmului la altă bază.

Funcția logaritmică. Definiție. Proprietăți. Variația și graficul.

Logaritmi zecimali. Proprietăți. Caracteristica. Mantisa. Tabele de logaritmi. Aflarea logaritmului unui număr și aflarea unui număr când se cunoaște logaritmul său. Operații cu logaritmi. Cologaritm. Aplicarea logaritmilor. Numerele folosite în calcule vor fi rotunjite astfel încît să nu necesite interpolări.

Ecuații logaritmice.

Se vor trata cazurile de ecuații exponențiale și logaritmice care se reduc prin substituții la ecuații algebrice de gradul I sau II.

TRIGONOMETRIA

I. Introducere.

Măsura unghiurilor și arcelor; gradul sexagesimal, gradul centesimal, radianul. Relații între ele.

Generalizarea noțiunii de arc și de unghi. Arce și unghiuri mai mari de 360° . Arce și unghiuri pozitive și negative.

II. Funcții trigonometrice.

Definițiile funcțiilor trigonometrice ale unghiurilor ascuțite, ca rapoarte ale laturilor unui triunghi dreptunghic.

Valorile funcțiilor trigonometrice ale unghiurilor de 30° , 45° , 60° . Relații între funcțiile trigonometrice ale unghiurilor complementare.

Rezolvarea triunghiului dreptunghi folosind tabelele de valori naturale.

Definițiile funcțiilor trigonometrice; domeniile de definiție și mulțimea valorilor funcțiilor. Periodicitatea. Variația și graficul funcțiilor $\sin x$, $\cos x$, $\operatorname{tg} x$, $\operatorname{ctg} x$.

Relații între funcțiile trigonometrice: ale unghiurilor suplementare, ale unghiurilor a căror diferență este de 180° , a căror sumă este 360° . Exprimarea funcțiilor trigonometrice ale unui unghi prin funcțiile trigonometrice ale unui unghi din primul cadran.

II. Formule fundamentale.

Relații între funcțiile trigonometrice ale aceluiași unghi. Exprimarea funcțiilor trigonometrice cu ajutorul unuia din ele. Funcțiile trigonometrice ale sumei și diferenței a două unghiuri, ale dublului unui unghi, ale jumătății unui unghi. Exprimarea rațională a funcțiilor trigonometrice ale unui unghi cu ajutorul tangentei jumătății unghiului.

Formule pentru transformarea unor sume sau diferențe de funcții trigonometrice în produs.

IV. Ecuații trigonometrice.

Rezolvarea ecuațiilor: $\sin x = a$, $\cos x = a$, $\operatorname{tg} x = a$, $\operatorname{ctg} x = a$. Ecuații trigonometrice a căror rezolvare se face prin transformări astfel încît să conțină aceeași funcție trigonometrică a aceluiași unghi care conduce la ecuații de gradul I sau II. Ecuații trigonometrice omogene în $\sin x$ și $\cos x$. Ecuația $a \sin x + b \cos x = c$.

V. Numere complexe sub formă trigonometrică.

Correspondența între numere complexe și punctele planului. Forma trigonometrică a numerelor complexe. Înmulțirea și împărțirea numerelor complexe. Formula lui Moivre. Aplicații: calculul funcțiilor trigonometrice ale multiplului unui unghi, calculul rădăcinilor de ordin n dintr-un număr complex scris sub formă trigonometrică, calculul rădăcinilor de ordinul n ale unităților $(+1, -1)$.

VI. Aplicațiile trigonometriei la geometrie.

Rezolvarea triunghiului oarecare folosind relațiile între laturi și unghiuri: relația sinusurilor, relația cosinusului.

GEOMETRIA ÎN SPAȚIU

I. Introducere. Elementele fundamentale: punctul, dreapta, planul. Axiomele de apartenență. Intersecția a două plane. Determinarea planului.

II. Pozițiile relative ale elementelor fundamentale.

Pozițiile relative a două drepte.

Două drepte paralele cu a treia sînt paralele între ele.

Unghiul a două semidrepte în spațiu. Teorema relativă la unghiurile cu laturile paralele. Drepte perpendiculare.

Pozițiile relative ale dreptei și planului.

a. Dreapta paralelă cu planul. Teoreme.

b. Dreapta perpendiculară pe plan. Teoreme.

Simetria în spațiu: față de un plan, o dreaptă, un punct.

c. Drepte oblice față de plan. Teoreme. Teorema celor trei perpendiculare. Reciproce.

Locuri geometrice: al punctelor egal depărtate de două puncte fixe; al punctelor egal depărtate de trei puncte fixe. Punct egal depărtat de patru puncte date nesituate în același plan.

Pozițiile relative a două plane.

a. Plane paralele. Teoreme.

Segmente de drepte paralele cuprinse între plane paralele sînt egale. Mai multe plane paralele determină pe două drepte oarecare segmente proporționale.

Locuri geometrice: al punctelor egal depărtate de un plan; al punctelor egal depărtate de două plane paralele.

(Continuare în pag. 14)

b. Unghiuri diedre. Locul geometric al punctelor egal depărtate de două plane neparalele.

c. Plane perpendiculare. Teoreme.

III. Proiecții: Proiecția ortogonală a unui punct pe un plan. Proiecția ortogonală a unei drepte și a unui segment de dreaptă pe un plan. Definiția unghiului format pe o dreaptă cu un plan.

Proiecția ortogonală a unui poligon pe un plan. Aria proiecției unui triunghi și a unui poligon pe un plan.

IV. Poliedre.

Prisma: definiție, clasificare. Secțiunea printr-un plan paralel cu baza. Secțiunea dreaptă. Paralelipipedul. Diagonala paralelipipedului dreptunghic. Aria laterală, totală și volumul prisme.

Piramida: definiție, clasificare. Teoremele relative la secțiunea printr-un plan paralel cu baza. Aria laterală, totală și volumul piramidei.

Trunchiul de piramidă: definiție, clasificare. Aria laterală, totală. Volumul.

V. Corpuri rotunde.

Suprafața cilindrică. Cilindrul circular drept. Plan tangent la suprafața cilindrică. Desfășurarea cilindrului; aria laterală, totală și volumul cilindrului circular drept.

Suprafața conică. Conul circular drept. Plan tangent la suprafața conică. Desfășurarea conului; aria laterală, totală și volumul conului circular drept.

Trunchiul de con circular drept. Desfășurarea trunchiului. Aria și volumul. Suprafața sferică. Sfera. Determinarea unei sfere. Pozițiile unei drepte, unui plan față de sferă; intersecția unui plan cu o sferă; calota și zona sferică. Plan tangent la sferă. Aria zonei, calotei și a sferei. Volumul sferei.

Corpuri inserise și circumscrise sferei: cilindrul, conul și trunchiul de con.

Din materia clasei a XI-a

Elemente de algebră superioară.

I. Determinanți:

Definiția determinantului de ordinul n . Proprietățile determinantilor.

Dezvoltarea unui determinant: determinanți minori; complementul algebric al unui element.

Regula lui Cramer pentru rezolvarea sistemelor liniare.

Condiții de compatibilitate a sistemului.

La acest capitol nu se cer demonstrații.

GEOMETRIE ANALITICĂ

I. Geometria pe o dreaptă: Coordonata unui punct, segment orientat. Distanța între două puncte date prin abscisele lor.

Abscisa punctului care împarte un segment orientat într-un raport dat.

II. Coordonate în plan. Sistem rectangular cartezian. Distanța între două puncte. Împărțirea unui segment orientat într-un raport dat.

III. Dreapta: Ecuația dreptei determinată de două puncte. Ecuațiile dreptelor particulare: care trec prin origine, paralele cu axele. Ecuația dreptei prin tăieturi. Coeficientul unghiular al unei drepte. Calculul coeficientului unghiular al unei drepte date prin două puncte. Ecuația dreptei care trece printr-un punct dat și are un coeficient unghiular dat.

Ecuația generală a dreptei. Ecuația dreptei determinată de două puncte scrisă sub formă de determinant. Condiția de coliniaritate a 3 puncte.

Ecuațiile parametrice ale dreptei.

Condiția ca două drepte să fie concurente. Coordonatele punctului de intersecție: unghiul a două drepte. Condiția ca două drepte să fie perpendiculare, paralele sau contundate. Fascicule de drepte. Condiția ca trei drepte să fie concurente. Împărțirea planului în două semiplane de către o dreaptă.

Ecuația normală a dreptei. Distanța de la un punct la dreaptă. Aria unui triunghi în funcție de coordonatele vîrfurilor. Ecuațiile bisectoarelor unghiurilor a două drepte.

Probleme de locuri geometrice.

IV. Cercul; Ecuația cercului. Determinarea razei și a coordonatelor centrului. Intersecția unei drepte cu un cerc.

Ecuația tangentei: într-un punct al cercului; de direcție dată. Intersecția a două cercuri.

Probleme de locuri geometrice.

V. Elipsa și hiperbola: Definițiile; ecuațiile curbilor raportate la axele de simetrie. Elementele importante: centrul, axele, vîrfurile, focarele, asimptotele, excentricitatea, directoarele.

Intersecția cu o dreaptă.

Ecuațiile tangentelor: într-un punct și de o direcție dată.

Hiperbola echilaterală: ecuația raportată la asimptotele sale. Probleme de locuri geometrice.

VI. Parabola: Definiție; ecuația parabolei raportată la axa sa și la tangenta la vîrf. Elementele importante: axă, vîrf, focar, directoare.

Intersecția cu o dreaptă. Ecuația tangentei: într-un punct de direcție dată. Proprietatea optică.

Probleme de locuri geometrice.

ELEMENTE DE ANALIZĂ MATEMATICĂ

I. Mulțimi și funcții: Elementele unei mulțimi. Relația de apartenență. Relația de incluziune. Operații cu mulțimi: reuniunea, intersecția.

Reprezentarea numerelor reale prin puncte pe o dreaptă. Intervale. Vecinătățile unui punct pe o dreaptă.

Structura de ordine a mulțimii numerelor reale.

II. Șiruri de numere reale: Progresii aritmetice. Aflarea unui termen oarecare și a sumei primilor n termeni. Progresii geometrice. Aflarea unui termen oarecare și a sumei primilor n termeni.

Definiția șirului de numere reale. Șiruri mărginite. Șiruri nemărginite. Șiruri monotone.

Șiruri convergente; definiția limitei unui șir. Progresia geometrică infinită descrescătoare, suma termenilor săi.

Convergența șirurilor monotone și mărginite. Numărul „ e ”. Operații cu șiruri convergente: suma, produsul, cîtul.

Trecerea la limita de inegalități. Puteri cu exponent real. Logaritmi; logaritmul natural.

III. Simbolurile $+\infty$ și $-\infty$

Șiruri cu limita $+\infty$ și $-\infty$

Criterii pentru existența limitelor infinite. Operații cu șiruri care au limită (finită sau infinită); suma, produsul, cîtul, puterea. Operații fără sens.

Teoremele referitoare la șiruri se vor cere fără demonstrații.

IV. Funcții elementare: Funcții reale de argument real. Funcții monotone. Recapitularea funcțiilor elementare; funcția polinom, funcția rațională, funcția putere, funcția exponențială, funcția logaritmică, funcțiile trigonometrice și funcțiile trigonometrice inverse.

V. Limite de funcții: Definiția limitei unei funcții într-un punct. Limitele laterale. Operații cu funcții care au limită. Limitele funcțiilor elementare. Cazurile de excepție la operațiile cu limite de funcții.

VI. Funcții continue: Definiția continuității unei funcții într-un punct și pe un interval. Operații cu funcții continue. Continuitatea funcțiilor compuse. Continuitatea funcțiilor inverse. Continuitatea funcțiilor elementare.

Funcții continue care au valori de semne contrare (sau de același semn) la extremitățile unui interval; consecințe.

VII. Derivate: Originea geometrică și fizică a noțiunii de derivată. Definiția derivatei unei funcții într-un punct și pe un interval. Continuitatea funcțiilor derivabile. Derivate laterale. Interpretarea geometrică.

Derivatele funcțiilor: $f(x) = c$; $f(x) = x$; $f(x) = \sin x$; $f(x) = \cos x$; $f(x) = \log a^x$; $f(x) = \ln x$.

Operații cu funcții derivabile: suma, produsul, cîtul.

Derivata unei funcții compuse (fără demonstrație). Derivata funcției inverse. Derivata funcției exponențiale. Derivata funcțiilor trigonometrice inverse. Derivata funcției putere și a funcției $u(x)^{v(x)}$. Derivate de ordin superior. Diferențiala.

Nu se va cere deducerea formulelor de derivare a funcțiilor inverse.

VIII. Proprietăți generale ale funcțiilor derivabile: Extremele unei funcții. Teorema lui Fermat. Teorema lui Rolle și teorema creșterilor finite. Consecințe. Regula lui L'Hospital.

IX. Studiul variației funcțiilor.

Intervale de monotonie ale unei funcții, punctele de extrem. Convexitate și concavitate, puncte de inflexiune, asimptote.

Reprezentarea grafică a variației unei funcții.

Probleme de maxim și de minim.

La capitolele VI, VII, VIII și IX nu se vor cere demonstrații.

Din materia clasei a XII-a

ELEMENTE DE ALGEBRĂ SUPERIOARĂ

I. Ecuații algebrice:

1. Polinoame. Condiția ca două polinoame să genereze aceeași funcție. Metoda coeficienților nedeterminați. Împărțirea polinoamelor. Teorema lui Bezout. Restul împărțirii unui polinom prin $x-a$; schema lui Horner.

2. Ecuații cu coeficienți complexi.

Teorema fundamentală a algebrei (fără demonstrație).

Descompunerea unui polinom în factori liniari. Relațiile dintre coeficienți și rădăcini (formulele lui Viète). Rădăcini multiple. Condiția ca un polinom să aibă o rădăcină multiplă exprimată cu ajutorul derivatei sale.

3. Ecuații cu coeficienți reali, raționali. Dacă o ecuație cu coeficienți reali admite rădăcina $a+bi$ ($a, b \in \mathbb{R}$) ea admite și rădăcina $a-bi$. Descompunerea în factori de gradul I și II.

Dacă o ecuație admite rădăcina $a+\sqrt{b}$ ($a \in \mathbb{Q}$, \sqrt{b} irațional), admite și rădăcina $a-\sqrt{b}$.

4. Rezolvarea numerică a ecuațiilor algebrice cu coeficienți reali. Determinarea rădăchilor întregi, fracționare ale unei ecuații cu coeficienți întregi. Teorema lui Rolle pentru determinarea intervalelor în care ecuația are o rădăcină reală. Calculul aproximativ al rădăcinilor ecuației prin metoda coardei și metoda tangenței, limita erorii.

Structuri algebrice: grup, inel, corp, definiții și exemple.

ELEMENTE DE ANALIZĂ MATEMATICĂ

1. Integrala. Probleme care duc la noțiunea de integrală (aria unei suprafețe, lucru mecanic etc.).

Noțiunea de integrală definită, proprietățile integralei definite. Formula lui Leibniz-Newton.

2. Calculul primitivelor. Relația dintre primitivele unei funcții date. Primitive imediate; primitive care se deduc din cele imediate printr-o schimbare de variabilă.

$$\left(\int (ax+b)^n dx, \int \sin(ax+b) dx; \int \frac{dx}{ax+b} \right)$$

Integrarea fracțiilor raționale de formă:

$$\int \frac{dx}{ax^2+bx+c}$$

Integrale trigonometrice:

$$\int \sin^n x dx \int \cos^n x dx \quad (n=1, 2, 3).$$

Integrale de forma: $\int \sqrt{a^2-x^2} dx$ (prin transformare trigonometrică.)

Integrarea prin părți: cazuri simple:

$$\int x^n \sin x dx, \int x^n \cos x dx; \int x^n e^x dx; \int \operatorname{arc} \operatorname{tg} x dx \quad (n=1, 2, 3).$$

3. Aplicații ale integralei definite.

Aria unei suprafețe limitată de graficul unei funcții continue în interval $[a, b]$ axa Ox și dreptele $x=a$ și $x=b$.

(Continuare în pag. 15)

Volumul unui corp de rotație. (Se vor deduce formulele pentru volumul sferei, segmentului sferic, conului și a trunchiului de con).

Ecuatii diferențiale de forma:

$y' = P(x)$; $y'' = P(x)$; unde $P(x)$ este un polinom.

$y' = ay$ ($a \in \mathbb{R}$). Mișcarea unui punct într-un câmp gravitațional.

Ecuatia: $y'' + \omega^2 x = 0$ cu aplicații la mișcarea armonică. (Se va admite că ecuația nu are altă soluție decât $y = a \cos x + b \sin x$.)

NOTA

La examenul de bacalaureat nu se vor cere demonstrațiile teoremelor prevăzute de programa la geometrie plană, în spațiu și trigonometrie.

FIZICA

Din materia clasei a IX-a

Mecanica

Mișcarea rectilinie uniformă. Definiția mișcării rectilinii uniforme. Viteza în mișcarea rectilinie uniformă. Ecuatia mișcării rectilinii uniforme. Unități de viteză. Vectorul viteză.

Mișcarea rectilinie uniform-variata. Accelerația în mișcarea uniform-variata. Ecuatiile vitezei și spațiului în mișcarea uniform-variata fără și cu viteză inițială. Relația între viteză, accelerație și spațiu ($V_0 = 0$). Căderea liberă a corpurilor.

Legile dinamicii (legile lui Newton). Prima lege a lui Newton. Inerția. Masă. Impuls. Legea a doua a lui Newton. Forța ca variație a impulsului în timp. Efectele forței: deformarea și schimbarea stării de mișcare. Caracteristicile forței: forța, mărime vectorială. Principiul independenței acțiunii forțelor. Legea a treia a lui Newton. Legea conservării impulsului.

Greutatea corpurilor. Frecarea. Greutatea corpurilor. Relația dintre greutatea și masa unui corp. Densitatea și greutatea specifică. Unități de măsură. Frecarea. Forța de frecare. Legile frecării. Coeficient de frecare. Frecarea în natură și în tehnică.

Lucrul mecanic. Energia mecanică. Lucrul mecanic. Unitatea de lucru mecanic: joule. Puterea. Unitatea de putere: watt. Alte unități folosite în tehnică. Kilowatt-ora și relația între această unitate și joule. Energia cinetică. Deducerea formulei energiei cinetice. Energia potențială. Legătura dintre energia potențială și echilibrul unui sistem de corpuri. Transformarea energiei cinetice în energie potențială și invers. Legea transformării și conservării energiei în procesele mecanice.

Din materia clasei a X-a

Mecanica

Mișcarea circulară. Mișcarea circulară uniformă a unui punct material. Perioadă. Frecvență. Viteza tangențială. Viteza unghiulară. Unitatea de viteză unghiulară. Accelerația centripetă. Forța centripetă și forța centrifugă. Mărimea lor. Aplicații în tehnică.

Din materia clasei a XI-a

Electricitatea

Electrostatica. Câmpul electrostatic. Intensitatea câmpului electrostatic. Linii de câmp. Repartizarea sarcinilor electrice pe conductoare. Lucrul mecanic al forțelor electrice. Potențialul electric. Tensiunea electrică. Unitatea de tensiune: voltul. Legătura dintre câmp și potențial. Capacitatea electrică. Unitatea de capacitate: faradul. Condensatoare electrice. Capacitatea condensatorului plan.

Electrocinetica. Legea lui Ohm pentru o porțiune de circuit. Dependența rezistenței de dimensiunile și de natura conductorului. Rezistivitatea. Dependența rezistenței de temperatură. Legea lui Ohm pentru circuitul întreg. Legile lui Kirchhoff. Legarea în serie și în paralel a conductoarelor. Șuntul. Căderea de tensiune de-a lungul unui circuit. Conectarea și rezistența voltmetrului. Energia și puterea dezvoltate într-un conductor parcurs de curentul electric.

Electromagnetismul

Forța electromagnetică. Mărimea, direcția și sensul ei. Inducția magnetică. Fluxul de inducție magnetică. Permeabilitatea magnetică. Unități în SI. Câmpul magnetic al curentului electric. Câmpul magnetic al curentului liniar, al curentului circular, al solenoidului. Legea Biot-Savart. Acțiunea reciprocă a curenților electrice. Forța electrodinamică. Definiția amperului. Acțiunea câmpului magnetic asupra particulelor electrizate în mișcare. Aplicații ale fenomenelor electromagnetice. Electromagnetii. Releul electromagnetic. Aparate electrice de măsurat: ampermetru, voltmetru.

Inducția electromagnetică. Producerea tensiunii electromotoare de inducție. Tensiunea electromotoare indusă într-un conductor liniar. Legea lui Faraday. Factorii care determină mărimea și sensul tensiunii electromotoare de inducție. Legea lui Lenz privitoare la sensul tensiunii electromotoare de inducție. Explicarea electronică a inducției electromagnetice. Autoinducția. Inductanța. Unitatea de inductanță. Curenții turbionari (Foucault). Probleme tehnice ale folosirii sau împiedicării acestor curenți.

Curentul alternativ. Inducția într-o spiră care se rotește uniform într-un câmp magnetic omogen. Producerea curentului alternativ. Frecvența, intensitatea și tensiunea curentului alternativ. Reacțanța inductivă și capacitivă în circuitul de curent alternativ. Circuit de curent alternativ cu rezistor, bobină și condensator în serie. Circuit de curent alternativ cu rezistor, bobină și condensator în paralel. Energia și puterea în circuitul de curent alternativ. Rezonanța electrică.

Generatoare, motoare, transformatoare. Generatorul de curent alternativ: monofazat și trifazat. Principii de funcționare. Motoare de curent alternativ. Câmp magnetic învârtitor și producerea lui. Motorul asincron. Principii de funcționare. Dinamul și motorul de curent con-

tinuu: reversibilitatea lor. Transformarea curentului alternativ. Transformatorul. Transportul energiei electrice.

Electrificarea. Bazele fizice ale electrificării. Problemele electrificării. Centrale termoelectrice. Centrale hidroelectrice. Electrificarea țării noastre: realizări obținute.

Din materia clasei a XII-a

Noțiuni de electronică-oscilații și unde electromagnetice

Tuburi electronice. (Emisia termoelectronică). Emisia termoelectronică. Dioda. Construcție. Funcționare. Dioda ca redresor. Trioda. Construcție. Funcționare. Caracteristica de grilă a triodei. Panta. Factorul de amplificare. Folosirea triodei ca amplificatoare și ca redresoare. Fascicul de electroni dirijat. Oscilografal catodic.

Semiconductoare. Conductoare. Izolatoare. Semiconductoare. Curentul electric în semiconductoare. Rezistivitatea electrică a semiconductoarelor. Semiconductoare cu impurități. Folosirea semiconductoarelor la fabricarea termometrelor, termistori. Redresarea curentului alternativ cu ajutorul semiconductoarelor. Dioda cu cristal. Trioda semiconductoare. Caracteristici. Importanța lor în tehnică.

Oscilații și unde electromagnetice. Producerea oscilațiilor electrice. Circuitul oscilant. Explicarea electronică a funcționării circuitului oscilant. Oscilații amortizate și neamortizate. Perioada oscilațiilor electrice. Rezonanța circuitelor oscilante. Circuitul oscilant deschis. Câmpul electro-magnetic și undele electromagnetice. Propagarea lor. Antena. Proprietățile undelor electromagnetice. Oscilații electrice întreținute. Folosirea triodei ca generatoare de oscilații electrice (unde electromagnetice) întreținute. Radioemisii. Modularea undelor electromagnetice. Radiorecepția. Folosirea triodei și a tranzistoarelor la radiorecepție.

Noțiuni de fizică atomică și nucleară

Teoria atomo-moleculară. Legi principale ale teoriei atomo-moleculare. Masă atomică. Noțiuni despre determinarea maselor atomice. Izotopi. Unități de masă atomică. Număr atomic. Legea Moseley.

Învelișul electronic. Electronul. Scurt istoric al cercetărilor privind electronul. Noțiuni despre sarcina specifică, sarcina și masa electronului. Modele atomice. Atomul lui Rutherford. Atomul lui Bohr. Formula lui Balmer și interpretarea ei în teoria lui Bohr. Serii spectrale. Noțiuni despre dezvoltarea teoriei lui Bohr, despre numerele cuantice și despre păturile electronice. Noțiunea de spin.

Nucleul atomic. Radioactivitatea. Structura nucleului atomic. Legea deplasării. Legea dezintegrării radioactive. Elemente și serii radioactive. Metode de cercetare în fizica nucleară: contorul de particule, camera Wilson, camera cu bule, emulsii nucleare. Radioactivitatea artificială. Modelul în picătură al nucleului atomic. Reacții nucleare. Mijloace de acțiune asupra nucleului atomic. Izotopi radioactivi. Aplicații tehnice, medicale, biologice. Energia nucleului atomic. Defectul de masă. Forțe nucleare. Eliberarea energiei nucleare. Fisiunea nucleară. Reacția nucleară în lanț a uraniului. Elemente transuraniene. Reactori nucleari. Centrale electronucleare.

NOTA. Prima parte a temei „Oscilații și unde electromagnetice“ (până la „Oscilațiile electrice întreținute“) a fost studiată în clasa a XI-a.

CHIMIE

Din materia clasei a IX-a

Sistemul periodic al elementelor.

Noțiuni despre structura atomilor. Sarcina nucleului. Orbite și straturi electronice.

Sistemul periodic al elementelor. Perioade și grupe. Numărul de ordine.

Variația proprietăților fizice și chimice ale elementelor în perioade și grupe.

Din materia clasei a X-a

Legăturile chimice

Dependența proprietăților chimice de structura atomilor. Formarea moleculelor și valența. Legătura ionică și legătura atomică (legătura covalentă — nepolară și polară. Legătura coordinativă).

Soluțiile. Soluții de electroliți.

Procesul de dizolvare. Solubilitatea. Soluții saturate și nesaturate. Concentrația soluțiilor. Explicarea concentrației soluțiilor: procentuală, molară, normală.

Conductibilitatea electrică a soluțiilor de acizi, baze și săruri. Electroliți și neelectroliți.

Ioni în soluție. Hidratarea ionilor. Transformarea structurii polare în structură ionică.

Ioni în soluțiile de acizi, baze și săruri. Proprietățile ionilor. Reacții ionice. Hidroliza sărurilor. Electroliza și mecanismul ei. Electroliza, proces de oxidare și reducere. Reacții secundare. Exemple.

Din materia clasei a XI-a

Chimie organică

Hidrocarburi.

Hidrocarburi saturate. Stare naturală. Metode de obținere a hidrocarburilor saturate. Proprietăți. Metanul. Importanța economică a metanului. Zăcămintele din Republica Socialistă România.

Continuare în pag 16

Achene. Metode de obținere. Proprietăți. Diene. Butadiena și izoprenul. Aditia bromului la diene și hidrogenarea dienelor. Sinteza dien. Polimerizarea dienelor și alchenelor. Compuși macromoleculari obținuți: polietilena, polipropena, polistirenul, policlorura de vinil. Cauciucul natural și sintetic. Proprietăți. Vulcanizare. Industria de cauciuc sintetic în țara noastră.

Alchenele sau acetilenele. Proprietăți fizice și chimice ale alchenelor. Acetilena — metode de obținere, utilizări și importanța ei industrială. Hidrocarburi aromatice. Structura benzenului după Kekulé și după teoria mecanicii cuantice (sextet aromatic). Serie omologă, nomenclatură. Izomerie. Clasificare. Stare naturală. Metode de obținere. Proprietăți fizice și chimice ale hidrocarburilor aromatice. Hidrocarburi aromatice polinucleare. Naftalina. Antracenu. Utilizări.

Petrolul. Petrolul, bogăție naturală a țării noastre. Prelucrarea petrolului brut. Petrolul, materie primă în industria petro-chimică. Valorificarea eficientă și rațională a produselor obținute prin prelucrarea petrolului și a derivatelor sale.

Alcooli și fenoli.

Alcooli. Clasificare. Metode generale de preparare a alcoolilor. Proprietăți. Alcooli monohidroxilici mai importanți: etanolul, preparare, proprietăți, utilizări. Alcooli polihidroxilici: glicerina. Utilizări.

Fenoli. Clasificare. Metode de obținere. Proprietăți. Întrebuințările fenolilor.

Combinatii organice simple ale azotului.

Nitroderivați. Grupa nitro. Nitroderivați aromatici și nitroderivați alifatici. Proprietăți și utilizări.

Amine. Clasificare. Metode de preparare. Proprietăți fizice și chimice. Utilizările aminelor.

Din materia clasei a XII-a

Alchide și cetone

Alchide și cetone saturate. Metode de obținere. Proprietăți. Reacții comune alchidelor și cetonelor. Reacții specifice ale alchidelor. Reprezentanți mai importanți: formaldehida, acetona. Utilizări.

Acizi carboxilici

Acizi monocarboxilici saturați. Metode de obținere. Proprietăți. Reprezentanți mai importanți ai acizilor monocarboxilici saturați: acidul formic, acidul acetic.

Acizi nesaturați. Preparare. Acizi nesaturați naturali. Proprietăți.

Acizi di și policarboxilici saturați. Metoda oxidativă de obținere. Proprietăți. Termeni reprezentativi: acidul oxalic și acidul adipic.

Derivați funcționali ai acizilor carboxilici și ai acidului carbonic.

Derivați funcționali ai acizilor carboxilici și ai acidului carbonic.

Esterii acizilor organici. Reacția de esterificare; deplasarea echilibrului, cataliza și viteza reacției de esterificare. Proprietățile esterilor. Hidroliza. Grăsimi: definiție, compoziție, exemple, nomenclatură, clasificare. Proprietăți. Hidrogenarea grăsimilor. Uleiuri sicative. Săpunuri. Structura moleculelor de săpun și puterea de spălare. Detergenți. Esteri macromoleculari: teron (terilen); sticla plexi.

Amide. Obținere. Proprietăți. Fibre poliamidice: nylon, relon.

Nitrili. Obținere. Proprietăți. Acidul cianhidric. Obținerea în industrie și în laborator. Proprietăți; toxicitate; utilizări. Acrilonitrilul; melana; cauciucul-nitril.

Ureea. Obținerea din bioxid de carbon și amoniac; proprietățile fizice și chimice; utilizări.

Hidroxiacizi.

Acizi alcoolici. Starea naturală. Obținere, acidul lactic, acidul tartric și acidul citric. Proprietățile chimice. Lactone.

Acizi fenolici. Acidul salicilic; proprietăți; acidul acetilsalicilic (aspirina).

Amino-acizi și proteine

Amino-acizi. Amino-acizi naturali. Sinteze de α -amino-acizi. Proprietăți. Amfioni. Soluții tampon. Peptide.

Proteine. Proteinele în organismele vii; enzimele, anticorpii, pigmentii respiratori, substanța contractilă din mușchi. Caracterul specific. Structura polipeptidică. Denaturarea. Digestia și asimilația proteinelor. Vitaminele.

Izomeria în chimia organică. Izomerie de catenă, de poziție, geometrică și optică. Exemple.

Hidrați de carbon

Monozaharide. Aldoze și cetoze, glucoza, fructoza. Proprietăți. Structuri ciclice ale monozaharidelor: formule perspective.

Dizaharide. Zaharoza. Fabricarea zahărului.

Polizaharide. Celuloza. Compoziție, structură. Proprietăți. Celuloza sodată. Nitratul de celuloză. Celuloidul. Acetatul de celuloză.

Hirtia. Fabricarea celulozei din lemn. Fibre artificiale; procedeul viscozei. **Amidonul.** Compoziție. Amidonul în plante. Reacția de culoare cu iodul. Glicogenul.

ISTORIA ROMÂNIEI

Epoca străveche și veche

Orînduirea comunei primitive

Epoca pietrei pe teritoriul României.

Paleoliticul. Mezoliticul. Neoliticul. Sfirșitul epocii neolitice.

Epoca metalelor pe teritoriul României. Bronzul, Fierul. Geto-dacii, civilizația și cultura lor; legăturile cu sciiți și celții. Coloniile grecești din Dobrogea. Uniunea de triburi geto-dace.

Orînduirea selavagistă.

Statul dac de la Burebista la Decebal. Statul dac sub Burebista. Civilizația dacică în perioada statului dac. Decebal. Cucerirea Daciei de către romani.

Dacia în timpul stăpînirii romane.

Hotarele și organizarea Daciei romane. Autohtoni și coloniști. Viața în Dacia romană. Retragera stăpînirii romane din Dacia.

Epoca de trecere la feudalism.

Continuitatea daco-romană și migrația popoarelor pe teritoriul României.

Continuitatea daco-romană. Dobrogea în secolele I—IV e.n. Popoarele migratoare pe teritoriul României.

Formarea poporului și a limbii române. Teoria imigraționistă și netemeinicia ei. Dovezi arheologice ale continuității în sec. V—X. Toponimia și continuitatea. Limba română și continuitatea. Semnificația numelui de vlah. Teritoriul de formare a poporului român și a limbii române. Încheierea procesului de formare a poporului român și a limbii române.

Epoca medie

Orînduirea feudală.

Începuturile relațiilor feudale pe teritoriul țării noastre.

Formarea relațiilor feudale (procesul de diferențiere socială și de destrămarea obștilor). Organizarea politică.

Formarea statelor feudale: Transilvania, Țara Românească și Moldova.

Formarea voievodatului Transilvaniei și organizarea acestuia. Marea invazie tătaro-mongolă. Formarea Țării Românești (etapele procesului de unificare, cucerirea independenței sub Basarab). Formarea Moldovei (etapele, cucerirea independenței sub Bogdan I). Însemnătatea formării statelor românești.

Dezvoltarea Țărilor Române de la sfirșitul secolului al XIV-lea pînă la mijlocul secolului al XV-lea.

Dezvoltarea economică. Situația socială. Organizarea internă a țărilor române.

Situația politică a Țărilor Române de la sfirșitul secolului al XIV-lea pînă la mijlocul secolului al XV-lea.

Țara Românească în timpul lui Mircea cel Bătrîn (luptele de apărare împotriva turcilor). Moldova în timpul domniei lui Alexandru cel Bun. Decăderea țărilor române sub urmașii lui Mircea și Alexandru.

Răscoala de la Bobilna.

Cauzele și izbucnirea răscoalei. Forțele sociale participante. Desfășurarea răscoalei (lupte, „Unio trium nationum”, apogeul și declinul răscoalei). Sfirșitul și importanța răscoalei.

Țările Române în frontul antiotoman sub conducerea lui Iancu de Hunedoara și Vlad Țepeș.

Iancu de Hunedoara și lupta antiotomană condusă de acesta. Continuarea luptei antiotomane de către Vlad Țepeș. Personalitatea lui Iancu de Hunedoara și a lui Vlad Țepeș.

Țările Române în timpul lui Ștefan cel Mare.

Lupta pentru consolidarea domniei și a țării. (Războiul antiotoman condus de Ștefan cel Mare. Însemnătatea domniei și personalitatea lui Ștefan cel Mare.

Frământări sociale și politice în prima jumătate a secolului al XVI-lea.

Războiul țărănesc din 1514: cauzele și izbucnirea răscoalei, organizarea, programul și desfășurarea răscoalei, sfirșitul, urmările și însemnătatea războiului țărănesc.

Luptele interne din Moldova, Țara Românească și Transilvania.

Moldova în timpul lui Bogdan III, Ștefăniță și Petru Rareș. Țara Românească în timpul domniei lui Radu cel Mare, Neagoe Basarab și Radu de la Afumați. Luptele pentru stăpînirea Transilvaniei.

Dominația otomană asupra Țărilor Române în a doua jumătate a secolului al XVI-lea.

Obligațiile țărilor române față de imperiul otoman. Regimul politic al dominației otomane. Situația politică în a doua jumătate a sec. al XVI-lea (lupta antiotomană dusă de Ion-Vodă).

Dezvoltarea culturii în secolele al XV-lea și al XVI-lea.

Învățămîntul. Istoriografia. Tipăriturile. Arhitectura. Sculptura și pictura.

Țările Române în timpul lui Mihai Viteazul.

Începutul domniei lui Mihai Viteazul. Războiul antiotoman și obținerea independenței Țării Românești. Unirea politică a țărilor române sub Mihai Viteazul. Însemnătatea domniei și personalitatea lui Mihai Viteazul.

Țările Române în secolul al XVII-lea și prima jumătate a secolului al XVIII-lea.

Regimul dominației otomane. Situația economică a țărilor române. Structura și relațiile sociale. Viața politică. Întărirea autorității domnești: domniile lui Matei Basarab, Vasile Lupu și Gheorghe Răkoczi I. Coaliția antiotomană a țărilor române. Domniile lui Constantin Brîncoveanu și Dimitrie Cantemir.

Dezvoltarea culturii în sec. al XVII-lea și prima jumătate a sec. al XVIII-lea.

Instituțiile de cultură. Literatura laică. Artă.

Instaurarea dominației habsburgice în Transilvania și a domniilor fanariote în Moldova și Țara Românească.

Războiul antihabsburgic, de sub conducerea lui Francisc Răkoczi II. Regimul habsburgic în Transilvania. Regimul fanariot în Moldova și Țara Românească pînă în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea. Obligațiile țărilor române față de imperiul otoman. Situația social-economică. Situația politică a țărilor române în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea (războaiele austro-turce, reformele lui Constantin Mavrocordat). Lupta de emancipare politică a românilor din Transilvania.

Epoca modernă

Situația Țărilor Române în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea.

Apariția relațiilor capitaliste în țările române. Organizarea internă a țărilor române.

Răscoala țaranilor din 1784 din Transilvania

Cauzele, izbucnirea și desfășurarea răscoalei. Înăbușirea răscoalei. Însemnătatea și ecoul internațional al răscoalei. Lupta românilor din Transilvania pentru drepturi politice (Supplex Libellus Valachorum, frământările politice naționale între 1790—1791).

Mișcarea revoluționară din 1821 de sub conducerea lui Tudor Vladimirescu — prolog al revoluției burgheze din 1848.

Cauzele mișcării. Rolul Eteriei. Izbucnirea mișcării, proclamația de la Pașeș. Desfășurarea și sfirșitul mișcării. Caracterul și însemnătatea mișcării revoluționare.

Dezvoltarea culturii naționale.
 Instituțiile culturale. Activitatea științifică-literară. Artele plastice și arhitectura. Formarea națiunii române.

Țările Române în perioada premergătoare revoluției de la 1848.
 Principatele Române între 1821—1827. Tratatul de la Adrianopol. Regulamentul organic. Mișcările revoluționare premergătoare anului 1848 (Moldova, Țara Românească și Transilvania).

Orinduirea capitalistă.
Revoluția burghez-democratică din 1848.
 Mișcarea revoluționară din Moldova: începutul mișcării, programul mișcării, programele burghez-democratice din mai 1848. Revoluția burghez-democratică din Țara Românească: forțele revoluționare, pregătirea, programul, începuturile, desfășurarea și înfăptuirile revoluției. Revoluția burghez-democratică din Transilvania: caracterul, programul, forțele revoluționare și desfășurarea revoluției; încercări de colaborare revoluționară româno-maghiaro-germană. Însemnătatea istorică a revoluției de la 1848—1849 din cele trei țări române.

Unirea Moldovei cu Țara Românească. Începutul procesului de formare a statului național român.
 Principatele Române după revoluția de la 1848. Lupta forțelor unioniste pentru Unire. Adunările ad-hoc. Convenția de la Paris. Înfiptuirea Unirii — începutul procesului de formare a statului național român.

Reformele înfăptuite în timpul domniei lui Alexandru Ion Cuza.
 Consolidarea Unirii. Principalele reforme înfăptuite în anii 1862—1864. Sfirșitul domniei lui Alexandru Ion Cuza.

Dezvoltarea României în anii 1866—1874.
 Instaurarea dinastiei străine. Dezvoltarea social-economică. Începuturile mișcării muncitorești și socialiste.

Războiul pentru independența națională a României.
 Premisele interne și împrejurările externe. Proclamarea independenței de stat a României. Războiul pentru independență. Recunoașterea independenței: Tratatul de la San Stefano și Berlin.

Dezvoltarea României între 1878—1900.
 Dezvoltarea economică. Viața politică și socială în România (politica internă și externă). Dezvoltarea mișcării muncitorești și socialiste; crearea P.S.D.M.R.

Transilvania în a doua jumătate a secolului al XIX-lea.
 Transilvania pînă la dualism (1849—1867). Transilvania în timpul dualismului (1867—1894): viața social-politică, lupta de eliberare națională, Memorandumul, dezvoltarea mișcării muncitorești.

România la începutul secolului XX.
 Situația economică. Viața politică la începutul secolului al XX-lea pînă în primul război mondial. Mișcarea muncitorească din România între 1900—1907. Marea răscoală a țărănilor din 1907. Mișcarea muncitorească între 1908—1910. Reconstituirea P.S.D.R.

Dezvoltarea Transilvaniei de la Memorandum pînă la prînul război mondial.
 Dezvoltarea economică și socială (structura socială și națională, mișcarea muncitorească, mișcările țărănești), viața politică.

România în timpul primului război mondial.
 România în perioada neutralității armate, lupta clasei muncitoare împotriva războiului. Participarea României la primul război mondial: marile bătălii din vara anului 1917. România la sfirșitul anului 1917 și în anul 1918.

Unirea Transilvaniei cu România. Încheierea procesului de formare a statului național unitar român.
 Situația Transilvaniei în anii primului război mondial. Evenimentele din toamna anului 1918. Marea Adunare Națională de la Alba-Iulia. Însemnătatea istorică a Unirii Transilvaniei cu vechea Românie.

Dezvoltarea culturii în perioada 1848—1918.
 Învățămîntul. Știința. Tehnica. Societăți cultural-științifice. Literatură. Artele.

Epoca contemporană.
România în primii ani după război.
 Viața economică; reforma agrară din 1921. Politica internă. Politica externă.

Avîntul revoluționar din anii 1918—1920. Crearea Partidului Comunist Român.
 Mișcarea muncitorească din anii 1918—1920. Greva generală din octombrie 1920. Lupta ideologică pentru crearea Partidului Comunist Român. Congresul creării Partidului Comunist Român.

România în perioada stabilizării vremelnice și parțiale a capitalismului (1922—1928).
 Situația economică și socială. Viața politică. Politica externă. Activitatea Partidului Comunist Român și mișcarea muncitorească.

România în perioada crizei economice din anii 1929—1933.
 Criza economică în România. Viața politică. Avîntul revoluționar în primii ani ai crizei economice (1929—1931). Intensificarea luptelor revoluționare în anul 1932. Luptele eroice ale muncitorilor cefești și petroliști din ianuarie-februarie 1933, și însemnătatea lor istorică internă și externă.

România în perioada creșterii pericolului fascist.
 Viața social-economică. Politica externă. Lupta P.C.R. pentru stăvilirea pericolului fascist și apărarea intereselor poporului.

România în perioada dictaturii regale.
 Viața economică. Dictatura regală și politica sa internă și externă. Dictatul de la Viena și caracterul său imperialist. Mișcarea muncitorească și activitatea P.C.R. în anii dictaturii regale.

România în timpul dictaturii militar-fasciste și a războiului antisovietic.
 Dictatura militar-fascistă și urmările ei. Lupta maselor populare sub conducerea P.C.R. împotriva dictaturii militar-fasciste și a războiului antisovietic.

Dezvoltarea culturii între cele două războaie mondiale.
 Învățămîntul. Știința. Tehnica. Presa, Literatura. Artele.

Revoluția populară.
Insurecția antifascistă.

Pregătirea politică și militară a insurecției în primăvara și vara anului 1944. Victoria insurecției naționale antifasciste. Însemnătatea ei internă și internațională.
Participarea României la războiul antihitlerist.
 Eliberarea întregii țări de sub ocupația germano-hortystă. Participarea armatei române la luptele de pe teritoriul Ungariei și Cehoslovaciei.

Desfășurarea revoluției populare în România.
 Situația politică și economică a României, după victoria insurecției. Crearea Frontului Național Democrat. Lupta pentru instaurarea guvernului democrat. Consolidarea regimului democrat. Înfiptuirea reformei agrare. Conferința Națională a Partidului Comunist Român. Victoria forțelor democratice în alegerile parlamentare din 1946. Proclamarea Republicii Populare Române.

Orinduirea socialistă.
Începutul Revoluției Socialiste în România.
 Înfiptuirea unității politice, ideologice și organizatorice a clasei muncitoare. Republica Populară Română — stat al oamenilor muncii.

România pe drumul construirii economiei socialiste.
 Industrializarea socialistă în țara noastră; desăvîșirea procesului de refacere economică a țării; naționalizarea principalelor mijloace de producție; planificarea economiei naționale; procesul de industrializare socialistă. Transformarea socialistă a agriculturii; Plenara C.C. al P.C.R. din martie 1949; formarea țărănimii cooperatiste; întărirea alianței dintre clasa muncitoare și țărănimia muncitoare; victoria socialismului la sate.

Creșterea rolului Partidului și a statului nostru socialist.
 Structura statului nostru socialist. Congresul al IX-lea al P.C.R. (iulie 1965). Sesiunea Marii Adunări Naționale (august 1965). Conferința națională a P.C.R. din decembrie 1967. Congresul al X-lea al P.C.R. (1969) Politica externă a Republicii Socialiste România.

Dezvoltarea culturii românești după eliberare.
 Revoluția culturală. Învățămîntul. Știința. Literatura și artele.

LIMBA ENGLEZĂ

Din materia clasei a XI-a

The Beginnings of English Literature (privire generală).
G. Chaucer (activitatea literară); **The Canterbury Tales** (prezentarea operei). **The Renaissance** (privire generală).
W. Shakespeare (activitatea literară);
The Poems and the Sonnets; The Chronicle Plays; The Plays of the First Period; The Plays of the Second Period; The Plays of the Third Period (prezentarea pieselor).
The Age of the Enlightenment (privire generală)
Daniel Defoe (activitatea literară); **Robinson Crusoe** (fragmente, analiză literară).
J. Swift (activitatea literară); **Gulliver's Travels** (fragmente, analiză literară).
Henry Fielding (activitatea literară); fragment din „Tom Jones“ (analiză literară).
Richard B. Sheridan (activitatea literară); fragment din „The School for Scandal“ (analiză literară).
R. Burns (activitatea literară); **To a Mountain Daisy** (caracterizarea poeziei).
Romanticism (privire generală)
G. G. Byron (activitatea literară); **Childe Harold's Pilgrimage** (fragment, analiză literară).
P. B. Shelley (activitatea literară); fragment din „The Masque of Anarchy“ (analiză literară).
John Keats (activitatea literară); fragment din „La Belle Dame Sans Mery“ (analiză literară).
Walter Scott (activitate literară); fragment din „Ivanhoe“ (analiză literară).

Din matria clasei a XI-a

Realistic Poetry and Prose in the XIX-th Century (privire generală).
Ch. Dickens (activitatea literară); **Hard Times** (fragment, analiză literară).
W. M. Thackeray (activitatea literară); **Vanity Fair** (fragment, analiză literară).
Oscar Wilde (activitatea literară); fragment din „The Happy Prince“ (analiză literară).
Twentieth Century English Literature (privire generală).
J. Galsworthy (activitatea literară); **The Man of Property** (fragment, analiză literară).
G. B. Shaw (activitatea literară); **Caesar and Cleopatra** (fragment, analiză literară).
James Joyce (activitatea literară); fragment din „Ulysses“ (analiză literară).
R. Aldington (activitatea literară); **Death of a Hero** (fragment, analiză literară).
English Literature of Today (privire generală).
E. A. Poe (activitatea literară); **The Gold Bug** (fragment, analiză literară).
M. Twain (activitatea literară); **Huckleberry Finn** (fragment, analiză literară).
Jack London (activitatea literară); fragment din „White Fang“ (analiză literară).
E. Hemingway (activitatea literară); **A Farewell to Arms** (fragment, analiză literară).

(Continuare în pag. 18)

LIMBA FRANCEZĂ

Din materia clasei a X-a

La Fontaine: *Le Coche et la Mouche* (analiză literară).
Voltaire: *Le Corridor de la tentation* (prezentare generală).
Alphonse Daudet: *Tartarin de Tarascon, tueur de lions* (prezentare generală).
Arthur Rimbaud: *Le Dormeur du val* (analiză literară).
Anatole France: *La rentrée des classes* (analiză literară).

Din materia clasei a XI-a

La littérature française du Moyen-âge (privire generală).
La Chanson de Roland (caracterizarea epopeei).
La Renaissance (privire generală).
François Rabelais (activitatea literară); *Gargantua et Pantagruel* (caracterizare generală); *Lettre de Gargantua à son fils* (fragment, analiză literară).
Pierre de Ronsard (activitatea literară); *Pour Helène* (analiză literară).
Le classicisme (privire generală).
Pierre Corneille (activitatea literară); *Le Cid* (caracterizarea tragediei). *Scène des stances* (I, 6) (analiză literară). *Scène de la provocation en duel* (II, 2) (analiză literară).
Jean Racine (activitatea literară); *Andromaque* (caracterizarea tragediei). *Hésitations d'Andromaque* (III, 8) (analiză literară).
Molière (activitatea literară); *Le Bourgeois gentilhomme* (caracterizarea comediei). *Monsieur Jourdain apprend l'orthographe* (II, 4) (analiză literară). *Monsieur Jourdain et le mariage de sa fille* (III, 12) (analiză literară).
La Fontaine (activitatea literară); *Les Obsèques de la Lionne* (analiză literară).
Le XVIII-e siècle (privire generală).
Denis Diderot (activitatea literară); fragment din articolul „Autorité politique” (analiză literară).
Voltaire (activitatea literară); *Jeannot et Colin* (fragment, analiză literară).
J. J. Rousseau (activitatea literară); „*Émile ou de l'Éducation*” (prezentare generală). *Émile apprend un métier* (fragment, analiză literară). *Les Réveries du promeneur solitaire* (fragment, analiză literară).
Le romantisme (privire generală).
Victor Hugo (activitatea literară); poezia „*L'enfant*” (analiză literară); drama „*Ruy Blas*” (prezentare generală); fragmente din „*Ruy Blas*” (II, 3) (analiză literară). „*Les Misérables*” (prezentarea romanului). *La Petite toute seule* (fragment, analiză literară).
Alfred de Musset (activitatea literară); *La Nuit de Mai* (fragment, analiză literară).

Din materia clasei a XII-a

Le réalisme (privire generală).
Honoré de Balzac (activitatea literară); Balzac și „comedia umană”; Eugénie Grandet (prezentarea romanului). *Maladie et agonie de Grandet* (fragment, analiză literară).
Gustave Flaubert (activitatea literară); *Madame Bovary* (prezentarea romanului).
Le Bal de la Vaubyessard (fragment, analiză literară).
Charles Baudelaire (activitatea literară); *L'Albatros* (analiză literară).
Émile Zola (activitatea literară); *Germinal* (prezentarea romanului).
Réunion des mineurs dans la forêt (fragment, analiză literară).
Guy de Maupassant (activitatea literară); *Le Père Milon* (analiză literară).
Anatole France (activitatea literară); *Le Crime de Sylvestre Bonnard* — *Un matin à Paris sur les quais de la Seine* (fragment, analiză literară).
Le XX-e siècle (privire generală).
R. Rolland (activitatea literară); *Jean Christophe* (caracterizarea romanului). *Jean Christophe à 14 ans* (fragment, analiză literară).
Roger Martin du Gard (activitatea literară); *Les Thibault* (prezentarea romanului). *La Consultation* (fragment, analiză literară).
Paul Eluard (activitatea literară); *Courage* (analiză literară).

LIMBA GERMANĂ

Din materia clasei a XI-a

J. W. Goethe: activitatea literară; *Faust* (prezentarea fragmentelor, caracterizare generală).
Fr. Schiller: activitatea literară; *Kabale und Liebe* (caracterizare generală).
Heinrich Heine: activitatea literară; *Deutschland. Ein Wintermärchen* (prezentarea fragmentului, caracterizare generală).

Din materia clasei a XII-a

Gottfried Keller: activitatea literară; *Das Fähnlein der sieben Aufrechten* (caracterizare generală).
Th. Storm: activitatea literară; *Pole Poppenspäler* (caracterizare generală).
R. M. Rilke: activitatea literară; *Volksweise* (analiză literară).
Th. Mann: activitatea literară; *Mario und der Zauberer* (analiză literară).

J. R. Becher: activitatea literară; *Ein Liebesdicht* (prezentarea poeziei).
B. Brecht: Activitatea literară; *Leben des Galilei* (caracterizare generală).
Anna Seghers: activitatea literară; *Das siebte Kreuz* (caracterizare generală).
Erwin Strittmatter: activitatea literară; *Der Wundertäter* (prezentarea fragmentului, caracterizare generală).
H. Böll: activitatea literară; *Die Vaage ber Baleks* (analiză literară).
Fr. Dürrenmatt: activitatea literară; *Die Physiker* (caracterizare generală).
Alfred Margul-Spurber: *Das Wort meiner Mutter* (analiză literară).
Anton Breitenhofer: *Am Weltbuckel* (prezentarea fragmentului, caracterizare generală).

LIMBA RUSĂ

Din materia clasei a XI-a

A. S. Pușkin: activitatea literară; *Evghenii Oneghin* (fragmente, analiză literară).
M. I. Lermontov: activitatea literară; *Un erou al timpurilor noastre* (prezentarea fragmentelor).
N. V. Gogol: activitatea literară; *Revizorul* (fragmente, analiză literară).
I. S. Turgheniev: activitatea literară; *Mumu* (prezentarea fragmentului).
N. A. Neerasov: activitatea literară; *Drumul de fier* (analiză literară).
L. N. Tolstoi: activitatea literară; *Natașa Rostova* (fragment din romanul „*Război și pace*” — caracterizare generală).
A. P. Cehov: activitatea literară; *Grasul și slabul* (prezentarea nuvelei).

Din materia clasei a XII-a

A. M. Gorki: activitatea literară; *Cuvîntarea lui Pavel Vlasov la judecată* (fragment din romanul „*Mama*” — analiză literară).
V. V. Maiakovski: activitatea literară; V. I. Lenin (fragment, analiză literară).
S. A. Esenin: activitatea literară; *Mălinul* (analiză literară a poeziei).
N. A. Ostrovski: activitatea literară; *Așa s-a călît oțelul* (fragment, analiză literară).
A. N. Tolstoi: activitatea literară; *Calvarul* (prezentarea fragmentului).
M. A. Șolohov: activitatea literară; *Pe Donul liniștit* (fragment, analiză literară).
C. Fedin: *Primele bucurii* (prezentarea fragmentului).
A. N. Arbuzov: *Poveste din Ireutsk* (scene din dramă, prezentarea lor).

LIMBA LATINĂ

Din materia clasei a XI-a

C. I. Caesar: texte alese din: *De bello Gallico* (VI, 19, 25; VII, 63).
M. T. Cicero: texte alese din: *Pro Plancio*, 26; *Ad Quintum fratrem* (I, 1); *In Catilinam* (I, 1, 11).
C. Sallustius Crispus: Texte alese din: *De coniuratione Catilinæ* (XX); *De bello Iugurthino* (LXXXV).
T. Lucretius Carus: versuri alese din: *De rerum natura* (I, 1; V, 1446—1455; VI, 807—815).

Din materia clasei a XII-a

P. Vergilius Maro: versuri alese din: *Aeneis* (I, 1—11; II, 40—49; IX, 420—430).
Q. Horatius Flaccus: *Satire* (I, 1); *Carmina* (I, 9); versuri alese din: *Ars Poetica* (I, 1—23).
P. Ovidius Naso: versuri alese din: *Metamorphoseon* (I, 1—25; 72—86); *Tristia* (V, el. 10, 15—38); *Epistulae ex Ponto* (IV, 3, 5—29).
T. Livius: texte alese din: *Ab Urbe condita* (I, 26; II, 10, 13; VI, 35; XXV, 31).
P. C. Tacitus: texte alese din: *Annales* (I, 1, 31; XV, 62).

NOTA

La limbile moderne, candidaților li se vor cere expuneri în limba modernă respectivă, cu privire la scriitorii și operele prevăzute în programa de bacalaureat, aplicații ale cunoștințelor de gramatică studiate și conversații uzuale pe temele prevăzute în programele școlare.

La lucrarea scrisă, candidații vor trata un subiect de literatură și vor efectua și o retroversiune.

În timpul examenului scris și oral nu se vor folosi dicționare.

La limba latină, la proba scrisă și la examenul oral, candidaților li se vor cere traducerea și analiza gramaticală a unui text studiat din operele scriitorilor prevăzuți în programa de bacalaureat, precum și noțiuni elementare din prozodie și metrică. În timpul examenului scris și oral nu se vor folosi dicționare.

BIOLOGIA GENERALĂ

— **Materia vie.** Compoziția chimică și însușirile fizice (compuși chimici anorganici și organici; starea coloidală). Metabolismul — însușire esențială a materiei vii (asimilație, dezasimilație, aspecte energetice ale metabolismului). Reproducerea ca însușire a materiei vii.

— **Organizarea materiei vii.** Categorii de sisteme. Unele însușiri generale ale sistemelor biologice. Nivelele de organizare ale materiei vii: nivelul individual, nivelul populațional sau al speciei, nivelul biocenotic. Interdependența sistemelor biologice de diferite nivele.

— **Originea vieții pe Pământ.** Concepția actuală privind apariția vieții pe Pământ. Formarea celor mai simple substanțe organice. Apariția substanțelor organice complexe (proteine și acizi nucleici, ipoteze privind caracterul primordial al apariției lor). Apariția primelor forme de existență a materiei vii caracterizate prin metabolism.

— **Evoluția speciilor.** Dovezile evoluției vieții. Dovezi paleontologice: evoluția plantelor și animalelor în decursul erelor geologice. Dovezi din anatomia comparată și din embriologie.

— **Explicația actuală a procesului evoluției (factorii și mecanismul evoluției).** Ereditatea și variabilitatea. Însemnătatea acestora în procesul evoluției. Unele legi ale eredității. Baza materială a eredității. Acizii nucleici și însemnătatea lor pentru transmiterea caracterelor ereditare. Localizare, cromozomi, gene, cod genetic. Sinteza substanțelor proteice. Variabilitatea. Variații ereditare — care afectează substratul material al eredității, variații neereditare — care nu afectează acest substrat. Mutații genice, cromozomice, poliploidie. Importanța lor evolutivă. Cauzele lor. Provocarea artificială a mutațiilor, radiosелеcția, rezultate practice.

— **Relațiile organismelor cu mediul.** Relațiile cu mediul abiotic (temperatură, umiditate, lumină etc.). Relațiile organismului cu mediul biologic (relații interspecifice și relații intraspecifice). Importanța practică a acestor relații.

— **Selecția.** Selecția artificială. Originea plantelor și a animalelor domestice. Selecția naturală. Divergența și convergența caracterelor. Procesul transformării și adaptării speciilor — rezultat al selecției naturale. Rolul creator al selecției.

— **Originea omului.** Poziția omului în regnul animal. Primatete, maimuțe străvechi și maimuțe actuale. Asemănări și deosebiri între maimuțe și om (anatomice, fiziologice, biochimice, embriologice). Factorii biologici în procesul transformării maimuței în om. Factorii sociali ai umanizării. Rolul muncii și limbajului în procesul apariției omului. Strămoșii fosili ai omului. Rasele umane.

— **Dezvoltarea științelor biologice în țara noastră.**

FILOZOFIA ȘI SOCIALISMUL ȘTIINȚIFIC

Noțiuni de istorie a filozofiei.

Filozofia — concepție generală despre lume. Problema fundamentală a filozofiei. Materialismul și idealismul — două linii fundamentale în filozofie. Partinutatea filozofiei. Dialectica materialistă. Opoziția dintre dialectică și metafizică.

Lupta dintre materialism și idealism în filozofia antică. Materialismul antic. Lupta dintre materialism și idealism în antichitate.

Filozofia materialistă în secolele al XVII-lea și al XVIII-lea. Dezvoltarea gândirii filozofice materialiste. Caracterul mecanicist și metafizic al materialismului premarxist. Concepția idealistă asupra societății.

Filozofia clasică germană. Concepția lui Immanuel Kant. Limitele concepției sale. Filozofia lui G. W. Hegel. Dialectica lui Hegel. Concepția materialistă a lui Ludwig Feuerbach. Limitele concepției sale. Însemnătatea filozofiei clasice germane.

Apariția marxismului — revoluție în filozofie. Condițiile istorice, premisele teoretice și științifice ale apariției filozofiei marxiste. Esența revoluției îndeplinite de marxism în filozofie. Documentele Congresului al X-lea al P.C.R. despre necesitatea însușirii filozofiei marxiste.

Lupta dintre materialism și idealism în perioada de după revoluția de la 1848. Pătrunderea marxismului — cotitură revoluționară în istoria filozofiei din România.

Gândirea social-politică și filozofică din România în perioada de după revoluția de la 1848. Filozofia materialistă a lui Vasile Conta. Începuturile răspîndirii marxismului în România. Constantin Dobrogeanu-Gherea. Curentul materialist și ateist în științele naturii. Tendințele progresiste, democratice. Filozofia idealistă.

Filozofia și sociologia în perioada dintre cele două războaie mondiale. Lupta P.C.R. pentru răspîndirea filozofiei marxiste în România.

Noțiuni de materialism dialectic.

Materialitatea lumii. Noțiunea filozofică de materie. Unitatea materială a lumii.

Materia și mișcarea. Mișcarea, ca mod fundamental de existență a materiei. Spațiul și timpul, forme obiective de existență a materiei.

Conștiința — funcție a creierului omenesc — produs al vieții sociale. Conștiința — funcție a creierului omenesc. Conștiința — formă superioară de reflectare. Rolul practicii social-istorice în dezvoltarea conștiinței.

Conexiunea universală. Legea — formă a conexiunii universale. Conexiunea universală. Legea — formă a conexiunii universale. Cercetarea multilaterală, concret-istorică a fenomenelor.

Contradicția — izvorul dezvoltării. Contradicția și rolul ei în dezvoltare. Unitatea și lupta contrariilor. Contradicțiile antagoniste și neantagoniste.

Dezvoltarea ca trecere de la o calitate la alta, superioară. Noțiunile filozofice de calitate și cantitate. Trecerea de la acumulări cantitative la schimbări calitative. Diversitatea formelor de salt.

Care este sensul dezvoltării? Negația dialectică și rolul ei în procesul dezvoltării. Caracterul progresiv al dezvoltării.

Teoria cunoașterii. Posibilitatea cunoașterii lumii. Practica și rolul ei în cunoaștere. Treptele procesului cunoașterii.

Noțiuni de materialism istoric și socialism științific

Formațiunea socială și epocile istorice. Natura și societatea. Rolul determinant al modului de producție în viața socială. Formațiunea socială. Epocile istorice. Epoca noastră, epoca trecerii de la capitalism la socialism.

Baza și suprastructura. Noțiunile de bază și suprastructură. Raportul dialectic între bază și suprastructură. Sarcinile trasate de Congresul al X-lea al P.C.R. privind dezvoltarea bazei și suprastructurii socialiste în patria noastră.

Poporul — țărutul istoric. Poporul și rolul său în istorie. Rolul personalității în istorie. Creșterea rolului maselor populare în socialism. Congresul al X-lea al P.C.R. despre necesitatea sporirii participării maselor la rezolvarea problemelor obștești.

Clasele sociale. Definiția claselor. Caracterul istoric al claselor. Lupta de clasă și rolul ei în dezvoltarea societății. Misiunea istorică a clasei muncitoare. Lupta de clasă, lege obiectivă a societăților cu clase antagoniste. Luptele sociale în țările capitaliste în etapa actuală.

Partidele politice. Dezvoltarea mișcării comuniste mondiale. Partidele politice și rolul lor în viața socială. Partidul revoluționar al proletariatului. Dezvoltarea mișcării comuniste mondiale. Documentele Congresului al X-lea al P.C.R. cu privire la necesitatea întăririi continue a unității și coeziunii mișcării comuniste și muncitorești internaționale.

Partidul Comunist Român — forță politică conducătoare în Republica Socialistă România. Partidul Comunist Român — partid marxist-leninist, conducătorul încercat al poporului în construirea socialismului. Creșterea rolului conducător al Partidului Comunist Român în etapa actuală de dezvoltare a țării noastre. Congresul al X-lea al P.C.R. despre necesitatea întăririi rolului de conducător al partidului nostru.

Revoluția socială. Revoluția socială și cauzele ei. Caracterul și forțele motrice ale revoluțiilor sociale.

Revoluția socialistă. Elaborarea și dezvoltarea de către clasicii marxism-leninismului a teoriei revoluției socialiste. Trecerea de la capitalism la socialism în epoca contemporană.

Revoluția populară din România. Cauzele obiective ale revoluției populare din țara noastră. Sarcinile și forțele motrice ale revoluției populare. Victoria deplină și definitivă a socialismului în țara noastră. Bilanțul realizărilor obținute pe drumul desăvîrșirii societății socialiste multilateral dezvoltate socialismului făcut de către Congresul al X-lea al P.C.R.

Transformările în structura de clasă a României. Clasa muncitoare, clasă conducătoare a societății noastre. Necesitatea istorică a alianței muncitorești-țărănești. Lichidarea claselor exploatare din țara noastră, Schimbarea naturii sociale a clasei muncitoare, țărănimii și intelectualității. Clasa muncitoare — clasa conducătoare a societății noastre. Organizarea crescîndă a societății noastre în etapa actuală.

Originea și esența statului. Cum a apărut și ce este statul. Tipuri de stat. Statul imperialist contemporan. Statul socialist — un nou tip de stat.

Statul socialist român, stat unitar, independent și suveran, instrumentul principal al construirii socialismului. Statul socialist, cucerire istorică a poporului nostru. Statul socialist, instrumentul principal al construcției socialismului în țara noastră. Creșterea rolului statului în etapa actuală.

Democrația socialistă. Dezvoltarea continuă a democrației socialiste în țara noastră. Superioritatea democrației socialiste asupra democrației burgheze. Dezvoltarea democrației socialiste în România în etapa actuală. Congresul al X-lea al P.C.R. despre adîncirea continuă a democrației noastre socialiste.

Suveranitatea de stat în condițiile contemporane. Suveranitatea de stat. Imperialismul și suveranitatea. Suveranitatea de stat în condițiile socialismului. Dezvoltarea relațiilor internaționale și suveranitatea.

Pacea și războiul. Problemele păcii și războiului în condițiile epocii contemporane. Cauzele și caracterul războaielor. Problemele păcii și războiului în condițiile contemporane. România, factor activ în lupta pentru pace și progres social. Congresul al X-lea al P.C.R. despre politica externă a R.S. România.

Națiunea, înflorirea națiunii în condițiile socialismului. Națiunea — formă istorică de comunitate umană. Națiunea în capitalism. Națiunea în socialism. Dezvoltarea națiunii socialiste române.

Rezolvarea marxist-leninistă a problemei naționale în țara noastră. Rezolvarea problemei naționale în România. Frația dintre oamenii muncii români și cei aparținînd naționalităților conlocuitoare.

Mișcarea de eliberare națională — parte integrantă a procesului revoluționar mondial. Prăbușirea sistemului colonial al imperialismului. Lupta popoarelor pentru consolidarea independenței naționale, pentru progres economic și social.

Patrie și patriotism. Internaționalismul socialist. Ce este patria și patriotismul? Patriotismul socialist. În ce constă internaționalismul socialist? Politica consecvent internaționalistă a P.C.R. Congresul al X-lea al P.C.R. despre necesitatea educării patriotice și internaționaliste a tineretului.

Conștiința socială și rolul ei în viața societății. Conștiința socială, reflectare a existenței sociale. Independența relativă a conștiinței sociale față de existența socială. Rolul activ al ideilor în viața societății.

Normele socialiste de conviețuire în societate. Relațiile socialiste de conviețuire în societate. Rolul crescînd al colectivității, al opiniei publice în educarea comunistă a oamenilor.

Știința și rolul ei în dezvoltarea societății. Știința și societatea. Revoluția tehnico-științifică contemporană. Dezvoltarea științei în țara noastră și întărirea legăturii ei cu practica construcției socialiste.

Formarea și dezvoltarea conștiinței socialiste în țara noastră. Transformările în fizionomia spirituală a oamenilor muncii din țara noastră. Creșterea rolului conștiinței socialiste în etapa actuală de dezvoltare a României. Congresul al X-lea al P.C.R. despre rolul materialismului dialectic și istoric în formarea conștiinței socialiste.

Lupta ideologică în filozofie și sociologie în societatea contemporană. Socialismul și comunismul. Cele două faze ale societății comuniste.

România socialistă pe calea progresului și civilizației. Sarcinile trasate de Congresul al X-lea al P.C.R. privind dezvoltarea R.S. România în etapa următoare.

ANGLIA

ELEVII ȘI STUPEFIANTELE

Numărul mereu mai mare al tinerilor care consumă droguri pune în alertă sportivii pe părinți, profesori, educatori, care adeseori se văd neputincioși în fața acestui pericol, deosebit de nociv pentru viață și sănătate.

Ziarul „The Times” se ocupă în numărul 169/1969 (articolul: „Centre pentru tinerii care iau droguri”) de unele probleme ale prevenirii instalării acestui viciu în rândurile școlărilor, sau a revenirii lui, după ce bolnavul a fost tratat prin mijloacele spitalicești obișnuite. Astfel, se sugerează ca școala să discute aprofundat cu elevii, încă de la vârsta de 12 ani, despre pericolul intoxicației cu droguri. Cunoașterea la timp a acestor riscuri — este de părere dna Mollie Craven, secretara unei organizații de prevenire a intoxicației — ar putea să acționeze ca un adevărat vaccin împotriva consumului de stupefianți.

Totodată, se pune problema îngrijirii post-spitalicești a tinerilor morfinomani. Pentru ca supravegherea aceasta să aibă efectul dorit, este bine — se spune în articol — ca pacienții, imediat ce au ieșit din spital, să fie luați în primire de către un centru specializat în reabilitarea psiho-fizică a foștilor morfinomani. Integrat într-un mediu în care nu se folosesc droguri și izolat de societatea prietenilor care l-au împins spre acest viciu, tânărul se va putea redresa rînd pe rînd, revenind în sinul societății ca un om care s-ar putea realiza și ar putea deveni util.

L. FUCHS

ITALIA

SPRE O NOUĂ EDUCAȚIE MUZICALĂ

Grazia Honneger Fresco publică, în revista *Vita dell'infanzia* (august — septembrie, 1969), articolul cu titlul de mai sus, în care dezbate importanța problemei a educației muzicale a copilului.

Autoarea se ridică împotriva opiniei generale, împărțită de o mare parte din lumea așa numită cultă, care socotește că muzica este un privilegiu al unor inși *dotati* și că ea ar constitui ceva aproape inutil în educația copilului. Dimpotrivă — spune autoarea articolului — muzica ar trebui să fie recunoscută ca un puternic mijloc de exprimare și, deci, un ajutor fundamental în formarea fiecărui ins. Ba, mai mult, școala actuală a făcut din muzică ceva inaccesibil pentru foarte mulți, prin faptul că dă o importanță exagerată citirii și scrierii de note și valori ca o condiție prealabilă pentru a cânta, fie vocal fie instrumental, reducînd muzica la senzații epidermice de ascultare pasivă. În locul acestei metode, autoarea o recomandă pe aceea care începe de la descoperirea activă, de către copil, a ritmului și a melodiei și care, ținînd seama de psihologia copilului, permite o educație muzicală completă, mai ales în sensul că pregătește pe fiecare copil, prin bucuria de a trăi ritmuri și melodii, pentru o practică muzicală personală.

Muzica trebuie să fie patrimoniul *tuturor*, așa cum e acolo unde ea face parte din educația copiilor în aceeași măsură ca poezia, matematica, observarea naturii, limba scrisă. Dacă educația muzicală nu se face din primii ani de viață și de școală, încercarea de a remedia această stare de lucruri în școala medie dă rezultate aproape nule, pentru că e făcută prea târziu. Într-adevăr — afirmă autoarea — sensibilitatea muzicală a primilor ani e mult mai dezvoltată și mai spontană. La 10 luni, cînd încă nu știe să meargă, copilul răspunde ritmic cu tot corpul său; la 2 ani, piciorușele îi sînt în continuă mișcare ca să urmeze una din acele forme muzicale — de exemplu, un marș sau o samba — care împing la mișcare ritmată prin ele însele. Trebuie, prin urmare, să luăm în considerare în educația muzicală a copilului primii lui ani de viață, anii grădiniței și ai școlii primare.

Încă din prima jumătate a secolului nostru, muzicienii și totodată pedagogii de seamă au fo-

losit noi metode pentru formați — nu instrucția — muzicală. Nume ca ale elvețienilor Jacques Delcroze, cu educația sa ritmică bazată pe mișcare, și Edgar Willems care, prin descoperirea ritmurilor și a celorlalte elemente ale muzicii (lungimea și înălțimea sunetelor, diversitatea timbrurilor etc.), pregătește terenul pentru cunoașterea și folosirea instrumentelor, sau ca al cunoscutului compozitor Karl Orff, care n-a crezut că și pierde timpul dedicîndu-se copiilor și adolescenților, au intrat în istoria pedagogiei muzicale.

Orff a plecat de la ritmurile vechilor cîntece pentru copii și de la muzicalitatea închisă în limbajul vorbit, comun sau poetic, ca să descopere primul instrument la îndemîna fiecăruia: propriul corp. Într-adevăr, sînt atît de multe „sunetele” pe care le putem reproduce cu degetele, cu mâinile, cu picioarele, trecînd apoi la mici instrumente de percuție și apoi la formarea de grupuri muzicale în care linia melodică poate fi dată de voce sau de flaut pînă la instrumente mai complexe.

„Casa copiilor”, din Castellanza, care are la activul ei o îndelungată experiență în domeniul ritmicii (după Montessori), cîntului și instrumentelor (flaut și pian), a integrat în predarea muzicii experiențele lui Orff. Aceste experiențe au fost foarte apreciate în Argentina. La Buenos Aires există nu mai puțin de opt „Collegium Musicum”, unde copiii, de la cea mai fragedă vîrstă, pot să trăiască într-un mediu muzical și să cunoască diferite instrumente, căpătînd prin muzică sensibilitatea și orientarea necesară *vremurilor noastre*.

Titus PÎRVULESCU

U.R.S.S.

DESPRE COAFURA ELEVILOR

Copiii, în general, sînt drăguți prin natura lor. Cînd însă sînt îmbrăcați curat și cu gust, cînd se piaptănă îngrijit, aspectul lor exterior ne apare și mai atractiv. Un rol important îl are, deci, și felul în care elevii — fete și băieți — își poartă părul. Păr lung sau scurt, pieptănătură cu cărare sau fără, breton sau codițe... Coafura aleasă trebuie în toate cazurile să fie adecvată vârstei și fizionomiei elevilor. Dar știu oare ei, și chiar părinții lor, să aleagă coafura cea mai potrivită?

În nr. 9/1969 al revistei „Semia i șkola”, B. Tihonov, lucrător la laboratorul de frizerie din Nižnib, într-un interesant articol, face cîteva considerații pe marginea acestei probleme. Mulți părinți — spune autorul — cînd sînt întrebați cum trebuie să se pieptene ori să se tundă copiii își răspund invariabil: băieții — tunși zero, fetele — cu codițe. Alții, dimpotrivă, vor să pară... moderni și îi lasă pe băieți să poarte părul foarte lung, iar pe fete să se tundă „băiețește”, ori să-și lege părul despletit sub formă de coadă, chiar dacă acest lucru îi dezavantajează pe copii.

În alegerea coafurii — spune B. Tihonov — trebuie să se țină seama de ovalul feței și de forma capului copilului. Frizura elevilor, atît la băieți cît și la fete, va fi simplă și practică — pentru că timpul lor, mai ales dimineața cînd se grăbesc la lecții, este scurt.

Autorul articolului, specialist în materie, dă cîteva sugestii, diferențiate pe vîrstă:

— Pieptănătura fetelor de 11—13 ani va consta dintr-o tunsoare scurtă. Părul va fi îndreptat în sus, sau într-o parte, cu ajutorul unei perii de cap.

— Pieptănătura elevelor din clasele mari, îndeosebi pentru cele cu părul zburliț: o ondulă ușoară și așezarea podoabei pilare după cerințele fizionomiei.

— Frizura elevilor din clasele mici: păr scurt (de 3—4 cm.). În aranjarea părului se va ține cont de înălțimea lobului frontal.

— Pentru elevii din cursul mediu: tunsoare scurtă (3—4 cm.).

— Pentru adolescenți și tineri: tunsoare scurtă, executată plastic (cu briciul). După tunsoare, părul se va zburli ușor.

Părinții, spune autorul în încheierea articolului din „Semia i șkola”, au datoria nu numai să aleagă coafura cea mai potrivită pentru

copilul lor, dar vor avea grijă, totodată, ca acesta să-și îngrijească părul conform cu toate cerințele de igienă. Un păr negrijit, sau tratat cu fel de fel de soluții fără prescripțiile medicului, se îmbolnăvește ușor și poate să cadă.

R. DIMITRIE

S.U.A.

FAMILIA ȘI SUCESELE ȘCOLARE

Numărul din 6 octombrie al revistei americane „U.S. News & World Report” (Știri din S.U.A. și din lume) publică concluziile unui sondaj întreprins de Institutul *Gallup International* împreună cu *Institute for Development of Educational Activities* de pe lângă *Fundația Charles F. Kettering*. Sondajul efectuat în rîndul a 1045 de mame a urmărit să evidențieze rolul familiei în procesul instructiv-educativ al elevilor din primele clase, reflectat în rezultatele obținute de aceștia la învățătură. Statistica întocmită relevă influența pozitivă pe care o pot avea părinții în dezvoltarea capacității copiilor de a-și însuși cunoștințele predate în școală.

Succesul școlărilor depinde în mare măsură de practicile care îi deprind cu învățătura încă din fragedă copilărie. Astfel, copilului mic i se citesc diverse cărți care îl interesează sau se discută cu el pe marginea subiectelor sale preferate. Nu e lipsită de importanță nici prezența în casa părintească a bibliotecilor care cuprind materiale accesibile acestor vîrste. S-a constatat, de pildă, că pentru un procent de 79% de elevi rezultatele bune la învățătură au fost condiționate de faptul că li s-au citit diferite cărți între 1 și 3 ani, sau chiar mai devreme (dintre elevii slabi la învățătură, doar 49% au beneficiat de aceste lecturi). În 97% din casele elevilor buni la învățătură se găsesc cărți, procentul fiind scăzut pentru casele celor insuficient pregătiți (89%).

Diferențierile sînt cauzate și de calitatea discuțiilor pe teme interesante pe care le susțin părinții cu copiii, ca și de timpul afectat acestor colocvii. 62% din părinții elevilor buni le oferă acestora cel puțin o oră de conversații creatoare (procentul părinților celorlalți școlari scade la 46%). Nu trebuie neglijată nici influența altor factori în educarea și formarea copiilor de vîrstă școlară, cum sînt: frecvența grădiniței, urmărirea programelor de televiziune, ocuparea timpului liber cu jocuri variate și inteligent alese, folosirea recompenselor etc. De exemplu, 38% din elevii cu note bune petrec o oră pe zi — sau chiar mai puțin — în fața televizorului; 42% dintre ei ajung la 2 ore și nici unul nu depășește 3 ore, ceea ce înseamnă că există un discernămint al părinților, impregnat și copiilor lor, în alegerea acelor emisiuni care contribuie efectiv la dezvoltarea intelectuală. În schimb, dintre elevii cu rezultate nesatisfăcătoare, un număr mare își irosesc timpul (peste 3 ore) vizionînd emisiuni pe care nu le înțeleg sau care nu-i interesează în mod special.

Majoritatea părinților înțeleg însemnătatea jocurilor copiilor lor considerînd-le o formă educativă eficientă. Dar este semnificativ modul în care se structurează grupele de elevi în funcție de jocurile pe care le preferă: 67% dintre școlarii conștiincioși le practică pe cele care stimulează inteligența și doar 48% din ei înclină pentru domino sau cărți de joc (destinate lor). Dintre elevii slabi, 46% optează pentru primul tip de jocuri și 42% pentru al doilea (procente aproape egale).

Sistemul recompenselor este întrebuințat de cei mai mulți părinți, dar în timp ce părinții elevilor cu rezultate slabe la învățătură folosesc recompensa în bani sau cadouri (de cele mai multe ori pentru a determina obținerea unei note bune sau nerepetarea unei greșeli), ceilalți pun accentul pe laude și încurajări.

Pregătirea în bune condiții a elevilor este determinată și de importanța pe care o acordă părințele învățaturii, studiilor. De pildă, 54% dintre părinții școlărilor buni consideră drept o mare nenorocire ca fiii lor să nu-și continue instrucția în colegii; părinții elevilor slabi au asemenea convingeri într-un procent de numai 28%.

Beatrice KISELEFF

CALEIDOSCOP

ȘI CONTINENTELE SE MIȘCĂ

O serie de 20 de formații geologice, în formă de cupolă, descoperite în Rhodezia, se pare că pledează pentru teoria derivei continentelor.

Doctorul C.J. Talbot, de la Universitatea din Dundee (Scoția), a căutat să explice cum au luat naștere aceste structuri geologice. Atât numărul mare și diametrul lor, cât și faptul că s-au format într-un agregat compact ar dovedi că ele se datoresc erupției unor roci efuzive relativ calde, care s-au ivit cu peste două miliarde de ani în urmă din suprafața crustei terestre preexistente, pe atunci foarte tânără. Acum nu s-ar mai putea repeta fenomenul, deoarece izvoarele de căldură din centrul pământului, mult diferite, n-ar mai fi capabile să-l reproducă.

„Cupolele” rhodéziane au între 25 și 200 kilometri diametru, iar vâile care le despart măsoară aproximativ aceleași dimensiuni. Conformarea cupolelor ar putea fi comparată cu ceea ce rezultă în urma încălzirii unui strat de substanță viscoasă ca, de pildă, siropul de zahăr. Vâile intermediare ar putea corespunde zonelor inițiale ale crustei, unde magma, fiind mai puțin caldă, nu a erupt la suprafață.

Structuri asemănătoare au mai fost observate și în alte regiuni ale pământului, mai ales pe terenuri formate din roci vechi din punct de vedere geologic.

Formarea acestor cupole din Rhodezia ar putea să explice procesul de separare care îndepărtează în mod continuu America de Nord de Europa, început într-un trecut geologic relativ recent, prin apariția noii materii provenite din zonele profunde ale Pământului, de-a lungul lanțului muntos submarin din centrul Oceanului Atlantic.

AUR PE LUNĂ

Cu ocazia primei aselenizări s-au descoperit mici zone care conțin o pulbere „de aur” amestecată în praful lunar. Examinând 17 fotografii executate de Neal Armstrong, pe Lună, cu ajutorul unui aparat stereofotografic (aparat fotografic cu care se efectuează reproduceri foarte detaliate), profesorul Thomas Gold, de la Cornell Astronomer, a tras concluzia că aceste mici zone (de circa 20 mm.) strălucitoare, care se găsesc în interiorul unor cratere, ar putea fi rezultate ale unei uriașe explozii solare, relativ recente (produsă acum 30.000 sau 100.000 de ani) și de scurtă durată (cca. 10—100 secunde),

care ar fi degajat o temperatură de 100 de ori mai mare decât cea degajată în mod normal de soare.

Aceeași explozie solară ar putea lămuri și mutațiile geologice care au avut loc pe Pământ.

LONGEVITATEA PREISTORICILOR

Datorită condițiilor vitrege de existență, viața primilor locuitori ai planetei noastre se consuma destul de repede. Studiind 20 de schelete ale omului de Neanderthal, un grup de antropologi francezi au stabilit următoarele: 10 dintre acești oameni preistorici au murit înainte de a împlini 14 ani; doi au trăit până la aproximativ 20 de ani; șapte au murit între 21 și 40 de ani, și numai unul a atins vârsta de 60 de ani.

CARTEA CEA MAI MICĂ DIN LUME:

A fost prezentată anul acesta la o expoziție din Amsterdam. Dimensiunile ei: de zece ori mai mici de cât ale unei mărci poștale obișnuite.

CARTEA CEA MAI MARE:

E un atlas geografic, tipărit în secolul al XVII-lea, care se păstrează la Biblioteca de stat din Berlin. Lungimea paginilor: 2 metri. Lățimea: 1 metru.

CARTEA CEA MAI GREA:

Se intitulează „Evanghelia diavolului” și este proprietate a Bibliotecii de stat din Stockholm. Greutatea cărții: 350 kg. Foile ei sînt din lemn de stejar avînd grosimea de 4 cm. Copertile și foile sînt învelite în pergament pentru care a fost nevoie de pieile a... 100 de măgari.

CITE LIMBI SE VORBESC PE GLOB?

La congresul lingviștilor care a avut loc anul acesta în Spania (la Alicante) s-a stabilit că în prezent se vorbesc pe glob 2976 de limbi. Dintre acestea, ponderea cea mai mare revine pieilor roșii din America, a căror populație de 17 milioane și jumătate folosește aproximativ 1200 de limbi.

ÎN ATENȚIA CITITORILOR NOȘTRI

● Educatori, învățători, profesori și părinți, abonați-vă din timp la revista „COLOCVII” pentru anul 1970.

● Costul unui abonament pe un an (12 numere) este de 36 lei, pe 6 luni 18 lei.

● Abonamentele se pot face la oficiile P.T.T.R., prin factorii poștali și prin difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.

● Revista se găsește de vânzare și la chioșcurile de difuzare a presei din țară.

● Pentru a avea colecția completă este recomandabil să faceți abonamente pe un an.

CUPRINSUL

„COLOCVII”: CÎND DE ZIUA REPUBLICII

M. CAJAL: Dirijarea maturizării psihice

a copilului

NICOLAE TATU: Tehnicienii ai educației sau educatori?

MIHAIL RĂDUCANU: Climatul educativ din internatul școlar

D. SALADE: Semne de întrebare în jurnalul unui adolescent

T. TEODORESCU, ȘT. CONSTANTINESCU, I. CRIȘAN: Metodica orientării școlare și profesionale la orele de dirigenție.

CONSULTAȚII

pentru profesorii de geografie

N. AL. RĂDULESCU: Marile Zone cerealiere ale lumii

pentru profesorii de limba și literatura română

MIHAI GELELETU: Aspecte ale pregătirii lecțiilor de literatură

pentru diriginți

ȘTEFAN COSTEA: Cîteva teme de reflecție

pentru părinți

I. G. CĂRMU: În loc de concluzii: Putea exemplului personal.

G. ANCA: Un domeniu inefabil

TINERETUL ȘI LUMEA DE AZI

G. CORDOȘ: Există un conflict între generații?

CRONICI, MENȚIUNI PE SCURT

DESPRE CĂRȚI:

TEODORA POPA: I. Berg. „Dicționar de cuvinte, expresii, citatecelebre”,

I. DRĂGAN: „Contribuții la orientarea școlară și profesională”; V. BERCA: Maria Pricop, V. Bilbie; Culegere de material metodic pentru corectarea dislaliilor; GH. ANCA: „Revista de pedagogie” nr. 10; STELA PREDESCU: Almanahul educației”, 1970. GEORGE

SERBAN: DIMITRIE GOGA: Drumul florilor și al pământului; G.A. pe scurt despre cărți

MERIDIANE: Știri din ITALIA, ANGLIA, U.R.S.S., S.U.A

PROGRAMA DE BACALAUREAT — Sesiunea 1970 (text integral).

COLOCVII

DESPRE ȘCOALA, FAMILIE ȘI SOCIETATE

Revistă lunară editată de Ministerul Învățămîntului

COLEGIUL DE REDACȚIE: CONST. ARSENE, inv. emerit, Pitești; ION AZODY, publicist; Dr. OCT. BERLOGEA; BIANCA BRATU, factor univ. prof. univ. dr. TATIANA SLAMA-CAZACU; SABINA CONSTANTIN, prof., Cluj; AL. GEORGESCU, dr. Editurii Tineretului; EMIL GIURGIUCA, prof. emerit (redactor șef); CRISTINA GOGA, dir. Casei de copii nr. 2, București; MARIA IACOBESCU, dir. Șc. ped., Bacău; I. MATEI, sociolog; prof. univ. dr. IOAN MORARU; LIDIA NICULESCU-MIZIL; LUCIA OLTEANU, red. șef al publicațiilor pentru copii; VERONICA PORUMBACU; STELA PREDESCU prof. M. RĂTIU, prof. (redactor șef adjunct); NICOLAE SORIN; prof. univ. dr. URSULA ȘCHIOPU; ECATERINA ȚIRCA, educatoare; RADU TUDORAN; ERWIN WILK, profesor, București.

Prezentarea grafică și artistică: C. BIVOLARU

Redacția și Administrația, București,
Str. Arcului Nr. 8, Sect. 2
Telefon: 11.01.12

TERCOT

Țesăturile din bumbac datează din vremuri îndepărtate, procesul țesutului firelor din acest material fiind una din primele îndeletniciri manufacturiere, care, de-a lungul veacurilor, a adus un important aport în evoluția vestimentației și a civilizației însăși.

Ușor de întreținut și de prelucrat, fibra de bumbac a fost de neînlocuit pînă în zilele noastre. Calitățile ei deosebite au determinat multiple întrebuințări ale țesăturilor respective, de la micile accesorii de îmbrăcăminte, pînă la pretențioasa ținută vestimentară, de la obiectele de ornamentație interioară, pînă la cele mai desăvîrșite obiecte de artă etc. Țesăturile din bumbac rămîn permanent prezente în viața și activitatea omului. Și totuși, întrebuințarea lor nu ia sfîrșit aici.

Tehnica modernă care a dus la adevărate revoluții în cele mai multe domenii de activitate nu a neglijat nici îmbunătățirea fibrei de bumbac. Pe calea diferitelor procedee chimice s-a obținut firul de polyester. Experimentat într-un șir de combinații, polyesterul în amestec cu firul de bumbac (proporția ideală fiind de 67% polyester și 33% bumbac) a dus la realizarea unei noi țesături, căreia, printr-o anagramă a conținutului, i s-a dat numele de „tercot”. Destinația acestei țesături era de la început cunoscută, căutarea ei izvorînd din necesitatea îmbinării practicului cu esteticul și implicit a eleganței, într-o țesătură impermeabilă, ușoară, fină!

Corespondentul „tercot-ului” se găsește în contextură identică și în alte țări, sub denumiri diferite, ca: terylen sau novosin, aflentz sau ninoflex etc.

Domeniul de utilizare al tercot-ului este foarte larg, din el confecționîndu-se o gamă foarte variată de articole de îmbrăcăminte.

Vestimentația pentru femei a fost astfel îmbogățită cu noi sortimente de rochii și fuste executate din această țesătură, care, prin calitățile deosebite pe care le prezintă, sînt pe cît de elegante, pe atît de practice.

Datorită aceluiași atribut, aceste confecții, la care se adaugă pantalonii scurți, lungi sau pescărești, sînt foarte indicate pentru lucru, pentru stradă, excursii și vacanțe etc.

Din firele subțiri de aceeași compoziție se obțin țesături fine folosite la confecționarea bluzelor, iar în curînd se va trece și la confecționarea de lenjerie fină pentru femei și la articole pentru litoral. Tot pentru femei, adolescente și

fete, gama acestor mărfuri este completată cu raglane în croială modernă și sport, și cu confecții cașerate recomandate pentru vreme răcoroasă.

Nu s-a neglijat nici sectorul de îmbrăcăminte pentru bărbați, adolescenți și copii, unde se găsesc sortimente bogate în culori și modele, cum sînt: canadienele, raglanele, trencurile și pantalonii, din aceeași țesătură: „tercot”. Din fire subțiri s-a realizat țesătura ideală pentru cămăși, care se găsesc în magazine sub denumirea de „Vucova” și „Lux” în contexturi variate, croite clasic, sport sau fantezi.

Concepută așa cum s-a arătat, noua țesătură prezintă într-adevăr calități mult superioare în comparație cu cele realizate 100% din bumbac. Dintre aceste calități, se remarcă în mod deosebit rezistența mărită la frecare în timpul întrebuințării sau spălării materialului, tușeul plăcut și aspectul frumos, care imprimă o notă de eleganță confecțiilor realizate din tercot-țesătură accesibilă oricărei nuanțe de culoare.

În afară de acestea, țesătura „tercot” rezistă unei întrebuințări îndelungate fără să se murdărească, întreținîndu-se foarte ușor. Astfel, nu mai este necesar ca materialul să fie dat la apă înainte de confecționare, iar spălarea se efectuează normal, cu apă caldă (40—50°C) avînd un conținut minim de detergenți (perlan alb, alba lux etc.) sau, eventual, la spălătoriile chimice, cu benzină sau percloretilen.

Părțile mai expuse (guler, mîneci, buzunare) pot fi spălate prin ușoara frecare cu un burete de baie. După spălare îmbrăcămîntea se clătește cu apă caldă, apoi cu rece, pînă cînd apa rămîne limpede.

Apa rămasă în țesătură (confecțiile) se îndepărtează printr-o ușoară presare și scuturare, fără să se folosească centrifuga mașinilor de spălat sau stoarcerea forțată.

Se usucă apoi prin expunere liberă pe umerașe.

Tot astfel se procedează și dacă îmbrăcămîntea este udă din cauza ploii. În cazuri extreme, se poate folosi o cîrpă jilavă și fierul de călcat încălzit la aproximativ 150°C.

Astăzi, fiecare om tinde să-și folosească timpul liber cît mai plăcut, făcînd plimbări, excursii, turism, sport etc. Iată de ce e necesar să se îmbrace ușor, să fie ferit de intemperii și, totodată, să nu-și irosească timpul cu întreținerea echipamentului.

Toate aceste avantaje, așa cum am văzut, le oferă numai confecțiile din țesătura ideală „tercot”.

„ELEGANT“

Pe Bulevardul Nicolae Bălcescu, în apropiere de Universitate, se află magazinul „Elegant“. Este una dintre unitățile prestigioase ale O.C.L. Confecția-București.

Vizitatorii magazinului sînt plăcut impresionați de aprovizionarea abundentă a tuturor raioanelor, de varietatea mărfurilor oferite, de deosebită amabilitate, de vânzătoare. Cumpărătorii sînt sfătuiți, cu competență, în alegerea celor mai diferite produse. Dar ce se poate procura la magazinul „Elegant“?

La această întrebare ne-a răspuns responsabilul unității. El a afirmat că orice locuitor al Capitalei, sau oaspete al Bucureștiului, poate poposi cu încredere în magazinul pe care îl conduce. Se pun la dispoziția clienților sortimente bogate de confecții.

Cu prilejul „Lunii cadourilor“ s-a avut în vedere abundența de cereri și s-au luat măsuri corespunzătoare pentru aprovizionarea cu ultimele noutăți din sectorul confecției pentru femei. Iată de ce invitația de a vizita magazinul „Elegant“ se adresează în special celor care doresc să fie la curent cu moda, să cumpere diferite confecții de bună calitate, realizate din materiale diferite, atât ca nuanțe cât și din punct de vedere al țesăturii.

Invitația de a vizita magazinul „Elegant“ este urmarea elogiilor pe care le-am auzit — de la cumpărători — ori de cîte ori a fost vorba de posibilitatea de a procura, în minimum de timp, cele mai noi confecții.

„MODA ZILEI“

Și această unitate, tot a O.C.L. Confecția-București, se bucură de prestigiu. Magazinul funcționează în Calea Victoriei nr. 33 și pune la dispoziția cumpărătorilor un bogat sortiment de confecții pentru bărbați, realizate din stoffe indigene și din import. Pentru a prezenta cititorilor acest magazin, am realizat un interviu cu publicistul Vasile Zamfirescu, pe care l-am întilnit în magazin.

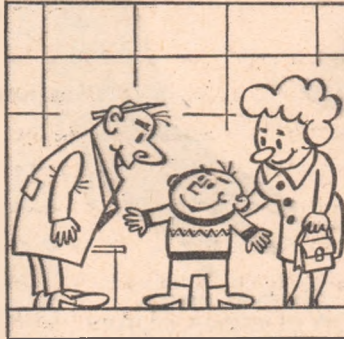
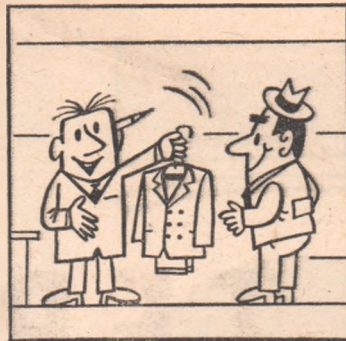
— Spuneți-ne, vă rugăm, vizitator des această unitate a O.C.L. Confecția?

— Da, ori de cîte ori dorește să cumpere diferite confecții mă opresc la „Moda zilei“. Însăși denumirea, firma unității, vă poate indica de ce o prefer, deși — după cum știți — în București sînt multe alte magazine de confecții.

— Ce doriți să cumpărați acum? Găsiți pe placul dv. mărfurile ce vi se oferă?

— Un sacou. Am de unde alege! Priviți sutele de confecții de acest fel expuse la... vedere. Poți pipăi stoffa, poți încerca oricîte modele. Vînzătorii și vînzătoarele așteaptă cu răbdare să te holărăști. Bineînțeles, avînd de unde alege, ținînd seama de aprovizionarea abundentă, nu se poate să nu găsești confecția dorită.

Un interviu care nu mai necesită comentarii. Notați-vă, stimați cititori și această adresă: Calea Victoriei 33. Oprîți-vă aici atunci cînd doriți să cumpărați diferite confecții de bună calitate.

„MAGAZINUL TINERETULUI“

Mai este oare necesar să prezentăm această unitate a O.C.L. Confecția? Renumele său se datorează profilării pentru o anumită categorie de cumpărători: tineretul. Dar nu numai acesta a contribuit la faima de care se bucură magazinul. Varietatea confecțiilor, linia lor modernă, face ca în magazinul de pe Bulevardul Bălcescu nr. 32 să se afle, în permanență, un mare număr de tineri. Toți doresc, așa cum este firesc, costume, sacouri, pardesie, pantaloni și felurite alte confecții, cît mai frumoase, cît mai potrivite vîrstei lor. Pentru toți, pentru toate gusturile, O.C.L. Confecția a avut în vedere măsuri deosebite de aprovizionare, mai ales acum, în preajma sărbătorilor de iarnă, cînd aflulxul de cumpărători crește într-un mod impresionant.

Pentru a convinge cititorii acestor rînduri asupra utilității efectuării cumpărăturilor la Magazinul Tineretului, ne-am adresat unuia dintre tinerii pe care i-am găsit probînd un costum, rugîndu-l să ne spună ce părere are de magazinul în care se află. Iată, deci, răspunsul actorului Victor Imoșanu: Am venit cu ansamblul Teatrului conștanțean, pentru cîteva spectacole în București. Cu această ocazie am vizitat și unele magazine, printre care și „Magazinul Tineretului“. Aici găsești orice confecții de calitate superioară. Serviciul este ireproșabil. Vînzătorii sînt deosebit de amabili.

Rețineți

URMĂTOARELE ADRESE UTILE:

Vă prezentăm pe scurt producătorii și „cărțile lor de vizită“.

● Combinatul de confecții și tricotaaje—București

— Magazinul „Confecția“ — Strada Doamnei nr. 1

— Magazinul „Trei ursuleți“ — Strada Doamnei nr. 9

● Combinatul textil Oradea

— Magazinul de prezentare și desfacere al F.C. Oradea — Calea Republicii nr. 9

● Combinatul textil Galați

— Magazinul „Elegant“ al F.C. Brăila — Strada Republicii nr. 41

— Combinatul textil Cluj

— Magazinul de prezentare și desfacere al F.C. „Flacăra“ Cluj — Strada 30 Decembrie nr. 2

● Combinatul de confecții Craiova

— Magazinul de prezentare și desfacere al F.C. Craiova — Strada Unirii nr. 21

● Combinatul textil Sibiu

— Magazinul de prezentare și desfacere al F.C. „Steaua roșie“ Sibiu — Piața Republicii nr. 5

● Combinatul de lînă București

— Magazinul de prezentare și desfacere al F.C. Focșani — Strada Mare a Unirii nr. 152

— Expoziția permanentă de prezentare și desfacere — B-dul Republicii nr. 73

● Combinatul de confecții Vaslui

— Magazinul de prezentare și desfacere — Strada Primăverii nr. 11—13.

● Combinatul textil Iași

Magazinul de prezentare și desfacere al F.C. Iași — Strada Ștefan cel Mare nr. 13.

● Combinatul de piele și încălțăminte Oradea

— Magazinul de prezentare și desfacere „Olimpia“ — Calea Republicii nr. 5

● Combinatul de pielărie și încălțăminte Timișoara

— Magazinul de prezentare și desfacere „Banatul“ — B-dul Tinereții nr. 28 — Timișoara

— Magazinul de prezentare și desfacere „Banatul“ — B-dul Dacia nr. 1 Bloc G 3 — Hunedoara.

● Combinatul de pielărie și încălțăminte Cluj

— Magazinul de prezentare și desfacere „Clujeana“ Cluj, Piața 1 Mai nr. 4—5

— Magazinul de prezentare și desfacere al Fabricii de mînuși Tg. Mureș — Strada Poștii nr. 1

● Combinatul de pielărie și încălțăminte Sibiu

— Magazinul de prezentare și desfacere al Fabricii de blănuri „Vidra“ Orăștie, Strada Alexandru Petofi nr. 1 Orăștie—Hunedoara.

● Combinatul de pielărie și încălțăminte nr. 1 București

— Magazinul de prezentare și desfacere „Dimbovița“ — Calea Victoriei nr. 20.

● Combinatul de pielărie și încălțăminte nr. 2 București

— Magazinul de prezentare și desfacere „Antilopa“ — Str. Ștefan cel Mare nr. 5.

PREZENTARE DE MAGAZINE

Ministerul Industriilor Ușoare, în dorința de a sonda direct opinia cumpărătorilor, a înființat numeroase magazine de prezentare. Acestea sînt aprovizionate direct de către producători, adică tocmai de cei care doresc să afle opinia cumpărătorilor, să poată produce exact ceea ce doresc cei ce beneficiază de strădanțiile colectivelor respective.

Consemnînd inițiativa M.I.U. de a realiza un contact direct cu cumpărătorii, invităm cititorii din toată țara să viziteze cît mai des magazinele de prezentare ale M.I.U. Vor avea astfel prilejul să se numere printre cei ce poartă diferite confecții, încălțăminte etc., realizate de combinatele și întreprinderile Ministerului Industriilor Ușoare.

Mai este oare nevoie de invitație? Magazinele respective se recomandă de la sine. Vizitați-le!

REȚETA DE FABRICAȚIE A PASTELOR DE DINȚI

PENTRU ÎNGRIJIREA
DINȚILOR ȘI IGIENA GURII:
SORTIMENTUL DE
CALITATE SUPERIOARĂ

Puțini dintre noi cunosc că banala pastă de dinți este rezultatul unei complexe rețete de fabricație care înmănunchează o gamă largă de componente. Dintre acestea amintim substanțele de curățire (carbonatul de calciu, fosfatul bi și tricalcic etc.) care au o duritate inferioară emailului dinților, lianții (produse ce ajută la formarea și stabilitatea suspensiei ingredientelor pulverulente în amestec cu restul componentelor fluizi) și spumantii (săpunuri sau detergenți, aceștia din urmă prezentând avantajul că pastele de dinți sînt slab alcaline, contrastînd cu PH-ul natural al cavității bucale și au un important efect bacteriostatic sau bactericid). La acestea se adaugă umectanții (glicerina și sorbitolul), care prin proprietățile lor higroscopice fac ca pasta de dinți să nu se deshidrateze pe timpul conservării, aro-

mele (factor determinant în alegerea pastel de dinți de către consumator), substanțele active cu efect specific (pentru albirea dinților, epitelizante, antiinflamatorii, antisep-tice), coloranții (clorofilina, eozina, carminul, albastrul de metilen) și conservanții, care încorporați în foarte mici cantități împiedică eventuala fermentare a lianților.

În ce privește PH-ul pastelor de dinți, acesta variază în funcție de rețeta aplicată. Astfel, pastele pe bază de săpun au PH-ul pronunțat alcalin, cele pe bază de detergenți îl au mai puțin alcalin, iar cele pe bază de săruri de fluor îl au acid.

Substanțele dezinfectante folosite la prepararea pastelor de dinți (chinosol 1 la sută, acid benzoic pînă la 8 la sută, p-hidrobencozat de metil 1-2 la sută, clorat de potasiu 5-10 la sută) nu distrug decît bacteriile patogene din cavitata bucală.

PASTE DE DINȚI

Pastele de dinți fac parte din grupa de produse pentru igiena san-tară și au rolul de a contribui la întreținerea stării de igienă a dinților și a cavității bucale.

Pastele de dinți se fabrică în trei tipuri:

- tip I spumante — agentul de spumare fiind săpunul sau detergen-tul;
- tip II spumante — agentul de spumare fiind numai săpunul;
- tip III nespumante — agentul de spumare fiind redus.

Paste de dinți de tip I

1. **Clorofila** — cremă de dinți concentrată — conține clorofila substanță cu acțiune dezinfectantă și dezodorizantă. Cost lei 3,50 buc. Se găsește la magazinele de parfumerie și debite.

2. **Cristal** — cremă de dinți concentrată cu efect antiseptic, cost lei 4 buc. Se prezintă în tub de aluminiu vernisat și pliant de carton. Se comercializează prin magazinele de parfumerie și debite.

3. **Perla** — efect bactericid și dezodorizant. Cost lei 3,50 buc. Se comercializează prin magazinele de parfumerie și debite.

4. **Supercristal** — pastă albă onctuoasă, omogenă, dezaerată, cu gust plăcut răcoritor pe linia gumei de mestecat, cu miros de mentă cu notă de gumă de mestecat. Produs modern asemănător celor mai bune sortimente de pastă de dinți din țările cu o industrie cosmetică dezvoltată. Spumează bine, ceea ce permite emulsionarea resturilor alimentare și îndepărtarea acestora. Produsul conține cele mai moderne substanțe specifice — agent tensioactiv de sinteză — laurylsulfatul de sodiu. Prin folosire asigură curățirea și albirea dinților cit și dezinfectia cavității bucale prevenind totodată diversele afecțiuni ale cavității bucale (gingivite, inflamația mucoasei, formarea prematură a cariilor dentare). Se găsește la magazinele de parfumerie, cost lei 4,50 buc.

5. **Irinel** — pastă pentru copii realizată pe receptură modernă, aromatizată cu ulei de portocale, ceea ce îi conferă gust plăcut, atrăgător pentru copii. Conține fluorură de sodiu — agent anticari- os. Se prezintă în tub de aluminiu de cca. 60 g, cost lei 3/bucata

Paste de dinți tip II

1. **Diadent** — cremă de dinți cu azulenă, cu efect antiseptic și calmant, combate gingivitele și paradentozele. Cost lei 3,50 bucata.

2. **Mentă** — aromă de mentă foarte agreabilă și răcoritoare, conține ulei natural de mentă — efect desinfectant. Preț lei 1,50 bucata.

3. **Doina** — efect antiseptic și bactericid. Preț lei 2,25 bucata.

4. **Primăvara** — bine aromatizată, cu gust dulce înțepat de mentă. Efect antiseptic. Preț 2 lei bucata.

Paste de dinți de tip III

1. **Chlorodont** — pastă nespumoasă, cu efect răcoritor, înviorător și dezodorizant. Preț lei 1,60 bucata.

Ing. M. MARINESCU

DE VORBĂ CU COPIII...

Fără îndoială, grija pentru dantură trebuie să se manifeste încă din copilărie. Dar, pentru ca cei mai mici să poată deprinde folosirea continuă a periuței și a pastei de dinți este nevoie ca părinții, cadrele didactice, toți cei care se ocupă de educația copiilor, să depună strădanii deosebite pentru a-i determina să nu uite niciodată că lupta împotriva cariilor dentare începe încă din primii ani de viață.

Pentru a ne convinge de roadele muncii de educație ce se desfășoară în această direcție ne-am oprit, nu demult, la școala generală nr. 11 din Capitală.

COPII

*Nu vă neglijați dantura.
Este în interesul sănătății voastre!*

Folosiți pasta de dinți „IRINEL”, cu gust plăcut, aromatizată cu ulei de portocale — precum și „MENTA”, „PRIMĂVARA”, „DOINA”.

Aici, după ce am purtat unele discuții cu cadrele didactice, ne-am adresat și unor elevi, solicitându-i să ne spună ce părere au cu privire la îngrijirea danturii.

C. DORU, din clasa a V-a A: Părinții și tovarășa dirigintă mi-au vorbit deseori despre necesitatea de a folosi cât mai des peria și pasta de dinți. Eu am periața mea, dar și pasta mea de dinți preferată. Am dorit o pastă cu gust de mentă. Am găsit-o ușor și o folosesc de când eram în clasa a doua.

T. MARIAN, din clasa a VIII-a A: Oricât ar părea de ciudat, eu nu îmi pot aminti când am început să folosesc peria și pasta de dinți. Sînt destul de mulți ani de atunci și, după cîte cred, deprinderea de a nu mă culca fără să mă spăl pe dinți o am încă dinainte de a deveni elev. La școală am învățat despre dantură și felul cum trebuie îngrijită. Acum mă spăl pe dinți după fiecare masă principală, ceea ce este nu numai o măsură de igienă, ci și o reală plăcere. Cred că îngrijindu-mi bine dantura, nu voi avea niciodată supărări; mai ales atunci cînd voi pleca în excursii sau drumeții...

I. NARCISA, din clasa a V-a B: Toată familia folosește pasta de dinți. Bunicii, părinții și frații. Noi, copiii, am fost învățați de mic să ne îngrijim dantura. Și aceasta cred că este numai spre binele nostru.

NU UITAȚI CĂ
PASTA DE DINȚI
ESTE UN PRODUS
CU O REȚETĂ
COMPLEXĂ DE
FABRICAȚIE, A-
VÎND EFECTE PO-
ZITIVE CALMANTE,
ANTIINFLAMATORII,
REGENERATIVE.

FOLOSIȚI DECI
CU ÎNCREDERE
PASTA DE DINȚI
PREFERATĂ.

■ Pentru spălarea dinților, cu orice fel de pastă, folosiți neapărat apă la temperatura camerei, adică la cca. 20 de grade. Nu folosiți apă rece; dar nu vă încumetați să vă spălați pe dinți nici cu apă... fierbinte!

■ Dinții trebuie spălați după fiecare masă, timp de 2-3 minute. Nu uitați, însă, că spălarea dinților dimineața și seara este absolut necesară. Găsiți, deci, timp și pentru aceasta.

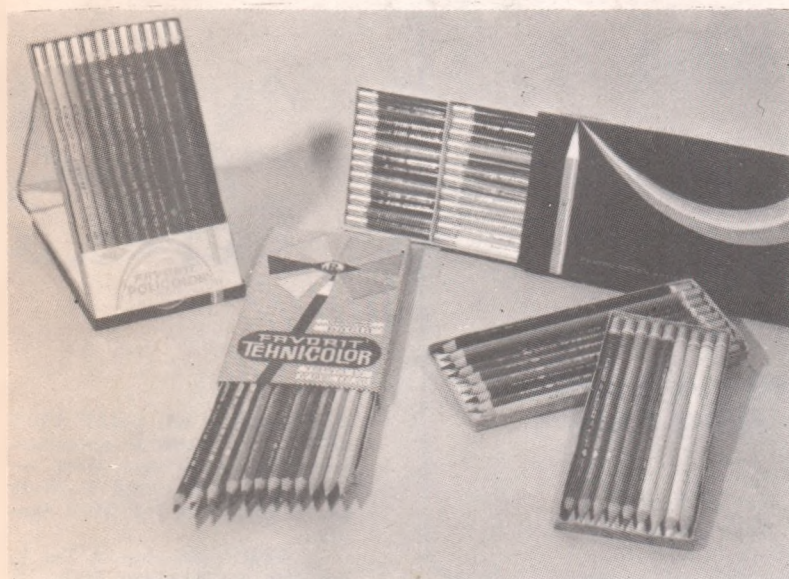
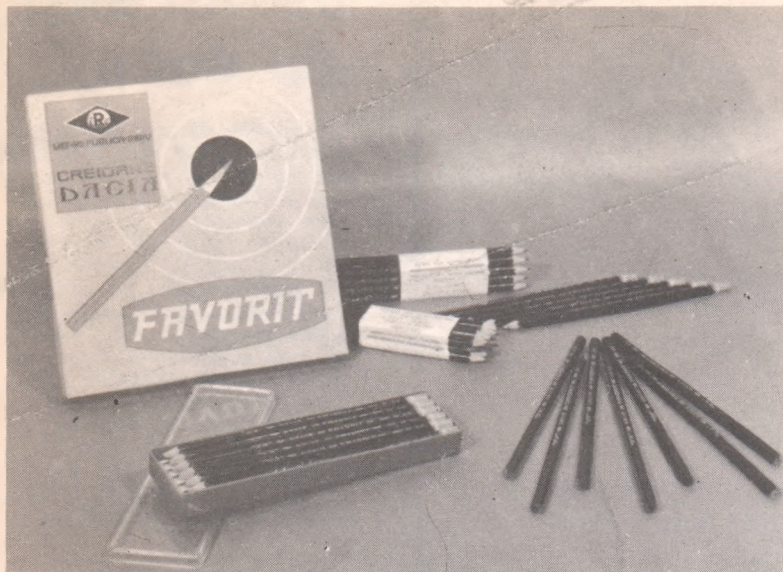
■ În alegerea periuței — și chiar a pastei de dinți — o importanță deosebită o are sensibilitatea gingiei. În general sînt de preferat periuțele de dinți dure și uscate. Pentru persoanele care au gingii sensibile, se recomandă periuțe cu peri moi. Acestea trebuie udare înainte de a fi folosite.

■ Dinții se perie de sus în jos, apoi — prin mișcări orizontale — pe „creastă”. Nu uitați să periați bine atît partea interioară cît și cea exterioară.

■ După spălarea propriu-zisă a dinților, adioă după periere, este necesar să se clătească bine cavitatea bucală, împingîndu-se bine apa printre spațiile interdentare.

■ După folosirea periuței și a pastei de dinți așezați-le într-un loc ferit de căldură puternică sau de temperatură scăzută. Tubului cu pastă trebuie să i se înșurubeze capacul imediat după folosire.

CURRENTE CALAMO

Cine nu cunoaște încă de pe băncile școlii această expresie milenară prin care înaintașii noștri desemnau ușurința în ale scrisului, fie în sensul figurat, fie în cel propriu, vizând direct posibilitatea de a scrie repede, cum s-ar spune, cu un condei „care alargă”.

Dacă ne referim numai la acest din urmă înțeles, atunci, fără îndoială, va trebui să ne gândim cu admirație la performanțele acelor scribi ai antichității egiptene sau latine care, folosind doar un „stilum” — bețișor ascuțit cu care zgîrâiau pe tablele de ceară sau calcar — izbuteau să consemneze fără întârziere poruncile faraonilor sau ale magistraților zilei.

După apariția hîrtiei și a cernelii, același „hommo faber” și-a făurit noi unelte, trecînd de la pana de gîscă la creionul cu grafit, la tocul cu peniță, apoi la stiloul cu cerneală și, în anii noștri, la stiloul cu bilă și pastă colorată. Nu mai vorbim de acele stilouri cu imagini mișcătoare sau cu aparat de radio miniatural ori stilouri-brichetă. În pofida acestor dezvoltări, cea mai largă răspîndire o au totuși creioanele, articol indis-pensabil, a căror fabricație reprezintă un volum uriaș pe scară mondială, existînd o adevărată întrecere pentru diversitate, calitate, format și, bineînțeles, prețuri de cost.

Pentru a pune la îndemîna școlarii de toate gradele, studenților, tehnicienilor și inginerilor, pictorilor și arhitecților creioane adecvate tuturor activităților didactice sau profesionale, în țara noastră funcționează două importante unități industriale — TEHNOLEMN-Timișoara și REPUBLICA-Sibiu — aparținînd Ministerului Industriei Lemnului care produc cantități enorme de creioane și rechizite școlare de toate genurile, cu o meritată reputație în rîndurile consumatorilor interni și ale celor de peste hotare. Cîteva cifre se vor dovedi concludente: la REPUBLICA — Sibiu, producția de creioane a anului 1967 a fost cu 450% mai mare decît în 1948!

De la 15 sortimente în 1963, la 90 sortimente în 1968! O mare atenție a fost acordată în această fabrică ridicării continue a calității minelor, carcaselor lemnoase, precum și gradului de prezentabilitate, din ce în ce mai atrăgător.

Astfel, creioanele DACIA sînt realizate din lemn de tei înobilat, cu excepția tipului FAVORIT care este executat din lemn de cedru. Se prezintă la exterior vopsite în culori diferite și, în unele cazuri, prevăzute cu butoni decorativi. Din această categorie fac parte creioanele GOLF, ELEGANT, AMIRAL, VENUS, CARPAȚI, SELECT, ARTA, TEHNIC și FAVORIT, avînd mine ceramice de grafit, mine copiative și necopiative și secțiunea exagonală sau circulară. Nu mai puțin reputeate sînt creioanele BRĂDET, LITORAL, TOMIS și RACHETA cu mine ceramice de grafit tip HB recomandate în special pentru scris. Creionul SUPERCOLOR, cu mină necopiativă colorată în roșu, albastru, sau bicolor roșu-albastru, vopsite la exterior în culoarea minei spre o mai ușoară recunoaștere, ori tipul PASTELCOLOR în diferite nuanțe, foarte indicat pentru desen, ca și creioanele PROGRES COLOR, fără carcasă lemnoasă, și-au cucerit o reputație nede-zmințită pe piața internă și externă.

Cît despre rechizitele școlare produse de fabrica TEHNOLEMN-Timișoara, ele sînt un auxiliar neprețuit al muncii didactice sau profesionale. De la dublul și triplul decimetru din lemn de fag aburit sau din paltin, liniile de lemn cu marginile din material plastic, riglele de calcul tip ELECTRONICA ori POLITEHNICA pînă la complicatele florare șlefuite sau lăcuite, toate aceste obiecte utile și de cea mai bună calitate se găsesc de vînzare la librăriile din țara noastră.

Fie lucrînd cu ajutorul acestor rechizite, fie folosindu-le liber, la scris sau desen, creioanele produse de industria românească și-au dovedit din plin calitățile și ele nu trebuie să lipsească de pe biroul, pupitriul sau masa dumneavoastră de lucru. Numai cu ele veți reuși să scrieți într-adevăr... curen-te calamo!

Ion Valeriu POPA

